

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης
ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ Α
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Συντελεστές Μουσειογραφικής Μελέτης Εφαρμογής

Ομάδα Μελέτης ΜΕΛΤ.

Έλενα Μελίδη

Αν. Προϊσταμένη Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης- Αρχαιολόγος

Βιβή Βαμβακοπούλου, Ευγενία Δάφνη, Νίκη Δάφνη, Ιωάννα Πάλλα, Ελένη Παπαθωμά
Υπεύθυνες Συλλογών- Αρχαιολόγοι

Ιφιγένεια Δημητρίου

Αρχιτέκτονας Μηχανικός

Εξωτερικοί Συνεργάτες.

Αλεξάνδρα Νικηφορίδου

Υποστηρικτικές Εργασίες Μουσειολογικής Μελέτης

Μαρία Ρούσσου

Εξειδίκευση του περιεχομένου της Μουσειολογικής Μελέτης ως προς τις Ψηφιακές υποδομές και Εφαρμογές

Αδαμάντιος Αραμπατζής

Υποστηρικτικές Γραφιστικές Εργασίες

Ανατολιάνος Σπύρος, Ruschioni Isidora

Υποστηρικτικές Υπηρεσίες Φωτισμού

Έλλη Παγκάλου, Πολυξένη Παπαμιχελάκη, Κλαίρη Σταμάτη

Υποστηρικτικές Υπηρεσίες στο πλαίσιο της σύνταξης της μελέτης Περιβάλλοντος Χώρου

Για την ομάδα μελέτης.

Έλενα Μελίδη

Αν. Προϊσταμένη Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης

Αθήνα,

ΕΛΕΓΧΘΗΚΕ

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Σύμφωνα με την υπ' αρ. ΥΠΑΙΘΠΑ-ΓΓΠ/
ΓΔΑΜΤΕ/ΔΜΜΠΚ/ΤΜΕΧ/69396/10353/702/85/
5.5.2013 ΥΑ.

Ο ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΗΣ Δ.Μ.Μ.Π.Κ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΡΑΝΙΚΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**A.1 ΓΕΝΙΚΑ:**

A.1.1	Στοιχεία για το Μουσείο.	Σελ. 1 - 2
A.1.2	Η Χωροθέτηση του νέου Μουσείου.	Σελ. 2 - 3
A.1.3	Στοιχεία για το έργο.	Σελ. 3
A.1.4	Βασικές Αρχές της Μουσειολογικής Μελέτης.	Σελ. 4 - 5
A.1.5	Βασικές Αρχές της Μουσειογραφικής Μελέτης.	Σελ. 6

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ:

A.2.1	Εισαγωγικές Εκθεσιακές Ενότητες.	Σελ. 7 - 10
A.2.2	Κυρίως Εκθεσιακές Ενότητες.	Σελ. 10 - 15

**A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ-
ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ:**

A.3.1	Εκθεσιακός Εξοπλισμός και υποστηρικτικές κατασκευές.	Σελ. 16
A.3.1.1	Βασικές προδιαγραφές των προθηκών και των κατασκευών.	Σελ. 16 - 19
A.3.1.1 α	Μεταλλικές κατασκευές προθηκών.	Σελ. 20
A.3.1.1 β	Οδηγοί/μηχανισμοί ανοίγματος κρυστάλλων.	Σελ. 20
A.3.1.1 γ	Κρυστάλλινα μέρη.	Σελ. 21
A.3.1.1 δ	Ξύλινα μέρη προθηκών.	Σελ. 21
A.3.1.1 ε	Βαφές.	Σελ. 21
A.3.1.1 στ	Στεγανωτικά υλικά.	Σελ. 21
A.3.1.1 η	Φωτισμός προθηκών.	Σελ. 22
A.3.1.2	Βασικές προδιαγραφές περιβαλλοντικών παραμέτρων για την ασφαλή διατήρηση των εκθεμάτων.	Σελ. 23
A.3.1.2 α	Επίπεδο και ποιότητα φωτός.	Σελ. 24 - 27
A.3.1.2 β	Κλιματισμός προθηκών.	Σελ. 27
A.3.1.3	Βασικές προδιαγραφές στήριξης εκθεμάτων.	Σελ. 28
A.3.1.3 α	Η στήριξη και τοποθέτηση των υφασμάτων αντικειμένων.	Σελ. 29 - 31
A.3.1.3 β	Η στήριξη και τοποθέτηση των μεταλλικών αντικειμένων.	Σελ. 32
A.3.1.3 γ	Η στήριξη και τοποθέτηση των κεραμικών αντικειμένων.	Σελ. 32
A.3.1.3 δ	Η στήριξη και τοποθέτηση των ξύλινων ξυλόγλυπτων αντικειμένων, ζωγραφικών και χάρτινων έργων.	Σελ. 33 - 35
A.3.2	Βασικές Αρχές Μελέτης Φωτισμού.	Σελ. 36
A.3.2 α	Γενικά.	Σελ. 36
A.3.2 β	Τύποι Φωτιστικών Σωμάτων/Καλωδιώσεις.	Σελ. 37
A.3.2 γ	Τροποποίηση ηλεκτρικών παροχών, επεκτάσεις και νέες καλωδιώσεις.	Σελ. 37 - 38
A.3.2 δ	Σύστημα αυτοματισμού/Εξοπλισμός.	Σελ. 38 - 39
A.3.2 ε	Ενότητες/Σενάρια Φωτισμού.	Σελ. 39 - 43

A.3.3	Βασικές Αρχές Σχεδιασμού ψηφιακών υποδομών και περιεχομένου ψηφιακών εκθεμάτων.	Σελ. 44
--------------	--	----------------

A.3.4	Βασικές Αρχές Περιεχομένου ψηφιακών εφαρμογών και εκθεμάτων.	Σελ. 45-46
--------------	---	-------------------

A.3.5	Βασικές Αρχές Μελέτης Ψηφιακών Εκτυπώσεων & Πληροφοριακού υλικού	Σελ. 47-48
--------------	---	-------------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	Αριθμός αντικειμένων ανα εκθεσιακή κατασκευή.	Σελ. 49-52
------------------	--	-------------------

A.1 ΓΕΝΙΚΑ

A.1.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης (ΜΕΛΤ) είναι Δημόσια Υπηρεσία, εποπτευόμενη από το ΥΠΠΟ. Διοικητικά υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και εποπτεύεται από τη Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης αποτελεί το κύριο κρατικό Λαογραφικό Μουσείο στο οποίο συγκεντρώνονται έργα της νεώτερης πολιτιστικής κληρονομιάς. Ιδρύθηκε το 1918 από τον ποιητή Γεώργιο Δροσίνη, τον αρχαιολόγο Γεώργιο Κουρουγιώτη και μια ομάδα πνευματικών ανθρώπων του τόπου με την ονομασία "Μουσείον Ελληνικών Χειροτεχνημάτων". Το 1923 μετονομάζεται σε "Εθνικό Μουσείο Κοσμητικών Τεχνών" και το 1959 αποκτά τη σημερινή του ονομασία.

Από την αρχή της ίδρυσης του το μουσείο στεγάστηκε στο Τζαμί Τσισδαράκι στο Μοναστηράκι και με σημείο αναφοράς το συγκεκριμένο ιστορικό κέντρο, ταυτίστηκε με το Παζάρι της Παλιάς Αθήνας. Το 1973 οι περισσότερες λειτουργίες του μεταστεγάζονται στο ενοικιαζόμενο κτήριο **της οδού Κυδαθηναίων 17 στην Πλάκα, όπου λειτουργεί μέχρι σήμερα**. Στο κτήριο αυτό στεγάζονται επίσης, η Βιβλιοθήκη, το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και η Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Μουσείου. Εκτός του κεντρικού κτηρίου της οδού Κυδαθηναίων, το Μουσείο διαθέτει τρία παραρτήματα στα οποία παρουσιάζονται μόνιμες θεματικές εκθέσεις:

Το Τζαμί Τσισδαράκι στην οδό Άρεως 1, όπου στεγάζεται η Συλλογή Λαϊκής Κεραμικής του Β. Κυριαζόπουλου. Η Συλλογή αποτελείται από 800 περίπου κεραμικά αντικείμενα, που αντιπροσωπεύουν τη νεότερη αγγειοπλαστική παράδοση από ολόκληρο σχεδόν τον ελλαδικό χώρο και την Κύπρο. Δείγματα αξιόλογα, τόσο για την τεχνική όσο και την αισθητική τους αξία, τα αντικείμενα της Συλλογής Β. Κυριαζόπουλου είναι έργα επώνυμων κυρίως κεραμιστών που κατασκευάζονται τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα.

Το "Λουτρό των Αέρηδων" στην οδό Κυρρήστου 8, το παλαιό Χαμάμ της Πλάκας, λειτουργεί ως επισκέψιμος μουσειακός χώρος. Οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να περιηγηθούν όλους τους χώρους του, να ενημερωθούν για την ιστορία του και να μεταφερθούν στην ατμόσφαιρα των παλαιών δημόσιων λουτρών μέσα από ένα οπτικοακουστικό πρόγραμμα γεμάτο εικόνες και ήχους από άλλες εποχές. Στους χώρους του λουτρού των Αέρηδων οργανώνονται περιοδικές εκθέσεις, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, αφηγήσεις παραμυθιών κ. ά.

Το κτήριο στην οδό Πανός 22, όπου στεγάζεται η μόνιμη έκθεση "Άνθρωποι και εργαλεία: Όψεις της Εργασίας στην Προβιομηχανική Κοινωνία" με αντικείμενα από τη Δωρεά της Εταιρείας Λαογραφικών Μελετών. Η μόνιμη αυτή έκθεση προσεγγίζει το θέμα με πρωτότυπο τρόπο και σύγχρονη ματιά. Έτσι τα αντικείμενα της συλλογής αποκτούν πολλές διαφορετικές σημασίες, μιλούν για τη θέση τους σε μια παλιότερη κοινωνία και γίνονται σύμβολα της εργασίας των ανθρώπων που ζούσαν και δούλευαν με τους όρους μιας άλλης εποχής. Κείμενα, φωτογραφίες, σπάνιο αρχειακό υλικό, αυθεντικές μαρτυρίες τεχνιτών και διαδραστικά εκθέματα, δημιουργούν ένα πολυσύνθετο εκθεσιακό περιβάλλον και τις συνθήκες για πολλές διαφορετικές αναγνώσεις και ερμηνείες από τον επισκέπτη.

Παραρτήματα επίσης του Μουσείου είναι:

Το κτήριο της οδού Σωτήρος 19, όπου στεγάζονται οι αποθήκες των Συλλογών του ΜΕΛΤ.

Τα κτήρια της οδού Ραγκαβά 3-5, στα οποία λειτουργούν τα Εργαστήρια Συντήρησης μουσειακών αντικειμένων (ύφασμα, μέταλλο, ξύλο).

Το κτήριο της οδού Θέσπιδος 8, όπου στεγάζονται τα γραφεία της Διεύθυνσης και των διοικητικών υπηρεσιών καθώς και του ερευνητικού προσωπικού του ΜΕΛΤ, το Φωτογραφικό Αρχείο, η Ηχοθήκη, και η Ταινιοθήκη του Μουσείου.

A.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι πλούσιες συλλογές του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης - 30.000 περίπου αντικείμενα - με αντιπροσωπευτικά δείγματα όλων των κλάδων της νεοελληνικής λαϊκής τέχνης όπως έργα κεντητικής, υφαντικής, παραδοσιακών ενδυμασιών, μεταμφιέσεων, θεάτρου σκιών, αργυροχοΐας, μεταλλοτεχνίας, κεραμικής, ξυλογλυπτικής, λαϊκής ζωγραφικής (έργα Θεόφιλου Χατζημιχαήλ) και λιθογλυπτικής, αναδεικνύουν τα στοιχεία εκείνα που διαμόρφωσαν την πολιτισμική ταυτότητα του νεότερου ελληνισμού. Οι συλλογές του καλύπτουν χρονικά την περίοδο από το 1650 έως σήμερα και έχουν συσταθεί με αγορές, δωρεές και επιτόπια έρευνα.

A.1.2 Η ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Οι πολυποίκιλες λειτουργίες και δραστηριότητες του ΜΕΛΤ αδυνατούν πια να εξυπηρετηθούν στους υπάρχοντες κτιριακούς χώρους. Από το 1988, με την παραχώρηση του πρώτου ακινήτου, το ΜΕΛΤ αποφασίστηκε να εγκατασταθεί σε ένα σύνολο 26 κτηρίων ιδιοκτησίας του ΥΠΠΟ, που βρίσκονται στο Μοναστηράκι και συγκεκριμένα επί των οδών Άρεως - Αδριανού - Βρυσακίου - Κλάδου. Στο πλαίσιο μιας διαχρονικής ανάδειξης της ιστορίας της Αθήνας, το εν λόγω κτιριακό σύνολο - στο οποίο συνυπάρχουν έντονα στοιχεία οικιστικών χώρων (σπίτια, αρχοντικά), χώρων λατρείας και κοινωνικών εκδηλώσεων (εκκλησίες, πλατείες) και χώρων οικονομικής και εμπορικής δραστηριότητας - αναδεικνύει με μοναδικό τρόπο τα τεκμήρια του προβιομηχανικού - παραδοσιακού τρόπου ζωής και οργάνωσης στην περιοχή.

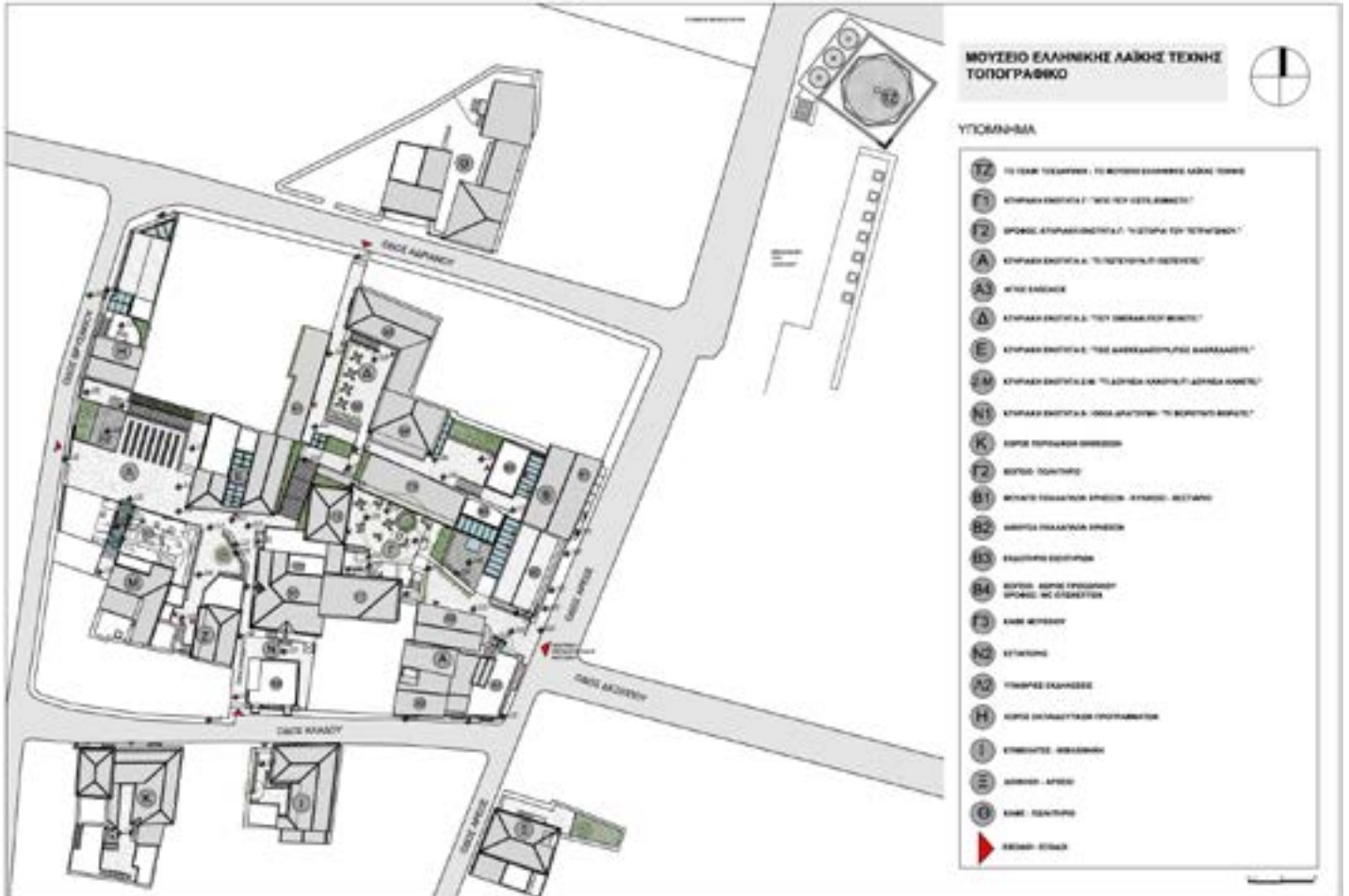
Με τη στέγαση του Μουσείου στο συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο, με συνολικό εμβαδόν 4.000 τ.μ. αξιοποιείται μια από τις σημαντικότερες σωζόμενες γειτονίες της παλιάς Αθήνας. Στο τετράγωνο αυτό συμπυκνώνονται με μοναδικό τρόπο τεκμήρια που αντικατοπτρίζουν την ιστορικο - οικονομική, πολεοδομική και αρχιτεκτονική εξέλιξη ενός από τα παλαιότερα τμήματα της πόλης των Αθηνών. Διασώζονται εδώ, τμήματα του υστερορωμαϊκού τείχους - εντοιχισμένα κατά τόπους σε νεώτερα οικοδομήματα- κατάλοιπα μεταβυζαντινών μνημείων όπως οι ναοί του Αγίου Θωμά και του Αγίου Ελισαίου, απομεινάρια του αρχοντικού Χωματιανού - Λογοθέτη της ύστερης οθωμανικής περιόδου, αλλά και ένα σύμπλεγμα νεώτερων οικιών και καταστημάτων.

Η Στοά του Αττάλου και η ανακατασκευασμένη εκκλησία του Αγίου Ελισαίου, αποτελούν αντίστοιχα το δυτικό και ανατολικό όριο του οικοδομικού τετραγώνου. Στο μεταίχμιο των δύο αυτών μνημειακών και συμβολικών ορίων της αρχαίας και μεταβυζαντινής κληρονομιάς εντάσσεται και η λεγόμενη "Αυλή των Θαυμάτων", ένας θύλακας του πολεοδομικού ιστού της Αθήνας των πρώιμων χρόνων μετά την Απελευθέρωση που διασώθηκε έως σήμερα. Η "Αυλή των Θαυμάτων", αποτέλεσε μια χαρακτηριστική "κοινότητα - γειτονιά" της Αθήνας του 19ου αιώνα με συγκεκριμένα φυσικά όρια, κοινωνική και πολιτισμική ομοιογένεια, που αποτύπωνε με ενάργεια τις κοινωνικο - οικονομικές δομές και τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά της εποχής.

Η μόνιμη στέγαση του ΜΕΛΤ στον χώρο αυτό, εξυπηρετεί ένα ακόμη σημαντικό στόχο, τη διάσωση και ανάδειξη της πολύμορφης νεώτερης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα στο κέντρο της πόλης, με στόχο την κατάδειξη στοιχείων της διαχρονίας του ελληνικού πολιτισμού. Η διάσωση και αποκατάσταση κτισμάτων χαρακτηριστικών για την αρχιτεκτονική ιστορία της περιοχής (Αρχοντικό Χωματιανού - Λογοθέτη κ.ά.) και η παράλληλη στέγαση λειτουργιών απόλυτα συμβατών με αυτά, τονώνουν και αναβαθμίζουν την περιοχή εξασφαλίζοντας την προστασία του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής. Διατηρείται έτσι αμιγής η εικόνα ενός τετραγώνου πολεοδομικής μορφής της παλαιάς Αθήνας, η προστασία του οποίου θα το αναγάγει σε ένα ζωντανό μνημείο αστικής ιστορίας.

A.1 ΓΕΝΙΚΑ

ΚΛΕΙΔΙ: ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

A.1.3 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

Με την ολοκλήρωση της παραχώρησης των κτηρίων με την υπ.αρ. ΕΥΠΟΤ/Α1/ΑΤΤ16/2367/9.8.2011 (ΑΔΑ:ΜΑΜ7Γ-ΒΞΠ) απόφαση εντάχθηκε η πράξη "Αποκατάσταση συγκροτήματος ιδιοκτησιών του ΥΠΠΟΤ στις οδούς Αδριανού - Άρεως - Κλάδου - Βρυσακίου στην Πλάκα για εγκατάσταση του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης" στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττική 2007-2013.

Ακολούθως με την υπ'αρ. ΥΠΑΙΘΠΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΝΠΚ/140967/43367/1865/31.12.2012 απόφαση εγκρίθηκε η μουσειολογική μελέτη του έργου, ενώ με την υπ'αρ. ΥΠΑΙΘΠΑ-ΓΓΠ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΜΜΠΚ/ΤΜΕΧ/69396/10353/702/85/5.5.2013 απόφαση εγκρίθηκε και η οριστική μουσειογραφική μελέτη του εν λόγω έργου από το Συμβούλιο των Μουσείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Η μουσειογραφική μελέτη εφαρμογής εκπονήθηκε απο το επιστημονικό προσωπικό του Μ.Ε.Λ.Τ. σε συνεργασία με τα τμήματα της Διεύθυνσης Μελετών Μουσείων και Πολιτιστικών Κτηρίων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Την επιμέλεια των τευχών της μελέτης εφαρμογής και των σχετικών σχεδίων είχαν οι αρχιτέκτονες μηχανικοί Ιφιγένεια Δημητρίου και Νικόλαος Κυριακόπουλος.

A.1 ΓΕΝΙΚΑ

A.1.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το όραμα για το νέο Μουσείο και ο ρόλος που αναμένεται να διαδραματίσει στο πολιτιστικό τοπίο και τον κοινωνικό βίο της χώρας:

Στο νέο Μουσείο το ενδιαφέρον στρέφεται στον άνθρωπο και στην εμπειρία που θέλουμε να αποκομίσει κατά την επίσκεψή του στο Μουσείο - προτείνεται επομένως η "δημιουργία" ενός σύγχρονου Μουσείου όπου κυριαρχούν οι αρχές της βιωματικής προσέγγισης, της "ψυχαγωγικής εκπαίδευσης" και της ανανεωσιμότητας όπου ο νεώτερος ελληνικός πολιτισμός προβάλλεται σφαιρικά μέσα από την ερμηνευτική προσέγγιση της υλικής αλλά και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η έκθεση εστιάζει στο διάστημα από το 1750 έως και το 1960, στους δύο αιώνες από τους οποίους προέρχεται και η συντριπτική πλειοψηφία των αντικειμένων των συλλογών του Μουσείου. Χρονικό διάστημα, επίσης, κατά το οποίο ο νέος ελληνικός πολιτισμός συγκροτείται, ακμάζει και εν τέλει "μέσα από ποικίλες συγκυρίες που υπαγόρευαν ανάλογες προσαρμογές και συνεχείς αλληλεπιδράσεις με έτερα πολιτιστικά σύνολα" φτάνει να "απηχείται" στην "ταυτότητα" των σημερινών Ελλήνων.

Η θεματογραφία της έκθεσης επιχειρεί να προσεγγίσει πλείστες πτυχές του νεώτερου ελληνικού πολιτισμού, οι οποίες συνθέτουν τις πτυχές της ταυτότητας των ανθρώπων που έζησαν ανά τους αιώνες που καλύπτει το περιεχόμενο της έκθεσης, αλλά και των σύγχρονων πολιτών της χώρας.

Εννοιακές ενότητες που "διατρέχουν" / διαθλούν τις θεματικές ενότητες της έκθεσης:

- Μεταξύ Ανατολής και Δύσης.
- Μεγαλώνοντας στη νεώτερη Ελλάδα (καθημερινή ζωή, εκπαίδευση).
- Ιστορία και πολιτική.
- Ήθη και έθιμα και ο κύκλος του χρόνου.

Κυρίαρχη ιδέα - στόχοι:

Ο νεώτερος ελληνικός πολιτισμός έχει συμβάλει καταλυτικά στη συγκρότηση της ταυτότητας των Ελλήνων - είναι το άμεσο παρελθόν τους / μας. Οι Έλληνες μπορούν να ανακαλύψουν σημαντικές πτυχές της ταυτότητάς τους στη νεώτερη πολιτισμική κληρονομιά.

Η ανάλυση της κυρίαρχης ιδέας θέτει επιμέρους στόχους/ερωτήματα που απαντούν στο εκθεσιακό σκεπτικό:

- Ποιοι είμαστε; Ποιος είναι ο νέος ελληνισμός και πώς έχει συμβάλει το πρόσφατο παρελθόν στη συγκρότηση και τη δυναμική της ταυτότητάς του; Η έκθεση προτείνει ένα "ταξίδι" αυτογνωσίας και ενθαρρύνει τους επισκέπτες να αναζητήσουν πτυχές της ταυτότητάς τους.
- Πώς συγκροτήθηκε ο νεώτερος ελληνικός πολιτισμός;
- Ποιο είναι το ιστορικό του πλαίσιο;
- Ποιες επιρροές τον έχουν διαμορφώσει;
- Ποιοι είναι οι "φορείς" του;
- Πώς τον αντιλαμβάνονται οι Έλληνες και πώς οι αλλοδαποί;

A.1 ΓΕΝΙΚΑ

- Ποιες είναι οι δημιουργίες του νέου ελληνισμού και πώς "αποτυπώνονται" οι ποικίλες πτυχές της ταυτότητας του στις δημιουργίες αυτές - υλικές και άυλες;
- Ποια είναι η λεγόμενη "λαϊκή τέχνη" και ποια τα χαρακτηριστικά της;

Στοιχεία για την ερμηνευτική προσέγγιση της έκθεσης:

Η έκθεση επιχειρεί συνδέσεις/συνεχές "παιχνίδι" μεταξύ των ενοτήτων ("η μία ενότητα μέσα στην άλλη"). Παραθέτει "ιστορίες" που "ξετυλίγονται" παράλληλα με την έκθεση αντικειμένων (ιστορικό - κοινωνικό πλαίσιο/φόντο). Προβάλλει τη θέση του παρόντος/το παρελθόν μέσα από τα μάτια του παρόντος/πρακτικές-εμπειρίες που μετεξελίσσονται και επιβιώνουν.

Ενθαρρύνει το χιούμορ/την "κριτική" συγκίνηση/τον αναστοχασμό. Επιχειρεί τη μερική αναπαράσταση της πολλαπλότητας της ελληνικής κοινωνίας.

Προς ενίσχυση της κεντρικής ιδέας και των βασικών στόχων, η ερμηνευτική προσέγγιση της έκθεσης βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στη βιωματική μάθηση που δίνει έμφαση στο ρόλο της εμπειρίας μέσα στη μαθησιακή διαδικασία. Εδράζεται, επίσης, σε πολλά σημεία, στην "τεχνική" της "αφήγησης ιστοριών" (story-telling). Ο "λόγος" της έκθεσης, επομένως, βασίζεται στη χρήση διαφορετικών ερμηνευτικών "φωνών".

Ερμηνευτικά μέσα:

Οι επικοινωνιακοί στόχοι της έκθεσης ενισχύονται από τη χρήση ποικίλων εκθεσιακών μέσων, συμβατικών και νέων. Τα εκθέματα και τις εκθετικές ενότητες συνθέτουν κείμενα, εικόνες, προβολές βίντεο, κατασκευές και πολυμεσικές εφαρμογές. Επιχειρείται η επίτευξη της καλύτερης δυνατής σχέσης μεταξύ "ερμηνευτικού μέσου" και "στόχου/περιεχομένου" της κάθε εμπειρίας που προσφέρεται στον επισκέπτη.

Οι προτάσεις για τις εφαρμογές νέων τεχνολογιών συνάδουν με τις αρχές των τεχνολογιών αιχμής.

Συγκεκριμένα:

- Η δημιουργία "εμπειρίας" για το χρήστη βρίσκεται στην καρδιά των νέων τάσεων ως προς τη σχέση των διεπαφών και της αλληλεπίδρασης του ανθρώπου με το ψηφιακό περιβάλλον.
- Βρισκόμαστε στην εποχή του διάχυτου υπολογισμού: ubiquitous computing, pervasive, ambient intelligence: ο Η/Υ "εξαφανίζεται" (disappearing computer).
- Σε κάθε περίπτωση επιχειρείται η αρμονική συνύπαρξη εφαρμογών με την παρουσίαση των συλλογών/ "φυσική" σύνδεση αντικειμένων και εφαρμογών.

Με απλά λόγια, η "τεχνολογία" στην έκθεση, είναι ως επί το πλείστον "αόρατη". Υπάρχει για να ενισχύει την ερμηνευτική προσέγγιση των εκθετικών ενοτήτων και τη βιωματική τους διάσταση. Επίσης, εκεί όπου η ερμηνευτική προσέγγιση εξυπηρετείται καλύτερα με ένα απλό ακουστικό έκθεμα, επί παραδείγματι, προτιμάται αυτό έναντι μιας πιο σύνθετης ψηφιακής παραγωγής.

A.1 ΓΕΝΙΚΑ

A.1.5 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

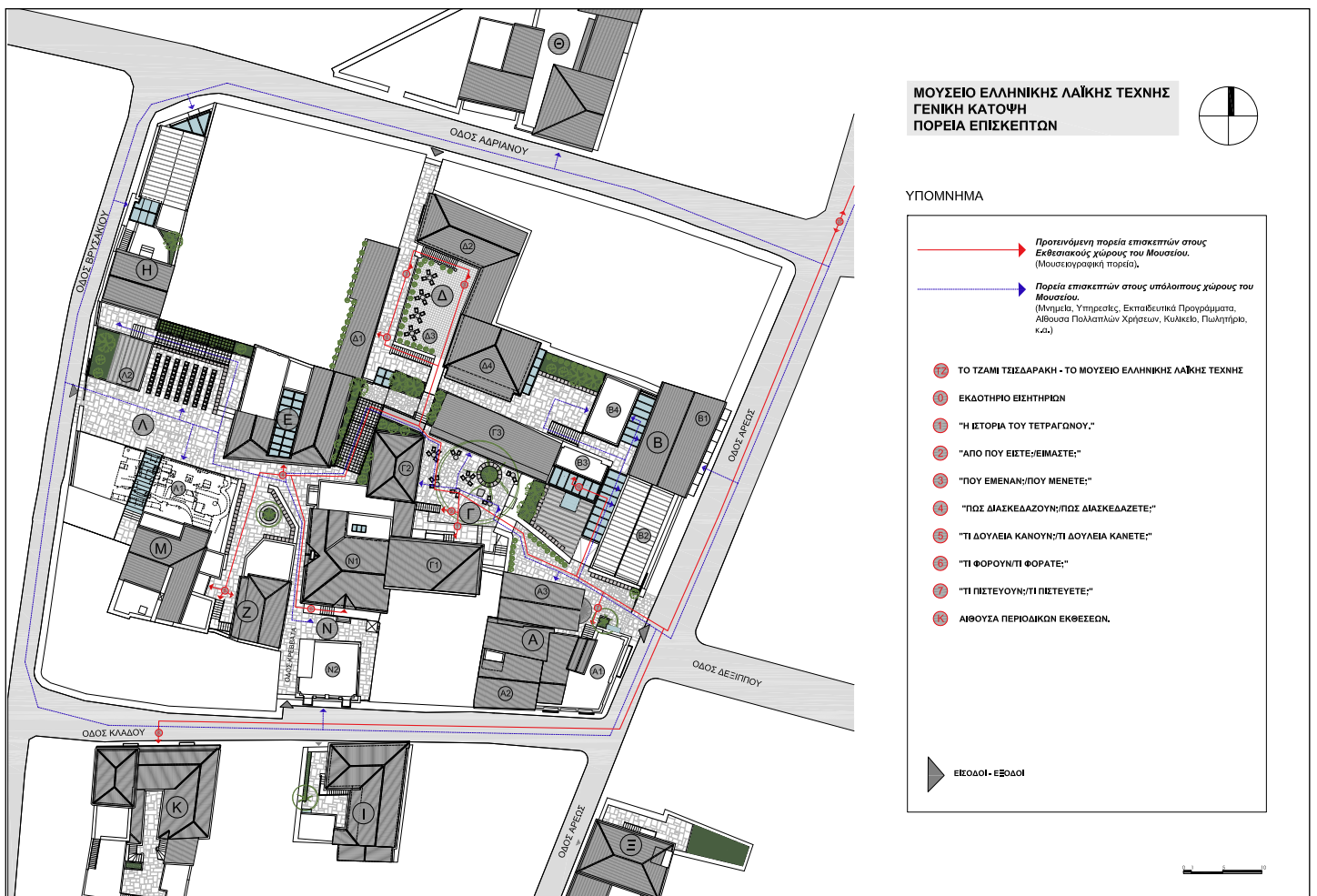
Ο μουσειογραφικός σχεδιασμός αναπτύχθηκε κατά κύριο λόγο με βάση τις ακόλουθες στοχεύσεις:

- Διαμόρφωση ενιαίας οπτικής ταυτότητας.
- Δημιουργία ήρεμου και αρμονικού περιβάλλοντος στους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους του οικοδομικού τετραγώνου.
- Διευκόλυνση της ροής της κίνησης των επισκεπτών αλλά και της θέασης των εκθεμάτων.
- Σαφή, ευανάγνωστη και εύληπτη σήμανση των εκθετικών ενότητων.
- Απλό, "καθαρό" σχεδιασμό αλλά και πρωτοτυπία σε κομβικά σημεία.
- "Ρετρό" αναφορές μέσα από σύγχρονες αναπαραστατικές τεχνικές. Ο επισκέπτης κινείται παλίνδρομα από το πρόσφατο παρελθόν στο παρόν.
- Ισορροπία μεταξύ των ερμηνευτικών μέσων που στηρίζονται στην ψηφιακή τεχνολογία και των πιο συμβατικών επιλογών (αντικείμενα, στατικά/μηχανικά εκθέματα, σκηνικές αναπαραστάσεις, κείμενα κ.ο.κ.). Σε κάθε περίπτωση, επιχειρείται η επίτευξη της καλύτερης δυνατής σχέσης μεταξύ "ερμηνευτικού μέσου" και "στόχου/περιεχομένου" της κάθε εμπειρίας που προσφέρεται στον επισκέπτη.
- Σε συνάφεια με το παραπάνω αξιοποίηση των μέσων που στηρίζονται στην ψηφιακή τεχνολογία για την πραγμάτευση, κατά κύριο λόγο, των τεκμηρίων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Ανάδειξη του μέγιστου δυνατού αριθμού των αντικειμένων της εξαιρετικά πλούσιας συλλογής του ΜΕΛΤ.
- Πλήρη αξιοποίηση του εμβαδού και των αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών των εκθεσιακών χώρων.
- Σεβασμό προς τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά των διατηρητέων κτηρίων και του μνημείου που φιλοξενούν τις ενότητες της έκθεσης.
- Δημιουργία κατασκευών που επιτρέπουν τις ομαδοποιήσεις αντικειμένων και εποπτικού υλικού, ως συγκείμενων-συμφραζόμενων, έτσι ώστε να εξυπηρετείται η ερμηνευτική προσέγγιση τη έκθεσης (μεταφορά μηνυμάτων/νοηματοδότηση αντικειμένων).
- Μερική επανάληψη τύπων κατασκευών αλλά και ερμηνευτικών μέσων (είδος, αισθητική προσέγγιση κλπ.) στις εκθετικές ενότητες, προκειμένου για την εξυπηρέτηση του νοηματικού προσανατολισμού του επισκέπτη και την "οικονομία" πόρων.

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Ο επισκέπτης, μετά την είσοδό του στο κτηριακό συγκρότημα του οικοδομικού τετραγώνου, περνά από το κτήριο της υποδοχής και το στεγασμένο υπαίθριο χώρο μπροστά από αυτό, λαμβάνει εισιτήρια, περνά από το βεστιάριο, και αρχίζει την περιήγησή του στην έκθεση. Η έκθεση σε συνέχεια με τους στόχους της αναπτύσσεται και διαρθρώνεται σε τρεις εισαγωγικές ενότητες στα κτήρια Γ1, Γ2 και σε πέντε ενότητες του κυρίως θέματος στα κτήρια Δ (Δ1, Δ2, Δ3, Δ4), Ε, Η, Μ, Ν (οικία Δραγούμη) και Α του οικοδομικού τετραγώνου. Ένα τμήμα της έκθεσης αναπτύσσεται στο Τζαμί Τσισδαράκη έναντι του κτηριακού συγκροτήματος του οικοδομικού τετραγώνου το οποίο και αυτό αποτελεί μέρος της εισαγωγικής ενότητας της έκθεσης (**βλ. Τεύχος Γ: Σχέδια Μουσειογραφικής Μελέτης Εφαρμογής/Τοπογραφικό/Γενική κάτοψη-Πορεία Επισκεπτών**).

ΚΛΕΙΔΙ: ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ - ΠΟΡΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

A.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Το Τζαμί Τσισδαράκη/Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης.

Η ενότητα αναπτύσσεται στο ισόγειο και στον εξώστη του μνημείου με την επωνυμία Τζαμί Τσισδαράκη. Στο ισόγειο του μνημείου αναπτύσσονται οι υπο-ενότητες για την ιστορία του Μουσείου και την ιστορία του Μνημείου. Ο εξώστης αποτελεί χώρο για περιοδικές/προσωρινές εκθέσεις από τις συλλογές του Μουσείου και άλλων μουσείων της επικράτειας ή της αλλοδαπής.

Στο ισόγειο και κοντά στην είσοδο του Μνημείου θα τοποθετηθεί μια κατασκευή που θα φιλοξενεί δυο ψηφιακά διαδραστικά εκθέματα. Το ένα αφορά στην παρουσίαση του Τζαμιού Τσισδαράκη, αποσκοπεί να παρουσιάσει πτυχές της ιστορίας και στοιχεία για την αρχιτεκτονική ενός σημαντικού μνημείου από τη νεώτερη ιστορία της Ελλάδας, να συνδέσει το μνημείο με την ιστορία και την ανάπτυξη της πόλης της Αθήνας, να συνδέσει το μνημείο με την ιστορία του Μουσείου. Το δεύτερο αφορά σε παρουσίαση αντικειμένων από τις συλλογές του Μουσείου. Παρουσιάζονται στους επισκέπτες επιλεγμένα αντικείμενα από τη συλλογή του Μουσείου σε μορφή ψηφιακού περιεχομένου τα οποία βρίσκονται και ως φυσικά εκθέματα στο χώρο αυτό. Μέσω μιας οθόνης αφής οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα με την κύλιση του δακτύλου στην επιφάνεια της, να βλέπουν ένα-ένα τα επιλεγμένα προς παρουσίαση αντικείμενα της συλλογής (π.χ. σαν “καρουσέλ”) και να επιλέγουν “πατώντας” αυτό που τους ενδιαφέρει εκδηλώνοντας την επιλογή τους. Το έκθεμα αποσκοπεί να αναδείξει τη δυναμική της συνέχειας του έργου του Μουσείου, να αναδείξει αντιπροσωπευτικά δείγματα της συλλογής μέσα από τις προσωπικές προτιμήσεις των διαφόρων “διαχειριστών” της και να εμπλέξει με ενεργό τρόπο τους επισκέπτες στο “παιχνίδι” των επιλογών που σχετίζονται με προσωπικά γούστα.

Στον υπόλοιπο χώρο, οι κατασκευές χωροθετούνται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να παραμένει όσο το δυνατόν ελεύθερο το Μνημείο για θέαση, παρακολουθώντας την αρχιτεκτονική μορφολογία του. Τοποθετούνται δύο περίοπτες προθήκες στα κεντρικά μεσοκίονια διαστήματα των υποστηλωμάτων που στηρίζουν το πατάρι και οι υπόλοιπες προθήκες εντάσσονται στα παράθυρα της Βόρειας και Νότιας πλευράς με κρυστάλλινες πλάτες ώστε να υποτάσσονται στην μορφολογία των πλευρικών τοίχων. Σε όλο το χώρο του ισόγειου του μνημείου εκτίθενται με αισθητικά άρτιο τρόπο πλείστα αντικείμενα από τις συλλογές του Μουσείου. Ο επισκέπτης κυκλοφορεί στην εισαγωγική αυτή ενότητα, “ανακαλύπτει” αντικείμενα που έχουν συλλεγεί σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας του Μουσείου και που είναι τοποθετημένα σε σχετικά προσβάσιμα σημεία συγκεντρώνοντας πληροφορίες τόσο για τους πρώτους δωρητές, όσο και για τους επιμέλητες, τα αντικείμενα και την μεθοδολογία απόκτησης αντικειμένων από το Μουσείο. Οι πληροφορίες δίνονται μέσα από αποσπάσματα από το αρχαικό υλικό του Μουσείου.

Ένα ακόμα διαδραστικό ψηφιακό έκθεμα θα παρουσιάζει αποσπάσματα από τη συνέντευξη που η Ελένη Κωστοπούλου, σε ηλικία 102 ετών, έδωσε στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Στη συνέντευξη η υπερήλικη γυναίκα καταθέτει τη μαρτυρία της για την περίοδο του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, καθώς και για τα αντικείμενα που δώρισε στο ΜΕΛΤ πρόσφατα (2012).

Κτήριο Γ2: Η ιστορία του τετραγώνου.

Η εισαγωγική αυτή ενότητα χωροθετείται ευλόγως σε ένα από τα πρώτα κτήρια που συναντά ο επισκέπτης, αφού εισέλθει στο οικοδομικό τετράγωνο και προμηθευτεί το εισιτήριό του. Το κτήριο αυτό στο ισόγειό του στεγάζει το πωλητήριο του Μουσείου. Η «ιστορία του τετραγώνου» καταλαμβάνει δύο αίθουσες στον όροφο του.

Η θεματογραφία της ενότητας αναπτύσσεται κυρίως μέσω ψηφιακών παραγωγών και συμβατικού εποπτικού υλικού. Παρουσιάζονται, ωστόσο αντιπροσωπευτικά αντικείμενα που «ανακαλύφθηκαν» στο οικοδομικό τετράγωνο στη φάση καθαρισμού και προετοιμασίας της αποκατάστασης των κτηρίων του.

Στην μικρή επιμήκη αίθουσα του ορόφου σε μια αφαιρετική αναπαράσταση “αίθουσας πορτραίτων”, εκτίθενται, πλαισιωμένες από κορνίζες, φωτογραφίες/προσωπογραφίες προσώπων που έζησαν στο

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

οικοδομικό τετράγωνο σε διαφορετικές χρονικές περιόδους της ιστορίας του. Συγκεκριμένα, για την “αφήγηση” σε πρώτο πρόσωπο των στιγμιότυπων από τη ζωή των προσώπων θα τοποθετηθούν τρεις ψηφιακές κορνίζες.

Όπου οι ψηφιακές ή συμβατικές κορνίζες συνδυάζονται με την αναπαραγωγή ηχητικού περιεχομένου σχετικού με τις ιστορίες των προσώπων, τοποθετούνται 3 υπερκατευθυντικά ηχεία. Κάποιες κορνίζες είναι άδειες, ή φέρουν πινακίδα με αναγραφή κάποιου ονόματος ή του “ερωτηματικού”, υποδηλώνοντας ότι η έρευνα για το ανθρώπινο στοιχείο στο οικοδομικό τετράγωνο βρίσκεται σε εξέλιξη... Το έκθεμα αποσκοπεί να μυήσει τον επισκέπτη στην καθημερινότητα του βίου σε μια χαρακτηριστική γειτονιά της Αθήνας του παρελθόντος μέσα από τις προσωπικές ιστορίες των κατά καιρούς κατοίκων της και να επιχειρήσει μια συμβολική επαναφορά των κατοίκων του οικοδομικού τετραγώνου στις οικίες τους τις οποίες εγκατέλειψαν με τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης.

Ένα ακόμα ψηφιακό έκθεμα τοποθετείται στη μία πλευρά της μεγαλύτερης αίθουσας του ορόφου όπου ο επισκέπτης καλείται να συμμετάσχει σε ένα παραδοσιακό υπαίθριο παιχνίδι (της αυλής). Μέσω της συμμετοχής του στο παιχνίδι ανακαλύπτει πλείστες πληροφορίες για το οικοδομικό τετράγωνο του Μουσείου αλλά και για την ανάπτυξη της πόλης της Αθήνας κατά τους νεώτερους χρόνους. Οι πληροφορίες αυτές εντάσσονται σε διαφορετικές θεματικές ενότητες. Για κάθε θεματική ενότητα δημιουργείται σύντομη οπτικοακουστική παραγωγή. Όταν ο επισκέπτης ολοκληρώσει το παιχνίδι, στο δάπεδο θα προβάλλεται η κάτοψη της αυλής, της γειτονιάς και της πόλης.

Στο δάπεδο της εκθεσιακής αίθουσας σχεδιάζεται ένα είδος κανάβου κάθε τετράγωνο του οποίου αντιστοιχεί σε μια θεματική ενότητα - κάθε τετράγωνο επίσης φέρει τον τίτλο της θεματικής ενότητας στην οποία αντιστοιχεί. Ο επισκέπτης αλληλεπιδρά με το δάπεδο είτε μέσω των κινήσεων του σώματός του είτε μέσω της χρήσης φυσικών αντικειμένων. Οι φυσικές αυτές κινήσεις ενεργοποιούν την αντίστοιχη προβολή την οποία ο επισκέπτης παρακολουθεί στη συνέχεια στο δάπεδο.

Κτήριο Γ1: Από πού Είστε;/Είμαστε;

Η ενότητα που αναπτύσσεται στο ισόγειο και στον όροφο του κτηρίου Γ1 του οικοδομικού τετραγώνου αποτελεί την τελευταία ενότητα της εισαγωγής και μετάβαση στο κυρίως θέμα της έκθεσης. Στην ενότητα παρουσιάζονται στον όροφο αντιπροσωπευτικά αντικείμενα από τις περισσότερες συλλογές του Μουσείου, αντικείμενα κεραμικής, κοσμικής και εκκλησιαστικής ξυλογλυπτικής, υφαντικής, κεντητικής, μεταλλοτεχνίας, κοσμικής και εκκλησιαστικής αργυροχοΐας, εργαλεία παραδοσιακών επαγγελμάτων και ενδυμασίες.

Στο ισόγειο του κτηρίου η ψηφιακή παρουσίαση του ιστορικού πλαισίου για το χρονικό διάστημα που καλύπτει η μόνιμη έκθεση του Μουσείου υλοποιείται μέσω δύο εγκαταστάσεων τύπου “I-Wall”. Αποτελείται από δύο επιμήκεις επιφάνειες με ψηφιακές εκτυπώσεις (γραφιστικές συνθέσεις με αρχαικό υλικό, εικαστικά έργα, φωτογραφίες, επιγραμματα κ.λπ.), πάνω στις οποίες οι επισκέπτες “σύρουν” οθόνη με ψηφιακό περιεχόμενο (οπτικοακουστικές παραγωγές). Το ψηφιακό περιεχόμενο συνδέεται νοηματικά και αισθητικά με το σημείο στην εκτύπωση, επάνω από το οποίο βρίσκεται κάθε φορά η οθόνη. Ο επισκέπτης επιλέγει το γεγονός στο οποίο επιθυμεί να εστιάσει την προσοχή του και μετακινεί εκεί την οθόνη, προκειμένου να λάβει μέσω της ψηφιακής εφαρμογής περισσότερες πληροφορίες. Το έκθεμα αποσκοπεί να παρουσιάσει στον επισκέπτη σημαντικά γεγονότα της ιστορικής περιόδου κατά την οποία αναπτύχθηκε ο νεώτερος ελληνικός πολιτισμός και να αποδώσει την αίσθηση του ιστορικού “γραμμικού” χρόνου.

Στον ίδιο χώρο εκτίθενται και ένα-δύο “εμβληματικά” αντικείμενα από τις συλλογές του Μουσείου που αποτυπώνουν με τους “όρους της λαϊκής τέχνης” κάποιο γεγονός από το ιστορικό πλαίσιο του νεοελληνικού πολιτισμού.

Ανεβαίνοντας στον όροφο, προβλέπεται ένα ψηφιακό έκθεμα καταγραφής των δημογραφικών στοιχείων των επισκεπτών (π.χ., τόπος καταγωγής, φύλο, ηλικία κ.λπ.). Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να φωτογραφηθούν αλλά και να “αφήσουν” στοιχεία (με ηχογράφηση, πληκτρολόγηση) για τη “διαδρομή” στο χώρο και το χρόνο της δικής τους οικογένειας, τα χαρακτηριστικά του τόπου κατα-

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

γωγής τους κ.λπ. Για την εφαρμογή του απαιτείται η τοποθέτηση μίας οθόνης αφής και ηλεκτρονικού υπολογιστή που τοποθετείται κοντά στις οθόνες. Το έκθεμα αποσκοπεί να εντάξει τους επισκέπτες στην αφήγηση της έκθεσης, καθιστώντας τους δυναμικούς φορείς της πολιτισμικής ταυτότητας που φέρουν και να προάγει την κοινωνική αλληλεπίδραση στο χώρο της έκθεσης.

Στις παράπλευρες αίθουσες του ορόφου εκτίθενται σε δύο προθήκες τύπου ντουλάπα ομάδες αντικειμένων της συλλογής με κοινή γεωγραφική προέλευση και ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά δημιουργώντας ένα ιδιόρρυθμο ύνολο.

Επίσης στις αίθουσες αυτές θα εγκατασταθούν σε ειδικές κατασκευές δύο ψηφιακές εφαρμογές που προβάλλονται σε διαδραστικό πολλαπλής αφής και απεικονίζουν χάρτες, πληροφορίες και εποπτικό υλικό. Για την υλοποίησή του προβλέπεται σε δύο συμμετρικές θέσεις να εγκατασταθούν από μια οθόνη συνοδευόμενη από τις αντίστοιχες μονάδες αναπαραγωγής media player για τη διάδραση με τον χάρτη. Το έκθεμα αποσκοπεί να συνδυάσει τις προσωπικές "ρίζες" των επισκεπτών με μια "πρόγευση" της συλλογής.

A.2.2 ΚΥΡΙΩΣ ΕΚΘΕΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Κτηριακή ενότητα Δ1, Δ2, Δ3, Δ4: Πού έμεναν;/Πού μένετε;

Πρόκειται για την εκτενέστερη σε φυσικό όγκο και θεματογραφία ενότητα του κυρίως θέματος της έκθεσης και ως εκ τούτου χωροθετείται στο κτηριακό σύμπλεγμα του συγκροτήματος με το μεγαλύτερο εμβαδό. Στην ενότητα παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικά αντικείμενα από τις περισσότερες συλλογές του Μουσείου, αντικείμενα κεραμικής, κοσμικής ξυλογλυπτικής, υφαντικής, κεντητικής, μεταλλοτεχνίας, κοσμικής αργυροχοΐας, εργαλείων παραδοσιακών επαγγελμάτων, ζωγραφικής και ενδυμασιών.

Κτήριο Δ1: Το κέλυφος της κατοικίας και ο δημόσιος βίος.

Προβλέπεται ψηφιακό αλληλεπιδραστικό έκθεμα με 3D αναπαραστάσεις τύπων και μορφών της νεώτερης ελληνικής κατοικίας και της πολεοδομίας κάποιων οικισμών. Το σημείο διάδρασης θα είναι μια οθόνη αφής 55". Το έκθεμα αποσκοπεί να συσχετίσει τη θέση και την αρχιτεκτονική διαφορετικών τύπων κατοικιών με το πολιτισμικό τους πλαίσιο και τους εκάστοτε ιδιοκτήτες τους και να παρουσιάσει στοιχεία για το δημόσιο βίο στο πλαίσιο διαφορετικών οικισμών και κοινοτήτων.

Ταυτόχρονα, εκτίθενται σχετικά εργαλεία από τις συλλογές του Μουσείου, τεκμήρια από την άσκηση του επαγγέλματος (χάρτες με σημειωμένες διαδρομές, τεφτέρια, συναλλαγματικές, διαβατήρια, σχέδια κ.λπ.) και αντικείμενα (ή και απεικονίσεις) που σχετίζονται με την εθιμοτυπία του κτισίματος.

Στον ίδιο χώρο προβλέπεται ένα ακόμα ψηφιακό έκθεμα / εγκατάσταση που βασίζεται σε ψηφιακές προβολές πάνω σε υλικά που σχετίζονται με την οικοδόμηση σε διαφορετικές περιοχές της Ελλάδος. Οι προβολές που γίνονται πάνω σε ειδικά κατεργασμένες επιφάνειες επιτυγχάνονται με την εγκατάσταση ενός μηχανήματος προβολών. Το περιεχόμενο της εφαρμογής αναπαράγεται από μία μονάδα media player δυνατότητας αναπαραγωγής εικόνας και ήχου. Το έκθεμα αποσκοπεί να παρουσιάσει τους "επαγγελματίες" της οικοδόμησης και την τέχνη τους και να "συζητήσει" για θέματα που συνδέουν την παραδοσιακή κατοικία με το φυσικό περιβάλλον.

Κτήρια Δ2, Δ3, Δ4: Ο "κύκλος της ζωής" και η ζωή μέσα στο σπίτι.

Εισερχόμενος στο ισόγειο των ενοποιημένων κτηρίων Δ2 Δ3 και Δ4 ο επισκέπτης έχει την δυνατότητα να κινηθεί προς δύο αίθουσες που παρουσιάζουν αντικείμενα και οικοσκευές τόσο από αστική οικία με έμφαση στην σάλα και το υπνοδωμάτιο της, όσο και από κάποιες χαρακτηριστικές γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδος. Τα εκθεσιακά σύνολα υποστηρίζονται από πέντε κατασκευές - κουκλόσπιτα. Το έκθεμα αποσκοπεί να παρουσιάσει με "παιγνιώδη" τρόπο σκηνές από τον ιδιωτικό βίο σε διάφο-

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

ρους τύπους κατοικίας από διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια, να μυήσει τον επισκέπτη στα “άδυστα” της καθημερινότητας των ανθρώπων της περιόδου που εξετάζει η έκθεση και να παρουσιάσει αντικείμενα των συλλογών που σχετίζονται με τον καθημερινό βίο.

Επιστρέφοντας προς την είσοδο, ο επισκέπτης διέρχεται τον σκηνοθετημένο χώρο μιας αυλής. Εκεί, δημιουργείται μια βιωματική εμπειρία με πλούσιο φωτογραφικό εποπτικό υλικό και με αντικείμενα που υπήρχαν στις αυλές των λαϊκών σπιτιών (βλπ. Δ.0.5.Κ9 βάθρο πλυσταριού), ενώ με την βοήθεια ενός διάχυτου ήχου μέσω της οροφής δημιουργείται η ατμόσφαιρα του παιχνιδιού στην αυλή.

Η πορεία στην συνέχεια οδηγεί τον επισκέπτη σε μια προθήκη / δωμάτιο (γενικού περιεχομένου, δεν χαρακτηρίζεται δηλαδή ως σάλα, υπνοδωμάτιο κ.α.) αντικείμενα από την οικοσκευή κατοικιών από διαφορετικές περιοχές και χρονικές στιγμές του 20ού αιώνα. Το συνολικό έκθεμα αποσκοπεί να καταδείξει τη σταδιακή μετεγκατάσταση των πληθυσμών της περιφέρειας στα αστικά κέντρα σε διαφορετικές περιόδους του 20ού αιώνα και τις αλλαγές στη φυσιογνωμία τους, να καταδείξει τη διατήρηση πρακτικών που αναπαράγονται “νοσταλγικά” στις κατοικίες των αστικών κέντρων του 20ού αιώνα και να αφηγηθεί διαφορετικές ιστορίες αντικειμένων και να καταδείξει την πορεία τους στο χρόνο. Η βιωματική αίσθηση ενισχύεται με τη κατασκευή ενός διαδραστικού ψηφιακού εκθέματος που προσομοιάζει σε ραδιόφωνο. Οι επισκέπτες γυρνώντας το κουμπί του ραδιοφώνου ακούν διαφορετικές ηχογραφήσεις. Η κατασκευή φέρει ένα ηχείο που δεν είναι ορατό στον επισκέπτη ενώ το ηχητικό περιεχόμενο αναπαράγεται από ένα audio player.

Στην τελευταία αίθουσα του ισόγειου και στο πλαίσιο των σκηνικών αναπαραστάσεων της παραπάνω υπο-ενότητας εκτίθενται οι τοιχογραφίες με έργα του Θεόφιλου από δωμάτιο οικίας της Μυτιλήνης που έχει μεταφερθεί αυτούσιο στο ΜΕΛΤ. Το έκθεμα αποσκοπεί να παρουσιάσει μία σημαντική μορφή διακόσμησης του εσωτερικού αρχοντικών κατοικιών και να παρουσιάσει ένα σημαντικό επώνυμο καλλιτέχνη της παραδοσιακής ζωγραφικής. Παράλληλα εκτίθενται κινητά έργα του Θεόφιλου.

Στις αίθουσες του ορόφου εκτίθενται τραπέζια με πρωτότυπα αυτή τη φορά αντικείμενα από τις συλλογές του Μουσείου και σχετικές με όλα τα παραπάνω πληροφορίες. Η έκθεση αποσκοπεί να παρουσιάσει τις διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων και το τελετουργικό της εστίασης σε βάθος χρόνου και να συνδέσει το παρελθόν με το παρόν μέσα από το θέμα της διατροφής.

Στον όροφο του κτηριακού συγκροτήματος προβλέπεται ψηφιακή εφαρμογή που σχετίζεται με το στρώσιμο του τραπέζιου, συνδυάζοντας την ψηφιακή παρουσίαση με αντίγραφα πραγματικών αντικειμένων από τον χώρο της έκθεσης. Η εικονική αναπαράσταση των αντικειμένων του τραπέζιου προσκαλεί τον επισκέπτη να συμμετάσχει στο εικονικό “στρώσιμο” διαφόρων τραπέζιων και γευμάτων. Το ρόλο των τραπέζιων που στρώνονται αναλαμβάνουν δύο διαδραστικές οθόνες αφής.

Κτήριο Ε: Πώς διασκεδάζουν/Πώς διασκεδάζετε;

Στην ενότητα παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο πλείστα αντικείμενα από τη συλλογή του Θεάτρου Σκιών αλλά και αντικείμενα από τις συλλογές μουσικών οργάνων και μεταμφιέσεων. Επίσης, παρουσιάζονται λίγα αντικείμενα που σχετίζονται με την “τελετουργία” των πανηγυριών, την τέλεση μυστηρίων και την ενδυμασία και επομένως αντικείμενα από τις συλλογές κεραμικής, κοσμικής ξυλογλυπτικής, μεταλλοτεχνίας και ενδυμασιών.

Στην πρώτη αίθουσα που συναντά ο επισκέπτης κατά την είσοδό του προβλέπεται η εγκατάσταση ενός εισαγωγικού video με ένα σύστημα πρόσθιας προβολής όπου παρουσιάζεται το πανόραμα της ψυχαγωγίας δηλαδή τα έθιμα και οι παραδόσεις που συνδέονται με την ψυχαγωγία του νεώτερου ελληνισμού σε διάφορες στιγμές της νεώτερης ιστορίας.

Στην επόμενη αίθουσα κυριαρχεί σύνθετη ειδική κατασκευή/προθήκη η οποία συνδυάζει έκθεση φυσικών αντικειμένων και γραφιστικών αναπαραστάσεων. Το έκθεμα αποσκοπεί να καταδείξει την ιστορική πορεία του θεάτρου σκιών και να εισαγάγει τον επισκέπτη στην ενότητα εντάσσοντάς τον στο “παιχνίδι των σκιών”. Τα ανοίγματα των παραθύρων χρησιμοποιούνται ως προθήκες επιλεγμένων φιγούρων με ιδιαίτερο μουσειολογικό περιεχόμενο από το θέατρο σκιών.

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Στον επόμενο μικρό χώρο προβλέπεται ψηφιακό έκθεμα που έχει σαν θέμα το Μάθημα/παράσταση και το οποίο αποτελείται από μια οπτικοακουστική παραγωγή σε video-wall παραγωγή που εικονογραφεί την τέχνη του Καραγκιοζοπαίχτη από την παραγωγή όλων των απαραίτητων εργαλείων/μέσων για την παράσταση μέχρι τη στιγμή της παράστασης. Από την απέναντι πλευρά σε μια στενή προθήκη γίνεται αναφορά με την βοήθεια των φιγούρων, στους ήρωες και το ρεπερτόριο του θεάτρου σκιών.

Αμέσως στον επόμενο χώρο ο επισκέπτης μπορεί να παίξει στον «Μπερντέ». Πρόκειται για μια διαδραστική κατασκευή που δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να προσεγγίσει τη -συνήθως αθέατη- πίσω πλευρά του μπερντέ και να κατανοήσει τη λειτουργία του. Επίσης του παρέχεται η ευκαιρία να δοκιμάσει ο ίδιος να παίξει Καραγκιόζη, με φιγούρες (αντίγραφα) και άλλα εξαρτήματα -κυρίως ηχητικά- που υπάρχουν στο έκθεμα. Ο καθρέφτης στην πλευρά Α του χώρου Ε.0.4 επιτρέπει στον επισκέπτη να βλέπει το αποτέλεσμα της δράσης του πίσω από τον μπερντέ. Ακουστική εφαρμογή εγκατεστημένη στο μπερντέ επιτρέπει στον χειριστή να διαλέξει ακουστικό μοτίβο για να επενδύσει την παράσταση του.

Στον ίδιο χώρο, με την θεματική περιοχή «οι δρόμοι της Δύσης και της Ανατολής στις μορφές ψυχαγωγίας» τοποθετούνται σε περίοπτες προθήκες επάνω σε βάθρο δύο φορεσιές ενώ στις υπόλοιπες τοποθετούνται φιγούρες και ρεκλάμες που ενισχύουν το μουσειολογικό σενάριο. Επίσης προβλέπεται ψηφιακό έκθεμα με θέμα το «κλικ του φωτογράφου». Πρόκειται για συμβολική/σημειολογική αναπαράσταση μιας ακόμα μορφής ψυχαγωγίας. Σε κεντρική θέση στήνεται πρωτότυπη φωτογραφική μηχανή των αρχών του 20ού αιώνα από τις συλλογές του Μουσείου αλλά και πιστό αντίγραφο της που διαμορφώνεται έτσι ώστε να φέρει κρυμμένο τεχνολογικό εξοπλισμό. Οι επισκέπτες κοιτούν μέσα από το φακό της μηχανής και ενεργοποιούν την προβολή που «κρύβεται» μέσα στο έκθεμα με μηχανικό τρόπο (σαν να «βγάζουν» φωτογραφία) παρακολουθώντας σύντομες προβολές.

Η επίσκεψη στο κτήριο Ε καταλήγει στην θεματική περιοχή «Οι «δρόμοι» της Δύσης και της Ανατολής στις μορφές της ψυχαγωγίας - Προς διασκέδασιν» όπου εκτίθενται λαϊκά αντικείμενα για την διασκέδαση όλων των ηλικιών. Σε περίοπτη προθήκη εκτίθεται μεταμφίεση από το Καρναβάλι Σοχού Θεσσαλονίκης.

Κτήριο Ζ: Τι δουλειά κάνουν;/Τι δουλειά κάνετε;

Στην ενότητα παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο αντικείμενα από τη συλλογή εργαλείων των λεγόμενων παραδοσιακών επαγγελμάτων αλλά και «προϊόντα» των επαγγελμάτων αυτών.

Στο ισόγειο προβλέπεται ψηφιακό έκθεμα με θέμα τους «επαγγελματίες» του πρόσφατου παρελθόντος, επαγγελματική και κοινωνική κινητικότητα. Για το σκοπό αυτό εγκαθίσταται μία συστοιχία (video-wall) αποτελούμενη από πέντε οθόνες. Το έκθεμα αποσκοπεί να συνδέσει το ιστορικό πλαίσιο σε διαφορετικές χρονικές στιγμές με το προφίλ των Ελλήνων εργαζομένων, των αγροτών, των κτηνοτρόφων, των εργαζόμενων στη ναυτιλία, το εμπόριο, τη βιοτεχνία, τη βιομηχανία κλπ.

Στον ίδιο χώρο εκτίθενται εργαλεία και προϊόντα τα οποία ομαδοποιούνται ανά επαγγελματική κατηγορία. Πρόκειται για συμβολική/σημειολογική αναπαράσταση της εργασίας, κατά κύριο λόγο στον πρωτογενή τομέα της παραγωγής. Τα περισσότερα τοποθετούνται εντός προθηκών με ένα σκηνογραφικό τρόπο, ενώ κάποια άλλα που αφορούν εξειδικευμένες καλλιέργειες τοποθετούνται απέναντι σε βάθρο.

Στον όροφο εκτίθενται φυσικά εκθέματα όπου παρουσιάζουν εργαλεία, προϊόντα και άλλα αντικείμενα από διαφορετικά βιοτεχνικά εργαστήρια. Στην μία γωνία της στενής πλευράς δεσπόζει ένα φυσικό σιδερά μεγάλων διαστάσεων το οποίο συμπληρώνεται από το αμόνι του στην άλλη γωνία. Τα εργαλεία που παρουσιάζονται μέσα από το εκθεσιακό υλικό είναι αυτά του χαλκούργου, του χρυσιού, του βαρελοποιού και του τυποβαφέα. Ηχος διάχυτος από την οροφή μας παρουσιάζει με τρόπο βιωματικό τη βιοτεχνική εργασία και την τέχνη της καθώς και τις βασικές συνιστώσες της εργασίας στα βιοτεχνικά εργαστήρια και τους ανθρώπους που εργάζονταν εκεί.

Α.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Κτήριο Μ: Τι δουλειά κάνουν;/Τι δουλειά κάνετε; Έργα Γυναικών.

Στην ενότητα παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο εκθέματα από τη συλλογή εργαλείων και δημιουργιών της υφαντικής και κεντητικής τέχνης. Σκοπός της εκθεσιακής ενότητας είναι να παρουσιάσει τις ύλες, τα σύνεργα και την τεχνική κατασκευής των υφαντών, τα διακοσμητικά μοτίβα των υφαντών, το ρόλο της γυναίκας στην οικογένεια, στην κοινότητα και το πολιτισμικό κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν τα έργα της υφαντικής, την καλλιτεχνική αξία των έργων υφαντικής, την εξέλιξη της υφαντικής από οικιακή σε εργαστηριακή τέχνη, την τέχνη της κεντητικής και τα ελληνικά κεντήματα με τις πολιτισμικές τους επιδράσεις.

Στο ισόγειο σε περίοπτη θέση στην πρώτη αίθουσα που είναι σκηνογραφικά φωτισμένη, τοποθετείται αργαλειός. Ακούγεται σιγανά τραγούδι με σχετικό περιεχόμενο που συνοδεύεται από τον ήχο του αργαλειού.

Η έκθεση συμπληρώνεται με αντικείμενα σύμβολα που καταδεικνύουν τους πολλαπλούς ρόλους της γυναίκας από τη συλλογή της υφαντικής του Μουσείου. Το έκθεμα αποσκοπεί να εισάγει τον επισκέπτη στην ενότητα που αφορά στις κατ'εξοχήν γυναικείες ασχολίες/εργασίες.

Σε άλλη αίθουσα του ισογείου προβλέπεται ψηφιακό έκθεμα - οπτικοακουστική παραγωγή (βίντεο) που εικονογραφεί τα στάδια της υφαντικής από την συγκομιδή/απόκτηση των πρώτων υλών μέχρι την παραγωγή των υφαντών. Αποτελείται από δύο οθόνες και ένα media player που αναπαραγάγει το οπτικοακουστικό περιεχόμενο που παρουσιάζεται. Ταυτόχρονα παρατίθενται μπροστά από την επιμήκη οθόνη προβολής βίντεο, "σειριακά" τα "υλικά" ή/και τα εργαλεία κάθε σταδίου της παραγωγής των υφαντών, στην "αφετηρία" της σειράς υπάρχουν δείγματα από όλες τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται και εποπτικό υλικό που εικονογραφεί μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην τέχνη της υφαντικής από της Αρχαιότητα έως του νεώτερους χρόνους.

Στην ίδια αίθουσα, η αναπαράσταση της επεξεργασίας των πρώτων υλών καταλήγει στον όρθιο αργαλειό και στα υφαντά που θα βρουν τη θέση τους στην κατοικία. Εκτίθεται επίσης ποικιλία από τα ίδια τα υφαντά είτε συγκεντρωμένα όλα μαζί είτε σε αφαιρετικές αναπαραστάσεις που δηλώνουν τη θέση τους στο σπίτι ή που χρησιμοποιούνται σε πληθώρα καθημερινών ασχολιών και εργασιών και εκτός της οικίας όπως και υφαντά ενδυμασιών. Το έκθεμα αποσκοπεί να μυήσει τον επισκέπτη στα μυστικά της υφαντικής τέχνης/τεχνικής και να "παρουσιάσει" πτυχές του βίου των γυναικών στις παραδοσιακές κοινωνίες με φόντο την υφαντική τέχνη.

Απο την άλλη πλευρά του ισογείου στην αίθουσα Μ.0.3. ένα εκκοκκιστήριο βαμβακιού σε βάθρο δηλώνει την επεξεργασία της πρώτης ύλης. Σε τρεις προθήκες ενταγμένες σε παράθυρο και εσοχές στους τοίχους παρουσιάζονται διάφορα υφαντά για όλες τις δουλειές. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στις κάλτσες και την καλτσοπλεκτική.

Ανεβαίνοντας στον όροφο, παρουσιάζονται κεντήματα από όλες τις περιοχές της Ελλάδας ομαδοποιημένα ανά γεωγραφική περιοχή. Το έκθεμα αποσκοπεί να μυήσει με βιωματικό τρόπο τον επισκέπτη στην τέχνη και τις αρχές της δημιουργίας γραπτών και των μετρητών κεντημάτων, να παρουσιάσει τις πολιτισμικές επιρροές που επιδέχεται η δημιουργία των κεντημάτων σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και διαφορετικές ιστορικές στιγμές και να καταδείξει το εύρος των συλλογών κεντητικής του Μουσείου. Οι κατασκευές που φιλοξενούν τα εκθέματα είναι επίτοιχες προθήκες και προθήκες ενταγμένες σε ανοίγματα των χώρων.

Στον όροφο επίσης προβλέπεται ψηφιακό έκθεμα μέσω του οποίου οι επισκέπτες μπορούν με την κίνηση της άκρης του δακτύλου τους πάνω στην επιφάνεια αφής να δημιουργούν μετρητά ή γραφτά κεντήματα. Αποτελείται από δύο οθόνες αφής σε κατασκευή-πάγκο. Το περιεχόμενο των εφαρμογών αναπαράγεται από τις αντίστοιχες μονάδες media player.

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Κτήριο Ν (οικία Δραγούμη): Τι φοράτε;/τι φορούν;

Στην ενότητα παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο εκθέματα από τη συλλογή ενδυμασιών, εξαρτημάτων ενδυμασιών και κοσμημάτων του ΜΕΑΤ .

Σε ολόκληρο τον χώρο ο επισκέπτης μετά την εισαγωγή του στο κτήριο συναντά την αρχή μιας “παρέλασης” ενδυμασιών, γυναικείων, ανδρικών και παιδικών, που ξεκινά από την “αναπαραγωγή” της ενδυμασίας στη σύγχρονη εποχή είτε ως τουριστικό είδος με φολκκλωριστική διάθεση είτε ως δημιουργία επώνυμων σχεδιαστών των τελευταίων δεκαετιών του 20ού αιώνα και συνεχίζει με την παράταξη ενδυμασιών από ποικίλες γεωγραφικές περιοχές και κατά χρονολογική σειρά. Οι ενδυμασίες εκτίθενται πλήρεις με όλα τους τα εξαρτήματα και τα κοσμήματα που φέρουν. Στο τέλος της πορείας εκτίθεται αναπαραγωγή του χιτώνα/της τουνίκας, τα ενδύματα από τα οποία φαίνεται να προέρχονται οι μετέπειτα παραδοσιακές ενδυμασίες, και κοπτικός χιτώνας από τις συλλογές του Μουσείου. Η εκθετική αυτή ενότητα αποσκοπεί να σκιαγραφήσει την εξέλιξη της ελληνικής παραδοσιακής ενδυμασίας και να καταδείξει τις καταβολές της, να αναδείξει την πολυμορφία της ελληνικής φορεσιάς και να υπαινιχθεί το χρονικό εύρος που η παραδοσιακή ενδυμασία φορέθηκε στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο.

Στο ισόγειο προβλέπεται ψηφιακό έκθεμα που “ντύνει” τον επισκέπτη βάσει των επιλογών του, των ατομικών του χαρακτηριστικών του και των πληροφοριών που έχει συλλέξει στην ενότητα. Ο επισκέπτης στέκεται απέναντι από ψηφιακό έκθεμα/ καθρέφτη με το οποίο διαδρά από σχετική απόσταση. Επιλέγει με την κίνηση των χεριών του στον αέρα του “τι θα φορέσει” μέσα από “μενού” με ενδύματα που του προτείνεται στην οθόνη ανάλογα και με κάποια ατομικά στοιχεία με τα οποία τροφοδοτεί την εφαρμογή. Αποτελείται από δύο οθόνες με ηχεία πάνω από τις οποίες εγκαθίσταται σύστημα ανίχνευσης κίνησης με αισθητήρες. Το έκθεμα αποσκοπεί να μυήσει τον επισκέπτη με βιωματικό τρόπο στην τελετουργία του ντυσίματος με την παραδοσιακή ενδυμασία και να αναδείξει τη σχέση τύπων της παραδοσιακής ενδυμασίας με στοιχεία του πολιτισμικού της πλαισίου.

Η φιλοσοφία της εκθεσιακής ενότητας παραμένει και στον όροφο όπου μέσω του κλιμακτοστασίου ή του ανελκυστήρα καταλήγουν οι επισκέπτες. Παρουσιάζονται φυσικά εκθέματα όπως εξαρτημάτων διαφόρων ενδυμασιών και ομαδοποιήσεις ομοειδών εξαρτημάτων από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Προθήκες ενιαίου τύπου απο τοίχο σε τοίχο φιλοξενούν τις εκθεσιακές ενότητες και τις θεματικές περιοχές, με έμφαση α) σε δείγματα του πιο προβεβλημένου και εμφανούς τμήματος της φορεσιάς, του κεφαλόδεσμου, και του λιγότερο εμφανούς, της υπόδησης β) στη παραγωγή των ρούχων (οικιακή και επαγγελματική), με αφορμή ξεχωριστά και αντιπροσωπευτικά δείγματα ρούχων γ) σε δείγματα «ανακύκλωσης» / δεύτερης χρήσης ρούχων και υφασμάτων. Επίσης στην παράπλευρη αίθουσα, παρουσιάζονται εξαρτήματα του ανδρικού ντυσίματος από την παραδοσιακή φορεσιά έως τη δεκαετία του 1960 και εξαρτήματα της στην παιδική ένδυση.

Σε ιδιαίτερο δωμάτιο με συνεχές σύστημα προθηκών παρουσιάζονται κοσμήματα και όπλα (αντρικά και γυναικεία κοσμήματα από τη Συλλογή Κοσμικής Αργυροχοΐας).

Στο τελευταίο τμήμα της εκθεσιακής ενότητας του ορόφου απο την μία στενή πλευρά σε μια προθήκη με σκηνογραφικό χαρακτήρα, παρουσιάζεται η στολή της Σκοπελίτισσας. Τα φυσικά εκθέματα τα συμπληρώνουν οπτικοακουστική εφαρμογή (video) όπου ο επισκέπτης καλείται να παρακολουθήσει όλη τη διαδικασία ντυσίματος της σκοπελίτικης φορεσιάς, μια διαδικασία ιδιαίτερα επίπονη και χρονοβόρα. Στον ίδιο εκθεσιακό χώρο υπάρχει η δυνατότητα ο επισκέπτης μέσω ενός απλοποιημένου βεστιαρίου να ντύνεται με αντίγραφα παραδοσιακών φορεσιών. Στην άλλη στενή πλευρά σε μια προθήκη παρουσιάζεται η καταγωγή, η εξέλιξη, η τυπολογία και η σημασία του αρχαιότερου, σταθερότερου και πιο προσωπικού τμήματος της γυναικείας φορεσιάς, του πουκάμισου.

Συμπληρωματικά σε προθήκες του ισόγειου και του ορόφου υπάρχουν τέσσερα ακουστικά εκθέματα σε συρτάρια και ντουλάπια. Ο ήχος σχετίζεται με τα εκθέματα των προθηκών. Μέσα σε κάθε ερμάριο τοποθετείται ηχείο το ηχητικό περιεχόμενο του οποίου αποθηκεύεται σε κάρτα μνήμης που προσαρμόζεται πάνω σε κάθε ηχείο ή σε εξωτερικό audio media player.

A.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΚΘΕΣΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Κτήριο A: Τι πιστεύουν;/Τι πιστεύετε;

Η εκθεσιακή ενότητα διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα που καταλαμβάνουν το κάθε ένα πέντε μικρούς εκθεσιακούς χώρους. Η έκθεση δομείται με ένα συνεχές σύστημα προθηκών όπου παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο εκθέματα από τη συλλογή εκκλησιαστικής αργυροχοΐας, κεντητικής, χρυσοκεντητικής, μεταλλοτεχνίας, ενδυμασιών, ξυλογλυπτικής και κεραμικής. Η ενότητα αποσκοπεί στο να παρουσιάσει την ιστορία, την οργάνωση και τη δράση της ελληνικής ορθόδοξης Εκκλησίας, το τελετουργικό που αφορά στην τέλεση των "επίσημων πράξεων" της εκκλησίας, τις "συγγένειες" του "θρησκευτικού" με τη μαγεία και εν γένει του "χριστιανικού" με το "προχριστιανικό", τη "συνάντηση" των εκκλησιαστικών εκδηλώσεων με τις λαϊκές παραδόσεις-τα λαϊκά έθιμα. Για την ενίσχυση του μουσειολογικού σεναρίου, τοποθετούνται τρία ακουστικά εκθέματα στο ισόγειο και τρία στον όροφο του κτηρίου. Ο ήχος τους σχετίζεται με τα εκθέματα των προθηκών. Η αναπαραγωγή του ήχου του κάθε εκθέματος αποδίδεται μέσω μεγαφώνου που τοποθετείται στο κάτω τμήμα προθήκης. Τα ακούσματα αποσκοπούν να καταδείξουν τη σχέση της επίσημης λατρείας με την εκκοσμικεύσή της, τις λαϊκές δοξασίες, τα λαϊκά δρώμενα και τα έθιμα που διέπουν τον καθημερινό βίο.

Όλους τους χώρους περιτρέχει μια χάλκινης απόχρωσης μεταλλική ταινία σε καμπύλα σχήματα δημιουργώντας ένα μοτίβο που περιέχει τμήματα σταυρού.

Η εκθεσιακή ενότητα ξεκινά από το ισόγειο σε ένα χώρο όπου υπάρχει μια επιτοίχια προθήκη με την «Συνύπαρξη των Θρησκευμάτων». Εκεί επίσης αναπτύσσεται και ένα ψηφιακό έκθεμα που περιλαμβάνει έναν ψηφιακό διαδραστικό χάρτη με απεικόνιση της βυζαντινής και της οθωμανικής αυτοκρατορίας καθώς και του νεοσύστατου ελληνικού κράτους με την σταδιακή επέκταση των συνόρων του. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να επιλέγει τη χρονική περίοδο που επιθυμεί και να απεικονίζει σε πραγματικό χρόνο τα σύνορα των περιοχών και των κρατών με στοιχεία για την εξάπλωση της ορθόδοξης εκκλησίας. Το έκθεμα συνολικά αποσκοπεί να δώσει πραγματολογικές πληροφορίες για το θρήσκευμα των Ελλήνων.

Στον δίπλα χώρο κατασκευάζεται επιτοίχια προθήκη με αφιερώματα ενώ στην συνέχεια το μουσειολογικό σενάριο αφηγείται τη σύνδεση Θείου και Κοσμικού μέσω των εορτών του Χειμώνα. Στον επόμενο χώρο A.0.4. χωροθετούνται εκθέματα που σχετίζονται με τις εορτές της Άνοιξης (Ευαγγελισμός, Πάσχα, εορτή Αγ. Γεωργίου κλπ) ενώ παράλληλα εκθέτονται και αποκριάτικες φορεσιές (Γενίτσαρος και Μπούλα). Στον τελευταίο χώρο του ισόγειου εκθέτονται αντικείμενα που σχετίζονται με τις θρησκευτικές εορτές του Καλοκαιρίου.

Στον όροφο εκτίθενται αντικείμενα που χρησιμοποιούνται από την Εκκλησία για την τέλεση των μυστηρίων αλλά και στη λαϊκή εθιμοτυπία. Το μουσειολογικό σενάριο αποσκοπεί να καταδείξει τη σχέση της επίσημης τελετουργίας των μυστηρίων με την εκκοσμικεύσή της, τα έθιμα, τις κοσμικές τελετές και τις εορταστικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με αυτά. Η αλληλουχία των εκθεσιακών θεματικών ενοτήτων ξεκινά από την έκθεση εκκλησιαστικών αντικειμένων που σχετίζονται με τάματα και συνεχίζει με την αλληλουχία εξαρτημάτων από κοσμικά γεγονότα: τον γάμο, την γέννηση, την βάπτισμα και το θάνατο. Στην ενότητα του θανάτου σε ιδιαίτερη προθήκη τοποθετείται το αρχαιολογικό κοπτικό ύφασμα - σάβανο.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η Μουσειογραφική Μελέτη Εφαρμογής αφορά στο σύνολο της παραγωγής του νέου Μουσείου που μπορεί να αναλυθεί στα παρακάτω κεφάλαια:

- **ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.** Συμπεριλαμβάνονται οι τύποι των προθηκών, οι ειδικές κατασκευές και οι κατασκευές για τις ψηφιακές εφαρμογές.
- **ΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ & ΑΝΑΡΤΗΣΕΙΣ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ.** Συμπεριλαμβάνουν εκτος απο τις μικροστηρίξεις, στοιχεία της κατασκευής των προθηκών (βάθρα, ράφια κλπ)
- **ΕΙΔΙΚΟΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ.** Συμπεριλαμβάνεται ο φωτισμός εντός και εκτός των προθηκών.
- **ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ.** Αφορά τόσο σε ψηφιακές υποδομές του μουσείου (πχ ιστοσελίδα), όσο και στην παράγωγή ψηφιακών παραγωγών. Συμπεριλαμβάνεται το υποστηρικτικό λογισμικό και το hardware.
- **ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΣΗ.** Συμπεριλαμβάνει όλα τα επίπεδα πληροφόρησης του εποπτικού υλικού, απο το γενικό προς το ειδικό, καθώς και την μελέτη σήμανσης εσωτερικά και εξωτερικά των χώρων.

Στο παρόν τεύχος περιγράφονται οι γενικές αρχές/παραδοχές. Αναλυτικές περιγραφές υπάρχουν στα επιμέρους άρθρα των παραπάνω τμημάτων.

A.3.1 ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Το νέο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, που βρίσκεται στο οικοδομικό τετράγωνο Αδριανού - Άρεως - Κλάδου - Βρυσακίου στην Πλάκα και συμπεριλαμβάνει και το Τζαμί Τσισδαράκη, θα φιλοξενεί μια εξαιρετική συλλογή. Η συλλογή του Μ.Ε.Λ.Τ παρουσιάζει αρκετές ιδιαιτερότητες, συνδυάζοντας πολλές διαφορετικές θεματολογίες στα εκθέματα της. Αυτή η πολυδιάστατη με διαφορετικές υφές υλικά και μεγέθη αντικειμένων έκθεση του μουσείου καθώς και ο χώρος που την φιλοξενεί, θα αναδειχτούν με την βοήθεια του κατάλληλου φωτισμού.

Ο εκθεσιακός εξοπλισμός αποτελείται από πέντε τύπους προθήκης:

- Επίτοιχη προθήκη.
- Ελεύθερη περίοπτη προθήκη.
- Ελεύθερη επιτραπέζια προθήκη.
- Αναρτώμενη επίτοιχη προθήκη.
- Χωνευτή προθήκη διπλής όψεως.
- Λυόμενη ελεύθερη περίοπτη προθήκη.

Επίσης περιλαμβάνονται ο φωτισμός, ο εξοπλισμός των ψηφιακών εκθεμάτων, οι κατασκευές για την τοποθέτηση του εποπτικού υλικού και ο εξοπλισμός στήριξης των μουσειακών αντικειμένων όπως περιγράφονται στα σχετικά τεύχη με τους πίνακες των άρθρων. Οι κατασκευές οφείλουν να ανταποκρίνονται σε όλες τις απαιτήσεις κατασκευαστικής αρτιότητας, αντοχής και αισθητικής ποιότητας σύμφωνα με τις παρακάτω γενικές προδιαγραφές.

A.3.1.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Οι προθήκες συντίθενται από τα επί μέρους κατασκευαστικά τους στοιχεία: κέλυφος, φωτισμό, με όλα τα συνοδευτικά συστήματα φωτισμού, ενεργητικό ή παθητικό μέσο για τον έλεγχο των συνθηκών περιβάλλοντος εντός των προθηκών, με όλα τα συνοδευτικά συστήματά του, όπου υφίσταται, καθώς και από τον πλήρη εξοπλισμό με όλες τις επιπρόσθετες κατασκευές που απαιτούνται για την λειτουργία τους και την παρουσίαση των εκθεμάτων.

Οι προθήκες κατασκευάζονται από ανθεκτικά χημικά ουδέτερα, αντιόξινα υλικά, συμβατά με τις ειδικές συνθήκες που προδιαγράφονται για κάθε συλλογή. Παράλληλα πρέπει να είναι απολύτως ασφαλείς για τα εκθέματα και, γενικά, οφείλουν να παρουσιάζουν κατασκευαστική αρτιότητα, αεροστεγανότητα και αντοχή στο χρόνο και τα υλικά να μην εκπέμπουν VOCs.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Γενικά, ως προθήκες νοούνται οι κατασκευές τύπου ερμαρίου, με φέροντα στοιχεία μεταλλικό σκελετό από αλουμίνιο ή επιμεταλλωμένο χάλυβα και κατά περίπτωση κρυστάλλινα μέρη, και κύριες όψεις από διαφανείς κρυστάλλινες επιφάνειες. Στις προθήκες κατά περίπτωση ενσωματώνεται και ο φωτισμός. Διαμορφώνονται καθ' ύψος σε τρία τμήματα με αυτοτελή λειτουργία, αλλά δομική συνέχεια.

Ειδικότερα:

- α) Το ανώτερο τμήμα, όπου - κατά περίπτωση - είναι ο χώρος στον οποίο τοποθετείται ο τεχνητός φωτισμός.
- β) Το μέσο τμήμα ή χώρος φιλοξενίας εκθεμάτων.
- γ) Στο κατώτερο τμήμα - κύτος μηχανισμών.

Το ανώτερο τμήμα εκτός των περιπτώσεων που η προθήκη έχει κρυστάλλινη οροφή, αποτελείται από έναν επισκέψιμο χώρο, στεγανά διαχωρισμένο από τον εκθεσιακό με ένα διαχωριστικό από αδρανές υλικό, όπως μέταλλο ή ειδικό πλαστικό κυψελωτό πάνελ τύπου forex ή άλλο ισοδύναμο, και είναι κατάλληλα διαμορφωμένο για να δεχθεί τις αναγκαίες για το φωτισμό εγκαταστάσεις (φωτιστικά σώματα, συστήματα ρύθμισης κλπ.) και τους αντίστοιχους φορείς τους, όπως προβλέπονται από τη μελέτη φωτισμού. Φέρει επίσης και μία από τις δύο απαιτούμενες κλειδαριές ασφαλείας, του "εκθεσιακού χώρου" της προθήκης.

Ο χώρος αυτός είναι επισκέψιμος στις μεν επίτοιχες προθήκες από τη πρόσοψη, μέσω ανακλινόμενης θυρίδας, η οποία ανοίγοντας σταθεροποιείται σε γωνία 90ο τουλάχιστον (εκτός της περίπτωσης που αποτελεί τμήμα της όλης - συρόμενης - θύρας της προθήκης), στις δε περίοπτες προθήκες από αφαιρούμενη κάλυμμα οροφής. Ο χώρος τεχνητού φωτισμού φέρει θυρίδες εκτόνωσης της παραγόμενης θερμότητας.

Ο χώρος φιλοξενίας των εκθεμάτων κατασκευάζεται με βάση μεταλλική απολύτως οριζόντια (κατάλληλα ρυθμιζόμενη), πάνω στην οποία τοποθετούνται ανάλογα με το σχεδιασμό, οι προβλεπόμενες κατά προθήκη επιμέρους βάσεις των εκθεμάτων. Οι περιμετρικές επιφάνειες είναι από αντιανακλαστικό extra clear (υπέρλευκο) laminated (πολυστρωματικό) γυαλί, πάχους τουλάχιστον 10 mm (6+4+0,76 μεμβράνη PVB) με εσωτερικό φίλτρο UV (εκτός της περίπτωσης των επίτοιχων προθηκών που έχουν μεταλλική πλάτη και οροφή). Ο εκθεσιακός χώρος ασφαλίζει και είναι επισκέψιμος με ενιαίο τρόπο για όλες τις ομοειδείς προθήκες που ανήκουν στον ίδιο τύπο έστω και αν υπάρχει "κατάτμηση" της θύρας επισκέψεως στα τμήματα που φαίνονται στη μελέτη, διατηρώντας όμως πάντα ενιαίο τρόπο ανοίγματος. Τα ανοιγόμενα τμήματα στα οποία διαιρείται η εκθεσιακή επιφάνεια της προθήκης δεν θα είναι περισσότερα από αυτά που ορίζονται στα γενικά σχέδια - όψειστης μουσειογραφικής μελέτης εφαρμογής.

Οι θύρες, ανοιγόμενες, εξασφαλίζουν άμεση επισκεψιμότητα στο 100% της προθήκης (πλην των περιπτώσεων ανακλινόμενων και κυλιόμενων θυρών, όπου το ελάχιστο επιτρεπόμενο άνοιγμα ορίζεται διαφορετικά. Σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από το τρόπο ανοίγματος, οι θύρες σφραγίζουν στεγανά τον εκθεσιακό χώρο. Όπου συναντώνται δύο ανοιγόμενα ή συρόμενα στοιχεία, η στεγανότητα εξασφαλίζεται με διαφανές ελαστικό, ουδέτερο χημικά παρέμβυσμα, σε όλο το μήκος της επαφής. Ελαστικό παρέμβυσμα τοποθετείται και περιμετρικά του ανοίγματος κάθε προθήκης στην επαφή της με τα κρύσταλλα.

Στο κατώτερο τμήμα προβλέπεται κατά περίπτωση, ανεξάρτητος επισκέψιμος χώρος, που είναι στεγανά διαχωρισμένος από τον εκθεσιακό, κατάλληλα διαμορφωμένος για να δεχθεί τη μία από τις δύο απαιτούμενες κλειδαριές ασφαλείας του εκθεσιακού χώρου, και τους όποιους μηχανισμούς ανοίγματος της θύρας της προθήκης οι οποίοι κατά περίπτωση προσαρμόζονται στην μεταλλική βάση της προθήκης. Το τμήμα αυτό στις προθήκες με ανοιγόμενη θύρα και στις περίοπτες με ανακλινόμενη και κυλιόμενη θύρα καλύπτεται από τη θύρα της προθήκης, η οποία σε όλο το αντίστοιχο ύψος είναι χρωματισμένη από τη πίσω πλευρά (back paint).

Οι βάσεις των προθηκών διαθέτουν ρυθμιζόμενα πέλματα για το αλφάδιασμα των προθηκών. Στην περίπτωση που προβλέπεται η εγκατάσταση ενεργητικού συστήματος κλιματισμού στη βάση της προθήκης, οι βάσεις τότε είναι υπερυψωμένες και διαθέτουν ανεξάρτητα επισκέψιμο χώρο (χωρίς να απαιτείται το άνοιγμα της προθήκης) για την εγκατάσταση του συστήματος και του συνοδευτικού

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

εξοπλισμού.

Στην **κατασκευή των προθηκών** λαμβάνονται υπόψη τα εξής :

- Τα διαφανή μέρη των προθηκών είναι κατασκευασμένα από κρύσταλλο.

Όλα τα κρύσταλλα των κατασκευών προβλέπονται να είναι πολυστρωματικά τρίπλεξ όπως προδιαγράφονται στη σχετική προδιαγραφή των κρυστάλλων ώστε σε οποιαδήποτε περίπτωση έκτακτου συμβάντος ακόμα και θραύσης, να μην αποσπώνται κομμάτια και να συγκρατούνται από την ενδιάμεση μεμβράνη PVB.

- Ο σκελετός των προθηκών θα είναι μεταλλικός ή ειδικότερα από αλουμίνιο.

- Τα υλικά που έρχονται σε επαφή με τον εσωτερικό χώρο των προθηκών (στεγανωτικά υλικά, βαφές, υφάσματα κλπ) οφείλουν να τηρούν τις προδιαγραφές συντήρησης των εκθεμάτων και να μην εκπέμπουν VOCs.

- Ο τρόπος ανοίγματος των προθηκών δεν μπορεί να είναι άλλος από αυτόν που περιγράφεται στα σχετικά άρθρα και τα κατασκευαστικά σχέδια.

- Κάθε μηχανική διάταξη έχει ικανή φέρουσα δυνατότητα αντοχής των φορτίων και των ωθήσεων της θύρας στην οποία προσαρμόζεται.

- Θα ληφθεί μέριμνα ώστε κατά το άνοιγμα οποιουδήποτε τύπου θύρας προθήκης, το σώμα της προθήκης να παραμένει ακίνητο, είτε με χημικές πακτώσεις στο έδαφος ή στον τοίχο ή με αντίβαρα.

- Οι προθήκες πρέπει να κλείνουν ερμητικά, υπό πίεση και με ασφάλεια.

- Η τοποθέτηση του συστήματος φωτισμού και ο έλεγχος γενικά της ηλεκτρικής εγκατάστασης γίνεται χωρίς να απαιτείται επέμβαση στο χώρο των εκθεμάτων (κεντρικό τμήμα - εκθεσιακός χώρος προθήκης).

- Για τα εκθέματα προβλέπονται προθήκες με ενεργητικό σύστημα ρύθμισης της σχετικής υγρασίας, ή με παθητικό.

- Όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των προθηκών είναι άριστης ποιότητας και φέρουν πιστοποιητικά. Πιστοποιητικά φέρουν και το γυαλί, οι βαφές, το MDF-ZF, οι σιλικόνες κλπ..

- Η στήριξη της προθήκης θα γίνεται με τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η στατική της επάρκεια έναντι ανατροπής και εν γένει σε κάθε δυναμική φόρτιση, πρωτίστως, με αντίβαρα τοποθετημένα στη βάση της και μόνο στην περίπτωση που έπειτα από τη μη ικανοποίηση του ελέγχου στατικής ισορροπίας της κατασκευής (έλεγχος σε ολίσθηση - ανατροπή κλπ.) προκύψει ανάγκη σύνδεσης, τότε με πάκτωση στο δάπεδο του κτιρίου.

- Τα στηρίγματα στο δάπεδο, όπου απαιτηθούν, καθώς και τα εξαρτήματα σύνδεσης των τμημάτων της κατασκευής (βίδες, ροδέλες, παξιμάδια, αποστάτες κ.ά.) θα είναι αποκλειστικά ανοξειδωτά. Όπου κρίνεται απαραίτητο και η πάκτωση στο δάπεδο του εκθεσιακού χώρου (κέλυφος) είναι αναπόφευκτη, αυτή θα γίνει με στηρίγματα από ανοξειδωτό υλικό, με χημικά αγκύρια με δυνατότητα στερέωσης χωρίς μηχανική εκτόνωση, άοσμα, και μη τοξικά. Σε κάθε περίπτωση για το αλφάδιασμα της κατασκευής - προθήκης θα χρησιμοποιηθούν ρυθμιζόμενα πέλματα - ρεγουλατόροι βαρέως τύπου ικανοί να φέρουν το βάρος της κατασκευής/ προθήκης και πλέον του ίδιου βάρους αυτής σε ποσοστό $\geq 20\%$.

- Ο μηχανισμός ανοίγματος κάθε προθήκης θα πρέπει να εντάσσεται απόλυτα, «στο σώμα» της προθήκης και όταν αυτή είναι κλειστή να μην είναι ορατός ούτε εν μέρει (όχι ορατοί μεντεσέδες), να έχει φέρουσα δυνατότητα 5 τουλάχιστον κιλά επιπλέον του βάρους του τμήματος της κατασκευής που καλείται να ανοίξει και να εξασφαλίζει το κλείσιμο της προθήκης υπό πίεση.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Τα εντός του συνόλου των προθηκών βάθρα θα λάβουν την ίδια επεξεργασία που θα λάβει και ο θύλακας φιλοξενίας αρχαίων της προθήκης.
- Σε όλες τις προθήκες θα πρέπει να εξασφαλιστεί η δυνατότητα αυτοτελούς ανοίγματος τους με ασφάλεια, χωρίς δηλαδή τη διαμεσολάβηση εξωτερικού βοηθήματος, τύπου εξωτερικού φορέα ή νάρθηκα.
- Οι καλωδιώσεις, οι μετασχηματιστές, οι ροοστάτες και εν γένει το ηλεκτρολογικό υλικό θα πρέπει να τοποθετηθεί εκτός των εκθεσιακών χώρων της προθήκης, αφανώς.
- Σε όσες από τις προθήκες τύπου ερμαρίου, ο εσωτερικός τους χώρος διαμορφώνεται με περισσότερα του ενός ράφια, η τελική στάθμη των ραφιών αυτών θα οριστεί στο στάδιο της κατασκευής.
- Ο κατασκευαστής σε συνεργασία με το μελετητή του φωτισμού θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε οι φωτεινές πηγές να παραμείνουν αφανείς από το θεατή της προθήκης.
- Στις περιπτώσεις που απαιτείται επικουρική πάκτωση σε δάπεδα και τοίχους αυτή θα πραγματοποιείται με χημικά αγκύρια υβριδικής ρητίνης, άοσμα και μη τοξικά, με δυνατότητα στερέωσης χωρίς μηχανική εκτόνωση.
- **Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η επικαιροποίηση των σχεδίων και των επιμέρους διαστάσεων του εκθεσιακού εξοπλισμού προ της παραγωγής οποιασδήποτε από τις προαναφερόμενες κατασκευές ή υποδομής και εν γένει εκθεσιακού εξοπλισμού και την πλήρη ένταξη των κατασκευών και προθηκών στους χώρους που θα διαμορφωθούν μετά τις εργασίες αποκατάστασης των κτηρίων.**

Αφάλεια προθήκης:

Οι προθήκες πρέπει να είναι εξοπλισμένες με μηχανικό σύστημα ασφάλειας και stop σταθεροποίησης για το άνοιγμα και κλείσιμο του κινητού τους τμήματος που εξασφαλίζει τη στεγανότητα του κεντρικού τμήματος της προθήκης.

Η ασφάλιση / απασφάλιση εξασφαλίζεται από κρυφή/ες κλειδαριές ασφαλείας κυλινδρικού τύπου 11 δίσκων ή άλλου ανώτερου βαθμού ασφαλείας, με δυνατότητα ομαδοποίησης των κλειδαριών ανά όροφο ή/και αίθουσα ή/και εκθεσιακή ενότητα. Ειδικά στην περίπτωση τοποθέτησης μηχανικής κλειδαριάς, επιβάλλεται η τοποθέτηση και μαγνητικών επαφών (πομπών) συμβατών με το ασύρματο σύστημα ασφάλειας του μουσείου, το οποίο σε κάθε περίπτωση θα είναι διασυνδεδεμένο με το Κέντρο Λήψεως και Επεξεργασίας Σημάτων Συναγερμού (ΚΕ.Λ.Ε.Σ.Σ) του ΥΠ.ΠΟ.Α, ώστε να υπάρχει επιβεβαίωση ή ενημέρωση ότι η προθήκη έχει ασφαλίσει, πληροφορία η οποία εκτός του να σημαίνεται ηχητικά (alarm) μπορεί επίσης και να οπτικοποιείται σε monitor στο κέντρο ελέγχου του μουσείου (control room) ή σε άλλο τερματικό στην έδρα της Υπηρεσίας.

Σε περίπτωση χρήσης μη μηχανικής κλειδαριάς, εκτός του ότι πρέπει να υπάρχει επιβεβαίωση ή ενημέρωση ότι η προθήκη έχει ασφαλίσει, πληροφορία η οποία θα σημαίνεται ηχητικά (alarm), απαραίτητη είναι η συμβατότητα του συστήματος ασφάλισης της προθήκης και η επικοινωνία με το ασύρματο σύστημα ασφαλείας του μουσείου το οποίο θα είναι διασυνδεδεμένο με το ΚΕ.Λ.Ε.Σ.Σ.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

A.3.1.1 α ΜΕΤΑΛΛΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΠΡΟΘΗΚΩΝ

Οι μεταλλικές κατασκευές είναι από από στοιχεία χάλυβα ποιότητας S235 τουλάχιστον, άριστης ποιότητας και αντοχής.

Χρησιμοποιούνται λαμαρίνες και λοιπές διατομές καθαρές χωρίς παραμορφώσεις, ατέλειες ή άλλα ελαττώματα από το εκάστοτε κατάλληλο κράμα, μορφές και διαστάσεις όπως προσδιορίζονται στην προτεινόμενη μελέτη. Βιομηχανοποιημένα προϊόντα, όπως βίδες, μπουλόνια, βύσματα στήριξης, ειδικές διατομές, παρεμβύσματα κλπ φέρουν χαρακτηριστικά σύμφωνα με την μελέτη.

Οι διατομές των μεταλλικών στοιχείων της φέρουσας κατασκευής καθώς και οι συνδέσεις των επί μέρους στοιχείων μεταξύ τους θα οριστούν στα κατασκευαστικά σχέδια του κατασκευαστή (shop drawings). Στη συναρμολόγηση όπου υπάρχει συγκόλληση πρέπει να είναι άριστη για να αποφεύγονται οι κάμψεις του σκελετού.

Οι βάσεις των φερουσών μεταλλικών κατασκευών των προθηκών φέρουν οπωσδήποτε πόδια-ρεγουλατόρους βαρέως τύπου.

Επίσης λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- Η επιλογή των υλικών είναι τέτοια ώστε μεταξύ τους να μην αναπτύσσονται βλαπτικές αλληλεπιδράσεις όπως πχ. ηλεκτρολυτικά ή γαλβανικά φαινόμενα κλπ.
- Σχετικά με τις διατομές δομικού χάλυβα, λαμαρίνες, λάμες κλπ βλέπε ειδικές προδιαγραφές και τα σχέδια.
- Χρησιμοποιείται ανοξειδωτος χάλυβας (χρωμονικελιούχος) για χρήση στο εξωτερικό ή το εσωτερικό του κτιρίου με τελείωμα Ματ ή Σατινέ.
- Χρησιμοποιείται αλουμίνιο κατάλληλο για δομικές εφαρμογές, σύμφωνα με τα Ελληνικά πρότυπα του Ε.Λ.Ο.Τ.
- Χρησιμοποιούνται εκτονούμενα βύσματα αναγνωρισμένου κατασκευαστή από ολοκληρωμένο σύστημα που θα περιλαμβάνει βύσμα ανθεκτικό στην σκουριά και την διάβρωση και αφαιρούμενη βίδα ή βιδωτό παξιμάδι αντίστοιχο της κατασκευής στήριξης.

A.3.1.1 β ΟΔΗΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΝ

Η επιλογή των τεχνικών ανοίγματος και μηχανισμών γίνεται με γνώμονα την εύκολη πρόσβαση στο εσωτερικό της προθήκης και την επίτευξη της μέγιστης λειτουργικότητας των προθηκών χωρίς να προσβληθεί η αισθητική τους. Σε καμία περίπτωση τα κρύσταλλα δεν θα αφαιρούνται με βεντούζες.

Τα κρύσταλλα των κατασκευών μπορούν να ανοίγουν με τους εξής τρόπους:

- Με ανακλινόμενο και κυλιόμενο (συρόμενο) μηχανισμό δύο κινήσεων.
- Με ανοιγόμενο μηχανισμό μετακινούμενου άξονα περιστροφής.
- Με ανοιγόμενο μηχανισμό μικρού πύρου περιστροφής.
- Με ανακλινόμενο υδραυλικό σύστημα με βραχίονες.
- Με μηχανισμό ανύψωσης (έμβολα κλπ).

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ο μηχανισμός ανοιγματος και το ανοιγόμενο τμήμα που αυτός φέρει θα είναι ικανός να λειτουργεί χωρίς παραμορφώσεις κατά την επαναλαμβανόμενη χρήση του, στοιχείο το οποίο πρέπει να προκύπτει από σχετική πιστοποίηση ή εγγύηση του κατασκευαστή η οποία ποσοτικά προκύπτει-προσδιορίζεται από την αναγωγή φέρουσα ικανότητα μηχανισμού/αριθμό ανοιγμάτων.

A.3.1.1 γ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΝΑ ΜΕΡΗ

Τα γυάλινα μέρη των κατασκευών είναι από αντανakλαστικό extra clear (υπέρλευκο) laminated (πολυστρωματικό) γυαλί, πάχους τουλάχιστον 10 mm (6+4+0,76 μεμβράνη PVB) με εσωτερικό φίλτρο UV, εκτός από όπου αναφέρεται διαφορετικά στα σχέδια και τις προδιαγραφές των κατασκευών.

Σύμφωνα με τις παραδοχές της μελέτης ως ελάχιστες αποδεκτές τιμές των παραγόντων που καθορίζουν περαιτέρω τα τεχνικά ποιοτικά χαρακτηριστικά των κρυστάλλων ορίζονται:

- α) ο δείκτης διαπερατότητα φωτός ($LT \geq 96\%$),
- β) ο δείκτης ανακλαστικότητας ($LRe \leq 1,7\%$), και
- γ) ο αποκλεισμός της UV ακτινοβολίας σε ποσοστό ($UV stop \geq 99\%$).

Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην προσαρμογή του γυαλιού στο μεταλλικό συρόμενο μηχανισμό καθώς και στην συναρμογή διαφορετικών τεμαχίων γυαλιού, ιδιαίτερα στις κατασκευές, όπου οι κρυστάλλινες όψεις πρέπει να δίνουν την εντύπωση συνεχούς κρυστάλλινης επιφάνειας.

Οι ενώσεις είναι πλήρως στεγανωμένες με ειδικά μονωτικά υλικά ή εξαρτήματα και όχι κολλήσεις με λάμπα UV.

A.3.1.1 δ ΞΥΛΙΝΑ ΜΕΡΗ ΠΡΟΘΗΚΩΝ

Στον εκθεσιακό χώρο των προθηκών αποκλείονται οι μοριοσανίδες τύπου MDF και ξύλα που εκπέμπουν επιβλαβή οξεία (VOCS) - κόλλες και υλικά στεγανοποίησης με ουσίες όπως οξικό, μυρμηκικό οξύ, φορμαλδεΐδη, κ.α., Όπου κατ' ανάγκη χρησιμοποιούνται τα ανωτέρω υλικά επιβάλλεται να μονωθούν με ακρυλικό βερνίκι με μηδενικό VOC η ειδικό ύφασμα π.χ.CCI ώστε να μην υπάρξουν αλληλεπιδράσεις με τα έργα.

Δεν χρησιμοποιούνται λαδομπογιές και χρώματα που είναι τοξικά και επιβλαβή για τα εκθέματα. Για τα ξύλινα τμήματα των κατασκευών εκτός προθηκών ο μόνος αποδεκτός τύπος μοριοσανίδας που χρησιμοποιείται σε κατασκευές είναι το MDF-ZF άριστης ποιότητας, το χαμηλότερο σε περιεκτικότητα φορμαλδεΐδης με άριστη λείανση στις τομές τους. Τα επιμέρους τμήματα της κατασκευής φέρουν φαλτσογωνία 45 μοιρών και άριστη λείανση. Η τελική επιφάνεια των MDF-ZF φέρει μονωτικό επίχρισμα, μη τοξικό, για παντελή αποκλεισμό έκλυσης φορμαλδεΐδης-υγρασίας.

A.3.1.1ε ΒΑΦΕΣ

Το αστάρωμα της βαφής των κατασκευών γίνεται με αστάρι μετάλλου ικανού πάχους και περιεκτικότητας σε χρώμα περίπου 60% κατ' όγκο. Οι βαφές είναι μη ανακλαστικού τύπου, που δεν αποβάλλουν χημικές ουσίες.

Η σκληρότητα της τελικής βαφής είναι σύμφωνη με τις προδιαγραφές DIN 53153, η αντοχή σε νερό σύμφωνη με ISO 1521/1971 και η αντοχή σε διάβρωση σύμφωνη με ASTM B 17-64.

Ο χρωματισμός των ξύλινων και μεταλλικών κατασκευών ως προς την απόχρωση RAL και υφή MAT ή SATINE θα καθοριστεί έπειτα από δειγματισμό.

A.3.1.1 στ ΣΤΕΓΑΝΩΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Τα στεγανωτικά υλικά είναι δύο συστατικών, εξαιρετικά ελαστικά, αδιαφανή και χημικά ουδέτερα. Έχουν πολύ καλές ιδιότητες συγκόλλησης και δεν πρέπει να παρουσιάζουν τριχοειδείς γραμμώσεις σε καμιά περίπτωση. Επίσης κατασκευάζονται κατά DIN 18545-E και DIN18540 και κατά DIN 52455 για την ελαστικότητα τους ενώ κατά DIN 52452 για την ρευστότητά τους.

Σε περίπτωση που πρέπει να στεγανοποιηθούν κινητά με σταθερά μέρη (περίπτωση κινητής γυάλινης πόρτας) το μονωτικό υλικό που χρησιμοποιείται είναι το φυσικό καουτσούκ ή άλλο ισοδύναμο υλικό άριστης ποιότητας και εφαρμογής.

A.3.1.1 η ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΘΗΚΩΝ

Το επίπεδο φωτισμού της κάθε προθήκης καθώς και των επιμέρους αντικειμένων της προθήκης προβλέπεται να ρυθμιστεί επιτόπου σύμφωνα με τις οδηγίες της επίβλεψης. Όλος ο φωτισμός των προθηκών έχει δυνατότητα ρύθμισης της έντασης μέσω dimmers η λειτουργία των οποίων βασίζεται στο πρωτόκολλο DALI ώστε να εντάσσονται και να ελέγχονται από το σύστημα αυτοματισμού του μουσείου. Τα χειριστήρια των dimmers τοποθετούνται σε προβλεπόμενο τεχνικό χώρο των προθηκών. Στο σύστημα φωτισμού περιλαμβάνονται όλα τα υλικά και μικροϋλικά (π.χ. φωτιστικά, μετασχηματιστές, drivers, καλωδιώσεις, dimmers, χειριστήρια dimmers, στηρίγματα κλπ) για την πλήρη και κανονική λειτουργία του φωτισμού των προθηκών.

Οι επίτοιχες προθήκες του μουσείου φωτίζονται άμεσα από εσωτερικές πηγές. Ο φωτισμός αυτός είναι απαραίτητος καθώς αποτελεί το κύριο μέσο ερμηνείας όλων των αντικειμένων αλλά και σημαντικό μέσο επικοινωνίας μεταξύ του επισκέπτη και του εκθέματος. Οι προθήκες έχουν σχεδιαστεί ώστε να ενσωματώνουν τα φωτιστικά σώματα με τέτοιο τρόπο που να αποφεύγεται η άμεση οπτική επαφή με αυτά, και είναι τοποθετημένα ώστε να μην προκαλούν θάμβωση στους επισκέπτες και να μην αποσπάται η προσοχή τους.

Οι προθήκες φωτίζονται εσωτερικά με γενικό διάχυτο φωτισμό από την οροφή downlighting με λαμπτήρες LED (Light Emitting Diodes) χαμηλής τάσης 12 ή 24V και υψηλού δείκτη CRI ≥ 85 , ώστε να είναι χαμηλή η κατανάλωση ρεύματος.

Η διάχυση του φωτός επιτυγχάνεται με περσίδες ρυθμιζόμενης κατεύθυνσης που τοποθετούνται κάτω από τα φωτιστικά, καθιστώντας αυτά "αόρατα".

Επί πλέον του γενικού φωτισμού, η ανάδειξη των εκθεμάτων γίνεται με τη χρήση μικρών κατευθυνόμενων προβολέων τύπου σποτ με LED υψηλού δείκτη CRI ≥ 85 οι οποίοι τοποθετούνται επί ροηφόρου ράγας που προσαρμόζεται στο προφίλ του σκελετού της προθήκης στο μπροστινό τμήμα της οροφής, ακριβώς πίσω από την κρυστάλλινη επιφάνεια της όψης της προθήκης. Σε ορισμένες προθήκες όπου τα εκθέματα απαιτούν φωτισμό και από κάτω, τοποθετούνται φωτιστικά σποτ σε ράγα που προσαρμόζεται στο προφίλ του δαπέδου της προθήκης.

Στις κεντρικές περιόπτες προθήκες ο φωτισμός γίνεται από προβολείς τύπου σποτ με LED οι οποίοι τοποθετούνται επί ροηφόρου ράγας που αναρτάται περιμετρικά με αποστάτες από την κρυστάλλινη οροφή της προθήκης. Στις περιπτώσεις προθηκών που έχουν ανακλινόμενη ή ανυψούμενη οροφή, η ράγα με τα σποτ στηρίζεται με αποστάτες στο δάπεδο του εκθεσιακού χώρου της προθήκης.

Οι αναρτημένες προθήκες τύπου κάδρου φωτίζονται από φωτιστικά σώματα LED εκτός των προθηκών, που περιλαμβάνονται στον ειδικό εξωτερικό φωτισμό του εκθεσιακού χώρου.

Α.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Α.3.1.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ

Τα αντικείμενα που θα εκτεθούν στους εκθεσιακούς χώρους του νέου Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης είναι:

- Υφασμάτινα
- Μεταλλικά
- Κεραμικά
- Ξύλινα
- Χάρτινα
- Τοιχογραφίες.

Ειδικότερα πρέπει να τονιστεί ότι :

Στα **αντικείμενα από κεραμικό** οι αλλαγές στο περιβάλλον όπου εκτίθενται μπορεί να προκαλέσουν πολλά προβλήματα στα ήδη συντηρημένα κεραμικά διαβρώνοντας τις ρητίνες που έχουν χρησιμοποιηθεί για την συντήρησή τους. Για αυτόν τον λόγο αποφεύγεται η έκθεσή τους σε χώρους με μεγαλύτερη του 65% σχετική υγρασία.

Τα **μεταλλικά αντικείμενα** διαβρώνονται έντονα όταν το περιβάλλον περιέχει υψηλά ποσοστά σχετικής υγρασίας και ταχύτερα σε συνδυασμό αυτού με υψηλή θερμοκρασία με αποτέλεσμα, ίσως, την τελική καταστροφή τους αν δε ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα.

Οι ιδανικές τιμές θερμοκρασίας για την έκθεση των μεταλλικών αντικειμένων είναι 19-21°C. Οι τιμές αυτές πρέπει να παραμένουν σταθερές και ελεγχόμενες κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου και του έτους (οι διακυμάνσεις δεν πρέπει να ξεπερνούν το $\pm 5\%$).

Οι ιδανικές τιμές σχετικής υγρασίας για την έκθεση των μεταλλικών αντικειμένων είναι 35-40%.

Όσον αφορά στα **αντικείμενα από ξύλο** και τα **ζωγραφικά έργα** οι παράγοντες υγρασία και θερμοκρασία είναι αντιστρόφως ανάλογοι: στην περίπτωση των φορητών εικόνων και ζωγραφικών έργων σε ξύλο κατά τη διαδικασία κίνησης του ξύλου ακολουθούν και τα ζωγραφικά στρώματα ή επιχρίσματα προετοιμασίας που ενδέχεται να φέρει. Επιβάλλεται να παρέχεται η ιδανική υγρασία για την ασφαλή διατήρηση του ξύλου ώστε να μην αναπτυχθούν φθορές είτε σε βάθος είτε στην επιφάνεια του (π.χ. κρακελαρίσματα, κυάνωση, κ.α.)

Η σχετική υγρασία κατά τα μουσειακά δεδομένα για αντικείμενα από ξύλο επιβάλλεται να κυμαίνεται από 45-55%.

Αναφορικά με τη θερμοκρασία για την καλή διατήρηση των ξυλόγλυπτων αντικειμένων θεωρούνται ικανοποιητικά τα επίπεδα μεταξύ 18-21 βαθμούς Κελσίου, ± 2 .

Για τις τοιχογραφίες είναι απαραίτητη η διασφάλιση σταθερών περιβαλλοντικών συνθηκών σε όλο το αποτοιχισμένο δωμάτιο της Οικίας Θεόφιλου, σχ. Υγρασίας RH % 45-55% και θερμοκρασίας (T) 21 ($\pm 1,5$ Β. Κελσίου).

Για την έκθεση της συλλογής Θεάτρου Σκιών, η θερμοκρασία πρέπει να κυμαίνεται 18-21 °C ± 2 και σχετικής υγρασίας 50-60%.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Τέλος για τα **αντικείμενα από ύφασμα** η υγρασκοπικότητα των φυσικών ινών (βαμβάκι, λινάρι, μετάξι και μαλλί), είναι παράγοντας που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη στο σχεδιασμό των προθηκών. Οι ίνες ανταλλάσσουν υγρασία με το άμεσο περιβάλλον τους με αποτέλεσμα να ενεργοποιούνται χημικές αντιδράσεις. Οι προθήκες πρέπει να εξασφαλίζουν σταθερότητα στη σχετική υγρασία μέσα στο 24ωρο και κατά την αλλαγή των εποχών. Θα πρέπει να τηρηθεί το ποσοστό σχετικής υγρασίας RH 45-55% με όσο μικρότερες και όσο σταδιακότερες μεταβολές γίνεται μέσα στο 24ωρο.

Ως προς τα υφάσματα, η πολύ χαμηλή σχετική υγρασία (κάτω από 35%) μπορεί να τα ξηράνει και να δημιουργήσει προβλήματα στις επεμβάσεις συντήρησης, ενώ η πολύ υψηλή υγρασία (πάνω από 70%) μπορεί να ευνοήσει την ανάπτυξη μικροοργανισμών, να οξειδώσει τα μεταλλικά μέρη, να προκαλέσει διαφυγή βαφών και να προκαλέσει διαστασιακές μεταβολές. Η σχετική υγρασία είναι τιμή εξαρτώμενη από τη θερμοκρασία (η αύξηση της θερμοκρασίας μειώνει τη σχετική υγρασία και η μείωσή της την αυξάνει).

Η θερμοκρασία για τα μουσειακά υφάσματα τους καλοκαιρινούς μήνες δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους 25° C.

Σε κάθε περίπτωση τα επίπεδα **σχετικής υγρασίας** επιβάλλεται να παραμένουν σταθερά και ελεγχόμενα ανά το χρόνο.

Ο έλεγχος και η ρύθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών στο χώρο γίνεται με κλιματιστικές μονάδες. Στο εσωτερικό των προθηκών, ο έλεγχος και η ρύθμιση της σχετικής υγρασίας πραγματοποιούνται με συσκευές μικροκλίματος, καθώς και με τη χρήση ρυθμιστών υγρασίας τύπου art-sorb ή άλλο ισοδύναμο.

Η μέτρηση των τιμών των συνθηκών γίνεται με εξοπλισμό καταγραφής της σχετικής υγρασίας.

Στις περιπτώσεις μικτών υλικών (π.χ. μέταλλο με ξύλο ή ύφασμα) ή σε περιπτώσεις έκθεσης αντικειμένων από διαφορετικά υλικά στην ίδια προθήκη ή στον ίδιο χώρο, τα επίπεδα συνθηκών προσεγγίζουν τιμές που καλύπτουν τις ανάγκες όλων των αντικειμένων όσο αυτό είναι δυνατό.

A.3.1.2 α ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΦΩΤΟΣ

Ως προς την ποιότητα του φωτισμού και των φωτιστικών σωμάτων - λαμπτήρων λήφθησαν υπόψη τα ακόλουθα:

Ο βαθμός κι ο ρυθμός φθοράς των διαφόρων υλικών από την επίδραση του φωτός σχετίζεται άμεσα:

α) μΜε την ευαισθησία των υλικών βάσει των οποίων έχουν κατασκευαστεί κι η οποία με τη σειρά της αποτελεί συνάρτηση της χημικής τους σύνθεσης.

β) Τη σύνθεση του φωτός στο οποίο εκτίθενται.

γ) Την ένταση του φωτισμού.

δ) Την διάρκεια έκθεσης του αντικειμένου στο φως.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Για την προστασία των εκθεμάτων απαιτείται:

- Μείωση της υπεριώδους ακτινοβολίας (UV).
- Εξάλειψη της υπέρυθρης ακτινοβολίας (IR).
- Μείωση των επιπέδων φωτισμού.
- Μείωση του χρόνου έκθεσης των αντικειμένων στις φωτεινές πηγές.

Η θερμοκρασία χρώματος της πηγής ακτινοβολίας είναι εξαιρετικά σημαντικό στην έκθεση των αντικειμένων, καθώς δύναται να προκαλέσει εσφαλμένα οπτικά αποτελέσματα στην εμφάνιση των εκθεμάτων, να επηρεάσει δυσμενώς το οπτικό αποτέλεσμα στον περιβάλλοντα χώρο και να αλλοιώσει τις εντυπώσεις που υποσυνείδητα δημιουργούνται στον παρατηρητή. Ως εκ τούτου, οι φωτεινές πηγές πρέπει να είναι επιλεγμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να αποδίδουν τα χρώματα με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια.

Για το λόγο αυτό προβλέπεται η τοποθέτηση ειδικών απορροφητικών μεμβρανών στα παράθυρα των κτηρίων για τη μείωση της UV ακτινοβολίας κυρίως για τα αντικείμενα που βρίσκονται εκτός προθηκών, ελεύθερα στο εκθεσιακό περιβάλλον.

Γενικά πρέπει να περιορίζεται το φυσικό φως και η χρήση τεχνητού φωτισμού, ενώ σε περιπτώσεις πρόσβασης φυσικού φωτός στο χώρο, επιβάλλεται η τοποθέτηση φίλτρων και ειδικών μεμβρανών στα τζάμια των αντίστοιχων παραθύρων.

Καθοριστικό παράγοντα για την επιλογή των κατάλληλων φίλτρων αποτελεί και η τελική εικόνα του αντικειμένου μέσα από το φίλτρο, η οποία δεν θα πρέπει να αλλοιώνεται (π.χ. λόγω αντανάκλασεων). Για το εσωτερικό των προθηκών, οι οπτικές ίνες είναι επίσης ασφαλείς. Αντίθετα, αποφεύγεται η χρήση λαμπτήρων πυρακτώσεως, λόγω εκπομπής υπέρυθρης ακτινοβολίας, καθώς και αύξησης της θερμοκρασίας στο χώρο.

Ειδικότερα:

Για τα **αντικείμενα από ύφασμα** ο σωστός φωτισμός έχει διπλή σημασία: αισθητική αλλά και προστατευτική. Η επίδραση του φωτός στα αντικείμενα είναι αθροιστική, δηλαδή σημασία έχει το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ακτινοβολείται ένα αντικείμενο και όχι μόνο η ένταση του φωτός. Ο τεχνητός φωτισμός επιβάλλεται να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

Να μην εκπέμπει υπεριώδη ακτινοβολία η οποία είναι η πιο βλαπτική για τα οργανικά υλικά ή τουλάχιστον να εκπέμπει την ελάχιστη δυνατή και να μην εκπέμπει θερμότητα. Τα νέα είδη λαμπτήρων (οπτικές ίνες και τύπου LED) έχουν πολύ καλά χαρακτηριστικά ως προς τις παραπάνω ιδιότητες.

Το επίπεδο του φωτός να ρυθμίζεται από 50 lux (μόνο αν πρόκειται για ιδιαίτερα φωτοευαίσθητο αντικείμενο) μέχρι 150 lux. Προτείνεται ο χρόνος φωτισμού των υφασμάτων αντικειμένων μέσα στο ημερήσιο ωράριο να μειωθεί (π.χ. με χρήση φωτοκυττάρων).

Η γωνία πρόσπτωσης στα υφασμάτινα αντικείμενα πρέπει να ρυθμίζεται ώστε να αποφεύγεται ο εφαιπτομενικός πλάγιος φωτισμός που δημιουργεί παραμορφώσεις στα σχήματα και ενοχλητικές σκιές αλλά αναδεικνύει και τις φθορές των υφασμάτων. Να τοποθετηθεί σε τέτοια σημεία ώστε αν χρειαστεί να ελέγχεται ή να αλλάζει να μην επηρεάζονται και να μην κινδυνεύουν τα μουσειακά αντικείμενα.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Για τα **μεταλλικά αντικείμενα** λόγω της ανόργανης ύλης τους, η επίδραση της ακτινοβολίας είναι ελάχιστη. Παρόλα αυτά όμως, πρέπει να αποφεύγονται οι φωτισμοί υπερβολικής έντασης, καθώς επηρεάζουν τα υλικά συντήρησης που χρησιμοποιούνται, όπως επίσης ανεβάζουν τη θερμοκρασία στο χώρο και κατεβάζουν το επίπεδο της υγρασίας.

Τα **κεραμικά αντικείμενα** δεν παρουσιάζουν ευαισθησία στο φώς (ορατή και μη ορατή ακτινοβολία). Έτσι δεν είναι πολύ σημαντικός ο έλεγχος του φωτισμού των προθηκών και του χώρου ως προς την αλλοίωση που μπορεί να προκαλέσουν στην επιφάνεια των αντικειμένων. Ακολουθούνται ωστόσο οι γενικοί κανόνες που εφαρμόζονται στα μουσεία, για να μην αναπτύσσονται μεγάλες θερμοκρασίες λόγω φωτισμού.

Για τα **ξύλινα αντικείμενα** οι υπεριώδεις και υπέρυθρες ακτινοβολίες, αποτελούν σημαντικό παράγοντα φθοράς. Στην περίπτωση των ξυλόγλυπτων έργων αποτρέπεται ο έντονος φωτισμός. Ο κύριος λόγος είναι ότι πέρα από την οξειδωση των χρωστικών αλλά και των ζωγραφικών στρωμάτων έχουμε πολυμερισμό του συνδετικού μέσου (binding media). Κατά τον φωτισμό η ένταση (I) του φωτός είναι ελεγχόμενη. Επιπλέον πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κατά τη διαδικασία συντήρησης γίνεται επικάλυψη των έργων με νέο βερνίκι (μάτ, γυαλιστερό ή ημισατινέ) και σε ορισμένες περιπτώσεις ο φωτισμός δεν πρέπει να προκαλεί ανακλάσεις στην ξύλινη ή ζωγραφική επιφάνεια των έργων. Επίσης, μη ελεγχόμενη εκπεμπόμενη θερμοκρασία της φωτιστικής πηγής προκαλεί φωτοοξειδώσεις (ένωση οξυγόνου με τα μόρια της ύλης) και φωτόλυση μειώνοντας τη δομική και αισθητική αξία των έργων.

Για αυτό τον λόγο ακολουθείται η βασική αρχή απόκλισης λυχνιών πυρακτώσεως που εκπέμπουν υπέρυθρη ακτινοβολία. Ειδικότερα για τα ζωγραφικά έργα όπως είναι οι φορητές εικόνες, η ένταση της υπεριώδους ακτινοβολίας πρέπει να κυμαίνεται στα 60-80μW/lumen. Η ένταση του φωτός βρίσκεται εντός του εύρους 150-180 lux.

Οι **τοιχογραφίες του Θεόφιλου** είναι κατασκευασμένες με την τεχνική a Secco, μια ιδιαίτερα ευαίσθητη τεχνική στις επιφανειακές χρωματικές αποφλοιώσεις. Η μείωση των φθοροποιών παραγόντων και η προστασία από τα αιωρούμενα επιβλαβή σωματίδια -ατμοσφαιρικούς τύπους, ελαχιστοποιεί τον βαθμό φθοράς και προστατεύει τις τοιχογραφίες από επιβάρυνση τους. Σε κάθε περίπτωση η ένταση της προσπίπτουσας ακτινοβολίας δεν υπερβαίνει τα 100 lux.

Για το **θέατρο σκιών** ομοίως, όπως περιγράφηκε για τα λοιπά ζωγραφικά έργα, κάθε φωτιστική πηγή που παράγει θερμότητα και οδηγεί στην θέρμανση των έργων τέχνης αποφεύγεται (π.χ. λάμπες πυρακτώσεως), ώστε να μην υπάρξει αφυδάτωση των οργανικών υλικών (π.χ. δέρμα ή ύφασμα). Ίνες κυτταρίνης, λιγνίνης και ημικυτταρινών είναι οι βασικές μονάδες του χάρτινου πολτού που στην περίπτωση των φιγούρων του Θεάτρου σκιών του ΜΕΑΤ ποικίλει σε είδος από χαρτόνι οντουλέ, τύπου χαρτόκουτας, χαρτιού με ίνες από ράκη κ.α. ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των πρώτων υλών που είχε ο καραγκιοζοπαίκτης.

Σε κάθε περίπτωση, η προσπίπτουσα ένταση φωτός στο Θέατρο σκιών δεν υπερβαίνει τα 50 lux. Κατά τα μουσειακά δεδομένα, οι πηγές φωτός με εκπομπή υπεριώδους ακτινοβολίας πάνω από 75 μικροβάτ ανά lumen απαιτεί φίλτράρισμα. Ακόμη και το όριο των 50 lux που προαναφέρθηκε ως οριακή ένταση, είναι αποδεκτή για το φωτισμό χάρτινων αντικειμένων κατά τη διάρκεια μιας ημέρας 8 ωρών για ανώτερο χρόνο 60-90 ημέρες για τα φωτοευαίσθητα υλικά.

Γενικά οι απαιτούμενες περιβαλλοντικές συνθήκες ανά υλικό είναι οι ακόλουθες:

Κεραμικά αντικείμενα:

- Θερμοκρασία: 19ο C ±1ο C.
- Σχετική υγρασία: 50% ±2%.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: <75microwatts ανά lumen.

Φωτισμός: 100-250 lux - προσοχή στην αύξηση της θερμοκρασίας από τον ακατάλληλο φωτισμό που έχει ως αποτέλεσμα την κατάρρευση των συγκολλήσεων.

Φίλτράρισμα του αέρα.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Μεταλλικά αντικείμενα:

- Θερμοκρασία: $19^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$.
- Σχετική υγρασία: 35-40% υγρασία.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: $<75\text{microwatts}$ ανά lumen.
- Φωτισμός: 100-250 lux.
- Φιλτράρισμα του αέρα.

Τοιχογραφίες:

- Θερμοκρασία: $21^{\circ}\text{C} \pm 1,5^{\circ}\text{C}$.
- Σχετική υγρασία: 45-55%.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: $<75\text{microwatts}$ ανά lumen.
- Φωτισμός: $<100-250$ lux.
- Φιλτράρισμα του αέρα.

Ξύλινα αντικείμενα:

- Θερμοκρασία: $19^{\circ}\text{C} \pm 1,5^{\circ}\text{C}$.
- Σχετική υγρασία 45-55% υγρασία.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: $<75\text{microwatts}$ ανά lumen.
- Φωτισμός: 100-150 lux.
- Φιλτράρισμα του αέρα.

Χάρτινα αντικείμενα/θέατρο σκιών:

- Θερμοκρασία: $18-21^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$.
- Σχετική υγρασία: 50-60%.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: $<75\text{microwatts}$ ανά lumen.
- Φωτισμός μικρότερος των 50 lux.
- Φιλτράρισμα του αέρα.

Υφασμάτινα αντικείμενα:

- Θερμοκρασία: $18-20^{\circ}\text{C}$.
- Σχετική υγρασία: 45-55%.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: $<75\text{microwatts}$ ανά lumen.
- Φιλτράρισμα του αέρα.
- Φωτισμός μικρότερος των 50 lux.

Στις περιπτώσεις έκθεσης ετερόκλητων ως προς την ύλη εκθεμάτων (ύφασμα - χαρτί - μέταλο - ξύλο - κεραμεικό) στην ίδια προθήκη δεχόμαστε τις ακόλουθες συνθήκες:

- Θερμοκρασία: $20^{\circ}\text{C} \pm 1,5^{\circ}\text{C}$.
- Σχετική υγρασία: 45-50%.
- Υπεριώδης ακτινοβολία: < 75 microwatts ανά lumen.
- Φιλτράρισμα του αέρα: Ρυθμό ανακύκλωσης του αέρα/ημέρα (24 ώρες).
- Φωτισμός μικρότερος των 50 lux.

Οι τιμές των παραμέτρων έκθεσης θα επικαιροποιηθούν και θα ελεγχθούν στην φάση της εγκατάστασης της έκθεσης από τα εργαστήρια συντήρησης του Μ.Ε.Λ.Τ.

A.3.1.2 β ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΘΗΚΩΝ

Για τη ρύθμιση του μικροκλίματος εντός των προθηκών, ανάλογα με τις απαιτήσεις των συνθηκών θερμοκρασίας και υγρασίας των εκθεμάτων, χρησιμοποιούνται τα παρακάτω συστήματα:

- Ενεργητικό σύστημα ρύθμισης και ελέγχου της σχετικής υγρασίας (ύγρανση - αφύγρανση).
- Παθητικό "σύστημα" με απαίτηση ελέγχου σχετικής υγρασίας μέσω ρυθμιστή υγρασίας τύπου art-sorb ή άλλο ισοδύναμο.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Όποια και αν είναι η τιμή της σχετικής υγρασίας(Rh) και η τιμή της επιτρεπτής διακύμανσής της (Δ), αυτές θα εποπτεύονται από τους συντηρητές του Μουσείου μέσω συστήματος μέτρησης ή/και καταγραφής το οποίο μέσω του ασύρματου ή/και ενσύρματου εγκατεστημένου δικτύου στο μουσείο και μέσω λογισμικού επικοινωνίας και οπτικοποίησης της πληροφορίας θα μεταφέρει τα δεδομένα σε τερματικό των εργαστηρίων συντήρησης της Υπηρεσίας, ώστε ο έλεγχος των εσωκλιματικών συνθηκών και η εποπτεία της συμπεριφοράς του εγκατεστημένου παθητικού μέσου, αλλά και των αποδιδόμενων συνθηκών εντός του στεγανού διαμερίσματος της προθήκης (εκθεσιακός χώρος) να είναι ουσιαστικός και όχι προσχηματικός.

Στις ειδικές προδιαγραφές (άρθρα) των προθηκών εξειδικεύεται ο τρόπος ελέγχου του μικροκλίματος και στα σχέδια η θέση τοποθέτησής του.

A.3.1.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ

Οι γενικές αρχές για τη στήριξη των εκθεμάτων είναι οι ακόλουθες:

- Το αντικείμενο πρέπει να έχει καλή ευστάθεια πάνω ή μέσα στο μέσο στήριξης, ανάλογα με το κέντρο βάρους του, και να συγκρατείται σταθερά σε αυτό. Να μην έρχεται σε αντίθεση με τη θέση - στάση της αρχικής χρήσης του αντικειμένου.
- Το βάρος του αντικειμένου πρέπει να συγκρατείται με μηχανικό τρόπο (σύνδεσμος, στήριγμα κ.λπ.) και όχι με συγκολλητικές ουσίες.
- Σε αντικείμενα με κοίλο εσωτερικό (κυρίως μεγάλα αγγεία), επιτρέπεται η τοποθέτηση βάρους στο εσωτερικό τους για βελτίωση της ευστάθειάς τους μικρών σάκων καθαρής αφλατωμένης άμμου.
- Τα στηρίγματα πρέπει να είναι αρκετά ανθεκτικά ώστε να αντέχουν το βάρος του αντικειμένου, χημικά αδρανή ή συμβατά με τα αντικείμενα, μαλακά στα σημεία επαφής με το αντικείμενο, χωρίς αιχμηρές άκρες ή σκληρή τραχεία επιφάνεια και με ανεξίτηλο ή χωρίς χρώμα.
- Υλικά αποδεκτά για τη στήριξη και τη σταθεροποίηση των αντικειμένων είναι τα ακριλικά υλικά διαφόρων τύπων τα οποία είναι χημικά αδρανή, παρουσιάζουν καλές φυσικές και μηχανικές ιδιότητες και αντοχή στη γήρανση και την υπεριώδη ακτινοβολία και μπορούν να μορφοποιηθούν κατάλληλα για τη στήριξη των αντικειμένων. Τα αντικείμενα που στηρίζονται πάνω σε ακριλικές βάσεις πρέπει να είναι σταθερά συνδεδεμένα με αυτές μέσω ακριλικών συνδέσμων ή συγκολλητικών ουσιών. Τα μεταλλικά στοιχεία ανάρτησης είναι από ανοξείδωτο χάλυβα (INOX). Για μεγαλύτερα έργα (π.χ. ξύλινες κασέλες) απαιτούνται ειδικές κατασκευές (βάθρα). Για αγροτικά εργαλεία που πρέπει να εκτεθούν κάθετα επιλέγεται η χρήση κυκλικών στελεχών από Plexiglas ή από άλλο ισοδύναμο υλικό, αντίστοιχης μορφής. Σε μη μεταλλικά αντικείμενα, ως αποδεκτό υλικό στήριξης θεωρούνται τα ανοξείδωτα μεταλλικά στηρίγματα που στα σημεία επαφής με το έκθεμα είναι ενδεδυμένα με θερμοσκληραινόμενα σωληνάκια σιλικόνης.
- Η χρήση κεριών προβλέπεται για την σταθεροποίηση μικρών ανόργανων κυρίως αντικειμένων. Συνήθεις τύποι είναι το οδοντιατρικό κερι ή το μικροκρυσταλλικό κερι τύπου quake wax ή άλλο ισοδύναμο. Δεν επιτρέπεται η χρήση κεριών σε πορώδη υλικά.
- Το διαφανές πολυεστερικό νήμα χρησιμοποιείται για την εξάρτηση, το δέσιμο ή την προστασία των εκθεμάτων μέσα ή πάνω στο μέσο στήριξης. Δεν πρέπει να εφαρμόζεται σε αιχμηρές πλευρές γιατί μπορεί να κοπεί.
- Οι τρόποι στήριξης οφείλουν να είναι αναστρέψιμοι. Όπου προβλέπεται ανάρτηση εκθεμάτων πρέπει να χρησιμοποιείται επενδεδυμένο ατσάλοσυρμα και clips.
- Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται ανοξείδωτος χάλυβας ως στήριγμα βαρέων αντικειμένων, στα

Α.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

σημεία επαφής με το αντικείμενο επιβάλλεται να επενδύονται με ειδικό αδρανές υλικό όπως φύλλο μολύβι, ή ειδικό λάστιχο που να απορροφάει μέρος των τάσεων.

- Τα συστήματα στήριξης και σταθεροποίησης πρέπει να είναι με τέτοιο τρόπο κατασκευασμένα έτσι ώστε να χρειάζεται η ελάχιστη διαχείριση και καταπόνηση του αντικειμένου. Για αισθητικούς λόγους ακόμα να επιλέγεται ή ελάχιστα "ορατή" λύση. Σε κάθε περίπτωση ο ειδικός σχεδιασμός των στηριγμάτων του αντικειμένου να γίνεται σε συνεργασία με τους συντηρητές του Μουσείου.

Τα προτεινόμενα υλικά ανάρτησης, τοποθέτησης και στήριξης αντικειμένων τα οποία θα χρησιμοποιηθούν είναι:

α) **Πολύμεθακρυλικός μεθυλεστέρας (PMMA) τύπου Plexiglas** ή άλλο ισοδύναμο.

Το υλικό που χρησιμοποιείται στις κατασκευές για την ανάρτηση, τοποθέτηση και στήριξη των αντικειμένων, ως προς τη σύσταση είναι καθαρό, διαφανές, άχρωμο εκτός αν ζητηθεί διαφορετικά. Στις σύνθετες κατασκευές στις οποίες χρησιμοποιείται οι ενώσεις γίνονται με κόλληση, εκτός αν για λόγους αντοχής και λειτουργίας πρέπει να μπει άλλο συνδετικό υλικό. Στην περίπτωση αυτή το υλικό σύνδεσης πρέπει να είναι μικρό και διακριτικό και οπωσδήποτε ανοξείδωτο.

β) **Ανοξείδωτος χάλυβας (INOX).**

Το υλικό που χρησιμοποιείται στις κατασκευές για την ανάρτηση, τοποθέτηση και στήριξη των αντικειμένων, είναι κράμα σιδήρου-χρωμίου, που περιέχει περισσότερο από 12% χρώμιο. Ως προς τη συμπεριφορά, είναι υλικό χημικά αδρανές σε οποιαδήποτε ατμόσφαιρα ή διάβρωση (οξειδωση) και παρουσιάζει υψηλή μηχανική αντοχή.

γ) **Μεταλλικά στοιχεία.**

Απο χάλυβα ποιότητας S235 ηλεκτροστατικής μη ανακλώμενης βαφής.

Α.3.1.3 α Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΙΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Η έκθεση των υφασμάτων αντικειμένων του ΜΕΛΤ αφορά δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Αντικείμενα τριών διαστάσεων.
- Αντικείμενα δύο διαστάσεων.

Οι κατηγορίες αυτές χωρίζονται σε διάφορες υποκατηγορίες όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΡΙΩΝ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ		ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΔΥΟ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ
Εύκαμπτα	Άκαμπτα	Κεντήματα και ελαφριά υφάσματα κοσμικά
Ενδύματα	Παπούτσια	Κεντήματα και ελαφριά υφάσματα εκκλησιαστικά
Γάντια	Καπέλα	Σημαίες
Κάλτσες		Σκηνικά θεάτρου σκιών
Σπερβέρια		Χαλιά, κουρτίνες

Στήριξη **μόνο τρισδιάστατων υφασμάτων** αντικειμένων:

Η τοποθέτηση των τρισδιάστατων υφασμάτων αντικειμένων απαιτεί στήριξη, όταν το επιθυμητό είναι να αναπτυχθούν σε όλες τις διαστάσεις τους. Η στήριξη αυτή μπορεί να γίνει με:

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Κούκλα.
- Μπούστο.
- Κεφάλι με λαιμό.
- Πόδι μέχρι το γόνατο.

Στήριξη με κούκλα:

Η κούκλα χρησιμοποιείται για να εκτεθεί ολόκληρο το ενδυματολογικό σύνολο και για να φαίνεται το κεφάλι σε περίπτωση που πρέπει να φορεθούν εξαρτήματα κεφαλής ή να αποδοθεί ένα χτένισμα εποχής.

Οι κούκλες (ανδρικές, γυναικείες, παιδικές) που προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν στην έκθεση είναι ειδικά κατασκευασμένες κούκλες με επένδυση αντιόξινων υλικών.

Στήριξη με μπούστα:

Τα μπούστα χρησιμοποιούνται για να εκτεθεί ένα ρούχο ή ένα εξάρτημα ενδυμασίας μεμονωμένα. Όλες οι κατασκευές που ανήκουν στην κατηγορία "Μπούστα" είναι σώματα χωρίς κεφάλι, χέρια και πόδια.

Αποτελούν τρεις κατηγορίες, μπούστα γυναικεία, μπούστα ανδρικά και μπούστα παιδικά.

Στήριξη με κεφάλι με λαιμό:

Ο συγκεκριμένος τρόπος στήριξης χρησιμοποιείται για να εκτεθούν αντικείμενα που αποτελούν εξαρτήματα κεφαλής-λαιμού όπως κοσμήματα, κεφαλόδεσμοι, μαντήλια κλπ.

Στήριξη με πόδι μέχρι το γόνατο:

Ο συγκεκριμένος τρόπος στήριξης χρησιμοποιείται για να εκτεθούν συγκεκριμένα αντικείμενα, όπως κάλτσες, παπούτσια καλτσοδέτες κλπ.

Στήριξη μόνο δισδιάστατων υφασμάτων αντικειμένων:

Τα αντικείμενα δύο διαστάσεων τοποθετούνται με τους εξής διάφορους τρόπους:

- Ακουμπώντας στο έδαφος της προθήκης.
- Ακουμπώντας σε κεκλιμένη επιφάνεια στηριζόμενη στο έδαφος ή στον τοίχο της προθήκης.
- Κάθετα, σε ενισχυμένο πίνακα.
- Κάθετα, αφού έχουν υποστηριχθεί σε ύφασμα στηριζόμενα στην πάνω πλευρά τους με ταινία τύπου Velcro.
- Κάθετα, αφού έχουν υποστηριχθεί σε ύφασμα, στηριζόμενα στην πάνω πλευρά τους με πρόσθετο υφασμάτινο σωλήνα ώστε να μπορούν να περαστούν σε βέργα - σωλήνα.
- Με pressure mounting. Το pressure mounting είναι τεχνική τοποθέτησης των υφασμάτων σε κάδρα, σαν σάντουιτς εφάπτοντας την πλάτη με το "τζάμι" και σκοπό έχουν να μειώσουν το ράψιμο που μπορεί να προκαλέσει προβλήματα σε ορισμένες περιπτώσεις.
- Τυλιγμένα σε ρολό ώστε να φαίνεται μόνο ένα τμήμα τους.

Τα υφάσματα, σε όποια περίπτωση χρειαστεί να έρθουν σε επαφή με την προθήκη (π.χ. έκθεσή τους στο έδαφος) απομονώνονται με τη χρήση διάφανου πολυεστερικού υλικού τύπου Melinex ή άλλου ισοδύναμου που τοποθετείται ανάμεσά τους. Για την έκθεση των δισδιάστατων υφασμάτων ενδείκνυται η στήριξη με μεταλλική κατασκευή.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στήριξη με μεταλλικές κατασκευές:

Οι μεταλλικές κατασκευές προορίζονται ως στηρίγματα για δισδιάστατα αντικείμενα με μεγάλη διάσταση και μεγάλο βάρος (π.χ. χαλιά). Το μέταλλο είναι απαραίτητα ανοξειδωτο, χωρίς γυαλάδα και μπορεί να χρωματιστεί.

Διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: τα “μονόζυγα οροφής” και τα “μονόζυγα εδάφους”.

Στήριξη τρισδιάστατων και δισδιάστατων υφασμάτων αντικειμένων:

Εκτός από τους ανωτέρω συγκεκριμένους τρόπους στήριξης που αφορούν την κάθε κατηγορία αντικειμένων ξεχωριστά, προβλέπονται και κατασκευές στήριξης από διάφανο ακρυλικό υλικό τύπου Plexiglas ή άλλο ισοδύναμο που χρησιμοποιούνται για τη στήριξη τρισδιάστατων εξαρτημάτων (π.χ. πουκάμισα, σεγκούνια, φέσια, καπέλα κτλ) αλλά και επίπεδων υφασμάτων με την κατάλληλη τεχνική.

Οι κατασκευές αυτές είναι από καθαρό, διαφανές, αχρωμάτιστο υλικό, (εκτός αν ζητηθεί ειδικά). Οι ενώσεις γίνονται με κόλληση, εκτός αν για λόγους αντοχής και λειτουργίας πρέπει να μπει άλλο συνδετικό υλικό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει το υλικό σύνδεσης να είναι μικρό και διακριτικό και οπωσδήποτε ανοξειδωτο.

Οι κατασκευές αυτές είναι σωλήνες, πλακάκια τετράγωνα, κύβοι συμπαγείς, κύβοι κενοί, πλακάκια ορθογώνια παραλληλόγραμμα, ορθογώνια παραλληλεπίπεδα συμπαγή, ορθογώνια παραλληλεπίπεδα κενά, πλακάκια στρογγυλά, κύλινδροι συμπαγείς, σφαίρες, ημισφαίρια, κώνοι, κόλουροι κώνοι, κύλινδροι κενοί.

Επίσης, ένας άλλος τρόπος έκθεσης τρισδιάστατων και δισδιάστατων υφασμάτων αντικειμένων γίνεται με τη χρήση ειδικών κατασκευών.

Στήριξη με ειδικές κατασκευές:

Όλες οι κατασκευές που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία είναι κατασκευές τύπου πλέξιγκλας ή άλλο ισοδύναμο ή και μέταλλο. Συγκεκριμένα περιλαμβάνονται:

- Ειδική κατασκευή τύπου **T** που αποτελείται από τρία κομμάτια: βάση, σωλήνα στήριξης, σωλήνα οριζόντιο.
- Ειδική κατασκευή τύπου **U** που έχει σχήμα σέλας.
- Ειδική κατασκευή τύπου **O** που αποτελείται από δύο κομμάτια: βάση ενωμένη με σωλήνα στήριξης και σωλήνα τύπου πλέξιγκλας.
- Ειδική κατασκευή τύπου **A** όπου ανήκουν κατασκευές από τύπου πλέξιγκλας και μέταλλο και προορίζονται για τη στήριξη ενδυμάτων σχήματος καμπάνας με αρκετό βάρος.
- Κεκλιμένο βάθρο τύπου **K** σε διάφορες διαστάσεις.
- Ειδική κατασκευή τύπου **Δ** που αποτελείται από δύο ανισομεγέθεις στρογγυλούς λεπτούς δίσκους ενωμένους με λεπτό σωλήνα.

Επίσης, στις διάφορες ειδικές κατασκευές ανήκουν οι κατασκευές οι οποίες προβλέπεται να γίνουν άπαξ για συγκεκριμένα υφασμάτινα αντικείμενα, σε διαστάσεις και σχέδια που θα καθοριστούν από την ομάδα επίβλεψης του έργου. Πρόκειται είτε για υπερμεγέθεις κατασκευές σκελετών που θα μιμούνται πύλη και τέντες είτε για κατασκευές που θα μιμούνται όγκους και στερεά μικροεπίπλων, είτε για σκελετούς από διάφανο ακρυλικό υλικό τύπου Plexiglas ή άλλο ισοδύναμο όπου θα στηριχθούν συγκεκριμένα ενδύματα και εξαρτήματα.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

A.3.1.3 β Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Όσον αφορά την ανάρτηση/στήριξη, προβλέπονται υλικά που είναι χημικά και αισθητικά ουδέτερα, όπως για παράδειγμα τύπου Plexiglas ή άλλο ισοδύναμο.

Επιβάλλεται η κατάλληλη “μόνωση” των υλικών στήριξης, ώστε να μη βρίσκονται σε άμεση επαφή υλικά που είναι πιθανό να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους (π.χ. άργυρος επάνω σε μαλλί) είτε λόγω της φύσης των αντικειμένων του μουσείου (αντικείμενα από μίκτα υλικά, π.χ. εργαλεία), είτε λόγω του επιθυμητού τρόπου έκθεσής τους (π.χ. παρουσίαση μεταλλικών κοσμημάτων επάνω σε υφασμάτινες ενδυμασίες).

Προβλέπονται ενδεικτικά, και αναλύονται με κάθε λεπτομέρεια στα τεύχη των αντίστοιχων άρθρων, οι ακόλουθοι τρόποι ανάρτησης: γάντζοι τύπου inox ή τύπου Plexiglas με δυνατότητα στερέωσης στην πλάτη και στην οροφή της προθήκης, ράφια από κρύσταλλο, κύλινδροι τύπου Plexiglas με δυνατότητα στερέωσης στο πάτωμα ή στην πλάτη της προθήκης, βάσεις Plexiglas, κώνοι από τύπου Plexiglas, ράβδοι τύπου inox ή τύπου Plexiglas με δυνατότητα στερέωσης στο πάτωμα, ειδικές κατασκευές, ειδικά γαντζάκια στήριξης, βάθρο βαρέως τύπου, προθήκες-συρτάρια, κύβοι τύπου Plexiglas, φύλλα τύπου Plexiglas, ράγες τύπου Plexiglas, ενώ για την αμφιπρόσωπη έκθεση αντικειμένων απαιτείται κρύσταλλο καθρέπτη και συστήματα ανάρτησης κρύσταλλου καθρέπτη διαφόρων διαστάσεων.

A.3.1.3 γ Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Τα κεραμικά επιβάλλεται να είναι πολύ καλά στηριγμένα και τα σημεία στήριξης να τοποθετούνται σωστά ώστε να αποφεύγονται τραυματισμοί, βλάβες και παραμορφώσεις του αντικειμένου. Συγκεκριμένα προτείνονται τα εξής υλικά:

- Διαφανές συνθετικό νήμα.
- Χρήση βάρους στο εσωτερικό των αντικειμένων (μικροί σάκοι με καθαρή αφαλατωμένη άμμο).
- Ακρυλικά υλικά διάφορων τύπων (π.χ. Σύνδεσμοι που εφαρμόζονται στη βάση του κεραμικού).
- Πολυαιθυλενικοί αφροί (κατασκευή ειδικών βάσεων).
- Πολυεστερικό φιλμ (κατασκευή στηριγμάτων).

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι αδρανή, ανθεκτικά και αντέχουν το βάρος του αντικειμένου. Είναι αισθητικά διακριτά και ταιριάζουν με το αντικείμενο. Δεν έχουν αιχμηρές άκρες ή σκληρή επιφάνεια και έχουν ανεξίτηλο χρώμα. Επίσης, δεν εκλύουν οργανικούς πτητικούς ρύπους και δεν δημιουργούν υποπροϊόντα κατά τη φυσική τους γήρανση.

Απαιτούνται τα ακόλουθα είδη στήριξης: γαντζάκια τοίχου, γαντζάκια τοίχου βαρέως τύπου, στηρίγματα τύπου “καβαλέτο” ακρυλικά, διάφανα, στηρίγματα τοίχου πτυσσόμενα ακρυλικά ή μεταλλικά σπινάλ, διάφανα ακρυλικά δακτυλίδια, βάσεις από διάφανο ακρυλικό (σχήμα τουλίπας κατάλληλο για σφαιρικά αντικείμενα μουσειακών προδιαγραφών), ειδικοί σάκοι με άμμο αφαλατωμένη μουσειακών προδιαγραφών για στήριξη αντικειμένων, στηρίγματα, ακρυλικά, διάφανα, καρφιά μουσειακών προδιαγραφών, βάθρα όλων των διαστάσεων τετράγωνου σχήματος.

Η τελική επιλογή των υλικών και των συγκολλήσεων θα γίνει έπειτα από δειγματισμό.

**A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/
ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ****A.3.1.3 δ Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΞΥΛΙΝΩΝ ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ, ΖΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙΝΩΝ ΕΡΓΩΝ**

Με γνώμονα τη πολυποικιλότητα του προς έκθεση υλικού σχεδιάστηκε ένας μεγάλος αριθμός απλών στηριγμάτων και συστημάτων στήριξης-ανάρτησης με σκοπό να καλύψει τις ανάγκες του συνόλου των αντικειμένων. Ο τρόπος χρήσης τους εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το σχήμα, το βάρος και το υλικό κατασκευής των αντικειμένων καθώς και ο τρόπος έκθεσης και οι δυνατότητες κάθε προθήκης (εσωτερικές βάσεις, υλικό τοιχωμάτων προθήκης κλπ.). Τα στηρίγματα και τα συστήματα ποικίλουν σε ότι αφορά τις διαστάσεις, τις κολλήσεις-συνδέσεις των επιμέρους στοιχείων τους και τους τρόπους στήριξης στα τοιχώματα των προθηκών, τους τοίχους ή τους φέροντες οργανισμούς, προσδίδοντας διαφορετικές δυνατότητες και μηχανικά χαρακτηριστικά.

Γενικά, ως προς τα συστήματα στήριξης ισχύουν τα ακόλουθα:

- Παρέχουν φυσική υποστήριξη σε κρίσιμα σημεία ώστε να αποφεύγονται οι τάσεις.
- Περιορίζουν τη κίνηση των αντικειμένων, τα τραντάγματα και/ή τους κραδασμούς.
- Συγκρατούν τα αντικείμενα με ασφάλεια ώστε να αποφεύγονται οι ολισθήσεις και ενδεχόμενες ανατροπές.
- Δεν προσαρτώνται μόνιμα στα αντικείμενα στις περισσότερες περιπτώσεις.
- Προσαρμόζονται στα αντικείμενα και όχι τα αντικείμενα στα συστήματα στήριξης-ανάρτησης. Τα συστήματα στήριξης - ανάρτησης πρέπει να παρέχουν φυσική υποστήριξη σε κρίσιμα σημεία ώστε να αποφεύγονται οι τάσεις, να περιορίζουν τη κίνηση των αντικειμένων, τα τραντάγματα και τους κραδασμούς και να συγκρατούν τα αντικείμενα με ασφάλεια ώστε να αποφεύγονται ενδεχόμενες ανατροπές. Επιπλέον, πρέπει να αποφεύγεται τα στηρίγματα να προσαρτώνται μόνιμα στα αντικείμενα.

Αντιθέτως, θα πρέπει να προσαρμόζονται σε αυτά και να διευκολύνουν την εγκατάσταση καθώς και ενδεχόμενη μελλοντική απομάκρυνσή τους από το αντικείμενο.

Επιπλέον, λαμβάνονται υπόψη και οι εξής παράγοντες:

- Οι διαστάσεις και το βάρος των αντικειμένων.
- Η ευκαμψία ή ακαμψία των αντικειμένων.
- Το κέντρο βάρους των αντικειμένων.
- Οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες και τα πιθανά αδύνατα σημεία.
- Ο τρόπος έκθεσης των αντικειμένων (προσανατολισμός): επίπεδος, με κλίση, κάθετος ή με ανάρτηση.
- Τα ασφαλή σημεία επαφής για τον επιλεγμένο τρόπο έκθεσης (προσανατολισμός).

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Γενικά τα συστήματα στήριξης ανάρτησης τηρούν τις ακόλουθες προδιαγραφές:

- Τα συστήματα στήριξης-ανάρτησης πρέπει να είναι κατασκευασμένα από αντιόξινα, ασφαλή και αδρανή υλικά.
- Τα υλικά πρέπει να μπορούν να υποστούν τελικό φινίρισμα-επεξεργασία in situ αν κριθεί απαραίτητο (χρωματισμός, βαφή, λείανση).
- Τα υλικά και οι κολλήσεις-συνδέσεις πρέπει να μην εκπέμπουν VOCs και να προσφέρουν τη κατάλληλη μηχανική αντοχή για τον απαιτούμενο σκοπό.
- Τα σημεία επαφής με το αντικείμενο πρέπει να προστατεύονται με μονωτικό υλικό και/ή μαλακό υπόστρωμα, όπως χαρτί, χαρτόνι ή ύφασμα μουσειακής ποιότητας, αδρανή πλαστικά ή αφρώδη υλικά.
- Τα συστήματα στήριξης-ανάρτησης πρέπει να διευκολύνουν την εγκατάσταση καθώς και ενδεχόμενη μελλοντική απομάκρυνση τους από το αντικείμενο.

Επιπλέον, λαμβάνονται υπόψη βασικές παράμετροι που σχετίζονται με τα αντικείμενα όπως οι διαστάσεις, το βάρος και η ευκαμψία των αντικειμένων, το κέντρο βάρους, οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες και τα πιθανά αδύνατα σημεία, ο τρόπος έκθεσης (επίπεδος, με κλίση, κάθετος ή με ανάρτηση) και τα ασφαλή σημεία επαφής για τον επιλεγμένο τρόπο έκθεσης.

Για την προστασία των αντικειμένων σε περιπτώσεις ισχυρών κραδασμών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- Κατανομή του φορτίου με τη χρήση μεγαλύτερων επιφανειών επαφής.
- Μεγαλύτερο φορτίο απαιτεί ισχυρότερο υλικό στήριξης - ανάρτησης.
- Συγκράτηση αντικειμένων σε όσο το δυνατόν περισσότερα σημεία χωρίς αυτό να ενοχλεί αισθητικά ή να αποσπά τη προσοχή του θεατή.
- Χαμήλωμα του κέντρου βάρους όπου αυτό είναι δυνατό.
- Προσπάθεια να γίνουν το αντικείμενο, το σύστημα στήριξης - ανάρτησης, η εσωτερική βάση και η προθήκη μια ενιαία μονάδα στερεωμένη στο έδαφος και το τοίχο.

Τα υλικά που προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν στην έκθεση για τα συστήματα στήριξης - ανάρτησης των αντικειμένων είναι τα ακόλουθα:

- Ανοξειδωτος χάλυβας (τύπου inox).

Σύνολο απλών κραμάτων σιδήρου - χρωμίου, που περιέχουν περισσότερο από 12% χρώμιο. Είναι υλικά παθητικά σε οποιαδήποτε οξειδωτική ατμόσφαιρα και παρουσιάζουν εξαιρετική αντοχή στη διάβρωση. Ένα βασικό χαρακτηριστικό τους είναι η υψηλή μηχανική αντοχή.

- Πολύ μεθακρυλικός μεθυλεστέρας (PMMA). Θερμοπλαστικό πολυμερές υλικό που προκύπτει με πολυμερισμό του μεθακρυλικού μεθυλεστέρα τύπου Plexiglas ή άλλο ισοδύναμο.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Θερμοπλαστικό πολυμερές υλικό που προκύπτει με πολυμερισμό του μεθακρυλικού μεθυλεστέρα. Προτιμάται συχνά για τις επαρκείς ιδιότητες του και τον εύκολο χειρισμό και την επεξεργασία του. Το μη τροποποιημένο PMMA είναι εύθραυστο όταν του ασκείται μεγάλη πίεση, και ειδικότερα σε περίπτωση κρούσης, ενώ χαράσσεται πιο εύκολα από το συμβατικό ανόργανο γυαλί. Το τροποποιημένο PMMA μπορεί να αυξήσει αισθητά τα επίπεδα αντοχής στις παραμέτρους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι τρόποι στήριξης είναι οι ακόλουθοι:

Στήριξη με κατασκευή σχήματος Γ:

Τα στηρίγματα με απόληξη σχήματος Γ προορίζονται είτε για στήριξη μικρού φορτίου είτε για στήριξη μεσαίου φορτίου είτε για εικόνες, χαρακτηριστικά σε κορνίζα και αντικείμενα παρεμφερούς σχήματος καθώς η ενισχυμένη στήριξη που παρέχουν κατασκευαστικά τα καθιστούν κατάλληλα για αντικείμενα με σχετικά μεγάλο βάρος.

Στήριξη με κατασκευή διαφόρων απολήξεων (ΓΑΝΤΖΟΣ, ΠΕΤΑΛΟ, ΔΑΚΤΥΛΙΟΣ, CLIP):

Τα στηρίγματα με διάφορες απολήξεις καθώς και ο συνδυασμός τους ανά περίπτωση καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αντικειμένων. Για παράδειγμα, οι οριζόντιες ράβδοι με απόληξη κλιπ χρησιμοποιούνται σε φιγούρες του θεάτρου σκιών ως βασικό μέσο στήριξης-ανάρτησης, ενώ λειτουργούν και επικουρικά στη περίπτωση ενός ογκώδους αντικειμένου για τη στήριξη ενός χαλαρού και ευπαθούς σημείου.

Στήριξη με άξονα που φέρει πολλαπλές απολήξεις:

Η συγκεκριμένη στήριξη καλύπτει τρεις εναλλακτικές περιπτώσεις που διαφέρουν στον αριθμό των σημείων στήριξης, τη θέση τους πάνω στον άξονα και το είδος τους (σύρμα, έλασμα). Τα δευτερεύοντα λεπτά μεταλλικά στοιχεία μπορούν να υποστούν τροποποιήσεις για να εφαρμόζουν καλύτερα στα εκθέματα.

Στήριξη με ειδικές κατασκευές:

Η στήριξη αυτή αφορά δύο ειδικές κατασκευές. Στη πρώτη περίπτωση, ο άξονας είναι πακτωμένος σε βάση και φέρει κατά μήκος του ζεύγη από βραχίονες. Στη δεύτερη περίπτωση, ο άξονας καταλήγει σε τρεις βραχίονες που βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο και έχουν άνοιγμα μεταξύ τους 120°. Οι δύο βραχίονες είναι σταθεροί ενώ ο τρίτος φέρει κινητό μέλος που "ασφαλίζει" το αντικείμενο (συρταρωτός μηχανισμός). Οι κατασκευές αυτές προορίζονται για αντικείμενα εξαιρετικά ευπαθή ή με ιδιαίτερα σχήματα.

Στήριξη με κατασκευές για την έκθεση χαρτώου υλικού:

Η στήριξη αφορά αναλόγια δύο τύπων από τύπου Plexiglas ή άλλο ισοδύναμο: το πρώτο αφορά την έκθεση βιβλίων και παρεμφερών αντικειμένων (ευαγγέλια κλπ.), και το δεύτερο αφορά την έκθεση εγγράφων και αρχειακού υλικού μικρότερων διαστάσεων.

Τέλος, μια σειρά από μέσα στήριξης, όπως βάσεις διαφόρων τύπων, ράφια, βέργες και δακτύλιοι επίσης από Plexiglas λειτουργούν βοηθητικά στην υλοποίηση της ανάρτησης.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κάποια αντικείμενα με μεγάλο βάρος και ισομερή κατανομή φορτίου δεν απαιτούν συστήματα στήριξης-ανάρτησης και μπορούν να τοποθετηθούν σε βάθρο.

Από τα απλά στηρίγματα έως τα συστήματα στήριξης-ανάρτησης πολλαπλών στοιχείων από ανοξείδωτο χάλυβα ή πολύ (μεθακρυλικό μεθυλεστέρα) (PMMA) απαιτείται η συμβολή τεχνιτών οι οποίοι εξειδικεύονται σε εργασίες όπως η συγκόλληση, η συγκόλληση χαμηλής θερμοκρασίας, η διάτρηση, η κοπή, η απλή κόλληση και το τελικό φινίρισμα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τα άρθρα των στηρίξεων και αναρτήσεων είναι αναπόσπαστο τμήμα της μελέτης, συνοδεύονται από τα σχέδια της Μουσειογραφικής Μελέτης Εφαρμογής καθώς και από οδηγίες για τις θέσεις του εκθεσιακού εξοπλισμού, οι οποίες θα πρέπει να επικαιροποιηθούν ως προς τα μεγέθη ή ως προς τα επιμέρους στοιχεία πριν τη φάση της κατασκευής και μετά την αποκατάσταση των κτηρίων.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

A.3.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

A.3.2 α ΓΕΝΙΚΑ

Η μελέτη φωτισμού καλύπτει τον φωτισμό των εκθεσιακών χώρων του μουσείου οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στη Μουσειογραφική Μελέτη. Για τον φωτισμό των εκθεσιακών χώρων βασική μέριμνα είναι η επίτευξη φωτισμού κατάλληλου για το χαρακτήρα του εσωτερικού χώρου του κτιρίου και των έργων που εκτίθενται και ο προσεκτικός έλεγχος του φωτισμού ώστε να αποφεύγεται η καταστροφή υλικών που είναι ευαίσθητα στη φωτεινή ακτινοβολία. Ακόμη στο φωτισμό των εκθεσιακών χώρων, πρωτίστης σημασίας είναι οι περιορισμοί που ο χώρος και τα εκθέματα επιβάλλουν, παρά οι απαιτήσεις έντασης φωτισμού. Έτσι λαμβάνονται υπόψη διάφοροι παράγοντες όπως οι γενικές και ειδικές ανάγκες φωτισμού των χώρων, η συντήρηση των εκθεμάτων, ο δείκτης χρωματικής απόδοσης των πηγών φωτισμού, η χρωματική θερμοκρασία των ίδιων των πηγών φωτισμού, η ομοιομορφία και η έμφαση, η συντήρηση της εγκατάστασης φωτισμού.

Η βασική ιδέα φωτισμού του μουσειακού συγκροτήματος βασίζεται σε θεμελιώδεις αρχές όπως θέματα αισθητικής, οπτικής άνεσης, εξοικονόμησης και διαχείρισης ενέργειας με κυρίαρχο κριτήριο την προστασία των εκθεμάτων. Το περιεχόμενο της έκθεσης και το ίδιο το αρχιτεκτονικό υπόβαθρο είναι αυτά που ορίζουν σε πρωταρχικό στάδιο τη μελέτη φωτισμού. Ακολουθώντας το πνεύμα και την ιδέα της Μουσειογραφικής και Μουσειολογικής Μελέτης, το φώς έρχεται να ενσωματωθεί αρμονικά τόσο σαν έννοια όσο και σαν τεχνολογία. Στόχος η ενίσχυση του χαρακτήρα και της εικόνας του συνόλου στο εσωτερικό του μουσείου, με σεβασμό, και παράλληλα αναδεικνύοντας τους χώρους του μνημείου.

Ο βαθμός κι ο ρυθμός φθοράς των διαφόρων εκθεμάτων από την επίδραση του φωτός σχετίζεται άμεσα με την ευαισθησία των υλικών βάσει των οποίων έχουν κατασκευαστεί και η οποία με τη σειρά της αποτελεί συνάρτηση της χημικής τους σύνθεσης. Μια σημαντική σειρά μέτρων για την προστασία των εκθεμάτων συνίσταται στην μείωση της υπεριώδους ακτινοβολίας (UV), την μείωση των επιπέδων φωτισμού και την μείωση του χρόνου έκθεσης των αντικειμένων στις φωτεινές πηγές.

Το χρώμα του φωτός που εκπέμπεται από τις φωτεινές πηγές είναι εξαιρετικά σημαντικό στην έκθεση των αντικειμένων, καθώς δύναται να προκαλέσει εσφαλμένα οπτικά αποτελέσματα στην εμφάνιση των εκθεμάτων, να επηρεάσει δυσμενώς το οπτικό αποτέλεσμα στον περιβάλλοντα χώρο και να αλλοιώσει τις εντυπώσεις που υποσυνείδητα δημιουργούνται στον παρατηρητή. Οι φωτεινές πηγές είναι επιλεγμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να αποδίδουν τα χρώματα με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο εξοπλισμός που εγκαθίσταται είναι υψηλής ποιότητας ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί με επιτυχία στο σκοπό της χρήσης του και να είναι ο πλέον ενδεδειγμένος για την διατήρηση της καλής κατάστασης των εκθεμάτων και τη μη αλλοίωσή τους με οποιοδήποτε τρόπο.

Στάθμες Φωτισμού:

Τα ενδεδειγμένα επίπεδα φωτισμού βάση διεθνών προτύπων, οι γωνίες πρόσπτωσης του φωτός για την αποφυγή ανεπιθύμητων σκιών & θαμβώσεων καθώς και η εκμετάλλευση και το φιλτράρισμα του φυσικού φωτισμού είναι κάποια από τα βασικά συστατικά της μελέτης.

Οι επιθυμητές μέσες στάθμες φωτισμού με βάση τις απαιτήσεις κάθε χώρου:

- Είσοδοι Εκθεσιακών Χώρων (δάπεδο)	200-250 LUX
- Εκθεσιακοί Χώροι - Γενικός Φωτισμός (δάπεδο)	150 LUX
- Εκθεσιακοί Χώροι - Ειδικός Φωτισμός (ανάλογα το έκθεμα)	50-300 LUX
- Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων	300 LUX
- Κλιμακοστάσια	150-250 LUX

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Κατηγορίες Φωτισμού:

Ανάλογα με τον εξυπηρετούμενο σκοπό ο φωτισμός διακρίνεται σε πέντε ομάδες:

- Γενικός - διάχυτος φωτισμός του χώρου.
- Τοπικός φωτισμός ανάδειξης των εκθεμάτων, εντός ή εκτός προθηκών.
- Φωτισμός σήμανσης (εποπτικού υλικού, πληροφοριακού υλικού).
- Φωτισμός νύχτας (ο απαραίτητος γενικός φωτισμός στους διαδρόμους των κτιρίων και στους εκθεσιακούς χώρους, που θα είναι περίπου το 30% του συνολικού φωτισμού των χώρων).
- Φωτισμός εργασίας (για τον καθαρισμό του μουσείου ή άλλων εργασιών με σκοπό να αποφεύγεται η άσκοπη χρήση ενέργειας καθώς και η έκθεση των μουσειακών αντικειμένων στο φως).

A.3.2 β ΤΥΠΟΙ ΦΩΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ - ΚΑΛΩΔΙΩΣΕΙΣ

Στο σύνολο της μελέτη φωτισμού γίνεται χρήση κυρίως τεχνολογίας Led υψηλού δείκτη χρωματικής απόδοσης περίπου $CRI \geq 85$, προς αποφυγήν τόσο της υπερϊώδους ακτινοβολίας όσο και την ανάπτυξη επιπέδων θερμοκρασίας.

Για τον ειδικό φωτισμό των εκθεμάτων σε συγκεκριμένους εκθεσιακούς χώρους, προτείνεται η εγκατάσταση ροηφόρων ραγών για την τροφοδότηση των φωτιστικών σωμάτων (spots). Ο τύπος των ροηφόρων ραγών υποστηρίζει τρία κυκλώματα τροφοδοσίας καθώς επίσης και τη μεταφορά δεδομένων για το σύστημα διαχείρισης φωτισμού που βασίζεται στο πρωτόκολλο DALI (Digital Addressable Lighting Interface). Οι ροηφόροι ράγες τροφοδότησης του ειδικού φωτισμού τοποθετούνται στην οροφή σε θέσεις που δίνουν την μεγαλύτερη δυνατή ευχέρεια επιλογής του ειδικού φωτισμού των εκθεμάτων. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συμβατότητα των φωτιστικών σωμάτων με την ροηφόρο ράγα, όπως επίσης και η χρωματική συνάφεια μεταξύ των διαφόρων εξαρτημάτων της ροηφόρου ράγας. Η χρωματική επιλογή των ροηφόρων ραγών είναι ανάλογη με τον χώρο τον οποίο τοποθετούνται.

Γενικότερα, οι τύποι των φωτιστικών σωμάτων έχουν την δυνατότητα επιλογής διαφορετικών φίλτρων, όπως αντιθαμβωτικών φίλτρων, εγχρώμων φίλτρων και φίλτρων διάχυσης, ανάλογα με την ποιότητα και την ατμόσφαιρα του φωτισμού που απαιτείται ν' αποδοθεί σε κάθε εφαρμογή ή χώρο και η επιλογή της φωτεινής τους δέσμης εξαρτάται από τον ανακλαστήρα ή φακό τους και όχι από τον λαμπτήρα του φωτιστικού σώματος.

A.3.2 γ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΚΑΛΩΔΙΩΣΕΙΣ

Η εργασία μεταφοράς των ηλεκτρικών παροχών τροφοδοσίας του φωτισμού, καθώς και των καλωδίων μεταφοράς δεδομένων (για το σύστημα έλεγχου Dali) πραγματοποιείται λόγω των λειτουργικών αναγκών του μουσείου και είναι μικρής έκτασης. Περιλαμβάνεται η εγκατάσταση του επιπλέον εξοπλισμού αυτοματισμού όπως, Dali servers στους υφιστάμενους ηλεκτρικούς πίνακες των κτιρίων, του αισθητήρα φωτεινότητας και ότι άλλα μικροϋλικά προκύπτουν για την σωστή ένταξη τους στο σύστημα αυτοματισμού του μουσείου.

Επισημαίνεται, ότι αναπόσπαστο μέρος του αυτοματισμού είναι και οι εκθεσιακές προθήκες του μουσείου οι οποίες εντάσσονται πλήρως σε αυτό. Στις εκθεσιακές προθήκες υπάρχει παροχή ρεύματος όπως επίσης και παροχή καλωδίων για τη μεταφορά δεδομένων του συστήματος DALI. Οι ελεύθερες προθήκες όπως και οι κατασκευές που βρίσκονται στο κέντρο των χώρων και απαιτούν τροφοδοσία ρεύματος και καλωδίων μεταφοράς δεδομένων (για το σύστημα έλεγχου Dali) τροφοδοτούνται από το δάπεδο στο σημείο που βρίσκονται.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εγκατάσταση πληρεί όλες τις προδιαγραφές συμβατότητας με την υφιστάμενη κατάσταση, π.χ. τύποι καλωδίων κ.α. Προτεινόμενοι τύποι καλωδίων: πενταπολικό ελαχίστης διατομής 1,5mm² τύπου H05VV-U5G1,5 για τροφοδοσία και διπολικό διατομής 1mm² για την μεταφορά δεδομένων (για το σύστημα ελέγχου Dali).

Όπου απαιτείται η επέκταση των υφιστάμενων παροχών η σύνδεση τους πραγματοποιείται σε κουτί διακλάδωσης και η όδευση τους γίνεται με τη χρήση μεταλλικής σχάρας, όπως επίσης το ίδιο ισχύει και για τις νέες παροχές που απαιτούνται από τον ηλεκτρολογικό πίνακα.

Στον περιβάλλοντα χώρο τοποθετείται νέος ηλεκτρικός πίνακας στο χώρο του θεάτρου δίπλα στον υφιστάμενο πίνακα, ο οποίος είναι κατάλληλος για την υποστήριξη των ηλεκτρικών φορτίων του θεατρικού φωτισμού και πληρεί όλες τις προϋποθέσεις - προδιαγραφές ασφαλείας και ποιοτικών χαρακτηριστικών του συνόλου του που τον αποτελούν.

A.3.2 δ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης προβλέπεται ένα προηγμένο σύστημα διαχείρισης φωτισμού, με το οποίο μπορεί η κάθε αίθουσα με την βοήθεια του εξοπλισμού να σταθμιστεί στις απαιτούμενες τιμές έντασης και θερμοκρασίας φωτισμού.

Αντικειμενικός σκοπός του συστήματος διαχείρισης φωτισμού είναι η εξοικονόμηση ενέργειας και η κεντρικά ελεγχόμενη λειτουργία του φωτισμού. Το σύστημα διαχείρισης φωτισμού που προβλέπεται ως υποδομή για το κτηριακό συγκρότημα και το οποίο βασίζεται στο πρωτόκολλο DALI (Digital Addressable Lighting Interface) είναι αυτό μέσω του οποίου επιτυγχάνεται ο φωτισμός του μουσείου, αλλά και παράλληλα η εξοικονόμηση ενέργειας, αποφεύγεται η άσκοπη κατανάλωση και περιορίζεται η έκθεση των διάφορων αντικειμένων στο φως τις ώρες μη αιχμής, καθώς, σημαντικός παράγοντας για την προστασία της συλλογής του μουσείου είναι η αθροιστική επίδραση του φωτός ετησίως (lux h/y) στα εκθέματα και όχι μόνο η στιγμιαία ένταση του (lux).

Το σύστημα διαχείρισης φωτισμού του κτιρίου είναι κατάλληλο για τον προγραμματισμό, την λειτουργία και τον έλεγχο του φωτισμού διάφορων χώρων, με απεριόριστες δυνατότητες επιλογής "σενάρια" φωτισμού ανάλογα με τις επιμέρους λειτουργικές ανάγκες. Το σύστημα βασίζεται στο πρότυπο ψηφιακής επικοινωνίας μεταξύ των εξαρτημάτων του συστήματος διαχείρισης φωτισμού DALI (Digital Addressable Lighting Interface). Αποτελείται από ανεξάρτητα δομικά στοιχεία (υποσυστήματα) τα οποία επιλέγονται και συνδέονται μεταξύ τους κατά τρόπο ώστε να επιτρέπουν τον έλεγχο του συστήματος φωτισμού από ένα κεντρικό σημείο. Κάθε υποσύστημα βασίζεται σε μια μονάδα έλεγχου η οποία εγκαθίσταται σε ειδικό διαμέρισμα του ηλεκτρικού πίνακα τροφοδοσίας φωτισμού κάθε περιοχής του κτιρίου. Κάθε μονάδα έλεγχου παρέχει τροφοδοσία για δύο ανεξάρτητα υποσυστήματα διαχείρισης. Κάθε υποσύστημα περιλαμβάνει κατά μέγιστο 64 ατομικές διευθύνσεις, 16 διευθύνσεις ομάδων, 16 διευθύνσεις σκηνών.

Κάθε ανεξάρτητο σύστημα έναυσης είναι προγραμματιζόμενο με τις παρακάτω παραμέτρους: Ατομική διεύθυνση, ανάθεση ομάδας, τιμές φωτιστικών σκηνών, χρόνος σβέσης, στάθμη φωτισμού σε περίπτωση σφάλματος του συστήματος και μέγιστη στάθμη φωτισμού.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Με το κεντρικό σύστημα διαχείρισης φωτισμού επιτυγχάνουμε τον έλεγχο του φωτισμού των εκθεσιακών χώρων από ένα κεντρικό σημείο ελέγχου, την προρύθμιση προκαθορισμένων σεναρίων φωτισμού που θα χρησιμοποιούνται κατά την διάρκεια λειτουργίας του μουσείου, την επιτήρηση των επιμέρους συστημάτων φωτισμού και την ρύθμιση του φωτισμού ανάλογα με την ένταση του φυσικού φωτισμού. Επίσης επιτυγχάνονται τα παρακάτω: αφή και σβέση κάθε ομάδας φωτιστικών σωμάτων του γενικού φωτισμού, συνεχής ρύθμιση της εντάσεως του από 1% μέχρι 100% της πλήρους εντάσεως (Dimming), αφή σβέση και ρύθμιση της εντάσεως των φωτιστικών σωμάτων του ειδικού φωτισμού.

Η επιλογή των τελικών τιμών έντασης του φωτισμού των εκθεμάτων πρόκειται να γίνει σε συνεργασία με το μουσείο, βάση των αναγκών που επιβάλλει ο χαρακτήρας κάθε χώρου ή κατασκευής.

Εκπαίδευση χειριστών - Προγραμματισμός:

Η αφή και σβέση των φωτιστικών σωμάτων για τους μεμονωμένους χώρους γίνεται τοπικά από διακόπτες, αντίθετα, για τους εκθεσιακούς χώρους προβλέπεται χειρισμός και ενεργοποίηση του φωτισμού κεντρικά μέσω συστήματος αυτοματισμού DALI. Ο προγραμματισμός του συστήματος για κάθε κτηριακή ενότητα είναι διαφορετικός στα επίπεδα στάθμης φωτισμού και στις γενικότερες ρυθμίσεις καθώς και στα σενάρια φωτισμού. Η εγκατάσταση, εκκίνηση λειτουργίας και ρύθμιση του εξοπλισμού υλοποιείται από πιστοποιημένο συνεργάτη.

Για την ορθή λειτουργία και διαχείριση του φωτισμού επιβάλλεται και η εκπαίδευση χειριστών του μουσείου.

A.3.2 ε ΕΝΟΤΗΤΕΣ - ΣΕΝΑΡΙΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Τζαμί Τσισδαράκη - Η Ιστορία του τετραγώνου:

Το μνημείο "Τζαμί Τσισδαράκη" βρίσκεται στην Πλατεία Μοναστηρακίου και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του Μ.Ε.Λ.Τ. Οι χώροι του Τζαμιού αναπτύσσονται στο ισόγειο και τον εξώστη.

Λόγο τις μεγάλης ιστορικής αξίας του μνημείου ο γενικός φωτισμός αναδεικνύει τα μορφολογικά στοιχεία και την γεωμετρία του χώρου, παράλληλα δεν στερεί και προβάλλει την συλλογή που φιλοξενεί, αποσκοπώντας να συνδέσει το μνημείο με την ιστορία των εκθεμάτων. Η λογική του φωτισμού που επικρατεί είναι ότι με τον έμμεσο φωτισμό με τον οποίο αναδεικνύεται το μνημείο φωτίζεται και ο γενικότερος χώρος της έκθεσης του μουσείου.

Ειδικότερα, στον εξωτερικό χώρο τοποθετούνται φωτιστικά σώματα για την ανάδειξη και τον φωτισμό της όψης τα οποία είναι προστατευμένα με μεταλλική κατασκευή μικρού μεγέθους από βανδαλισμούς κ.α. χωρίς αυτή να επηρεάζει τα φωτομετρικά στοιχεία του φωτιστικού.

Στο εσωτερικό, γίνεται χρήση τεχνολογίας linear led που τοποθετείται σε διακριτική πρόσθετη κατασκευή περιμετρικά στο διακοσμητικό στοιχείο των υποστυλωμάτων (χωρίς να επηρεάζει τον χαρακτήρα του μνημείου) η οποία χρησιμοποιείται για την τοποθέτηση των LED linear προς επίτευξη του γενικού φωτισμού. Πρόσθετη ξύλινη κατασκευή προστίθεται περιμετρικά του στηθαιού του ορόφου για τοποθέτηση ροηφόρου ράγας. Η ξύλινη κατασκευή είναι από μασίφ ξύλο ίδιου τύπου με το υφιστάμενο ώστε να υπάρχει ομοιομορφία. Στον όροφο τοποθετείται LED linear φωτισμός πίσω από τα ξύλινα δοκάρια (τα οποία βρίσκονται στις γωνίες του ορόφου) όπως επίσης και ροηφόρες ράγες με φωτιστικά σώματα. Ακόμη φωτιστικά ράγας σποτ λιτής γραμμής και μικρού μεγέθους εστιάζουν και στοχεύουν σημεία του μνημείου όπως ανάγλυφα, εσοχές και διακοσμητικά χαρακτηριστικά. Στη ποδιά των παραθύρων εσωτερικά τοποθετούνται φωτιστικά σώματα LED για τον φωτισμό της καμάρας των παραθύρων ο οποίος θα γίνεται αντιληπτός και από τον εξωτερικό χώρο του μνημείου κατά τον νυκτερινό φωτισμό. Ο φυσικός φωτισμός φιλτράρεται και διαχέεται ομοιόμορφα με τα ειδικά τζάμια που τοποθετούνται στα παράθυρα για προστασία των εκθεμάτων και την δημιουργία ενός απαλού διάχυτου φυσικού φωτισμού.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Κτηριακή Ενότητα Α: Τι Πιστεύουν;/Τι Πιστεύετε;

Το συγκεκριμένο κτίσμα είναι το πρώτο που συναντά κανείς μπαίνοντας στο οικοδομικό συγκρότημα του Μουσείου και βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με το εκκλησάκι του Αγίου Ελισαίου. Οι χώροι του αναπτύσσονται στο ισόγειο και στον όροφο. Λόγω της ιδιαίτερης θεματολογίας της ενότητας που εστιάζει στη θρησκεία, τις δοξασίες, τα έθιμα και τις παραδόσεις, ο φωτισμός είναι ελαφρύς, θεατρικός με κοντράστ, αποσκοπώντας να αγγίξει τον επισκέπτη και να του προκαλέσει έντονα συναισθήματα.

Σταδιακά από την είσοδο του εκθεσιακού χώρου μειώνεται η φωτεινότητα, ώστε η μετάβαση της έντασης του φωτός να μην προκαλεί δυσφορία στον επισκέπτη. Στο δάπεδο του πρώτου ορόφου υπάρχει χωνευτή μπρούτζινη ταινία σε μορφή μοτίβου (καμπύλων τμημάτων) η οποία έχει διαμορφωθεί βάση της Μουσειογραφικής Μελέτης ώστε να ανακλά τον φωτισμό. Λόγω του μικρού ύψους των περίπου 2.5 εκ. (το οποίο φαίνεται και στην μελέτη εφαρμογής της κατασκευής των κτιρίων, σχέδιο Λ.04.1) το προφίλ που θα τοποθετηθεί στο δάπεδο είναι μικρού μεγέθους ώστε να είναι εφικτή η τοποθέτησή του. Σε συγκεκριμένες γωνίες του κλιμακοστασίου τοποθετείται κατακόρυφα γωνιακό προφίλ με Led linear. Γενικότερα, στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

Κτηριακή Ενότητα Γ (κτήριο Γ1): Από πού είστε;/Είμαστε;

Η ενότητα Γ εντοπίζεται σχεδόν στο κέντρο του οικοδομικού συγκροτήματος και αποτελείται από δυο κτήρια, στο 1ο οι χώροι αναπτύσσονται σε ισόγειο και όροφο.

Το θεματικό περιεχόμενο του κτηρίου Γ1, επιγραμματικά, αναφέρεται στην καταγωγή του νεότερου ελληνισμού. Στο ισόγειο γίνεται κυρίως χρήση διαδραστικών ψηφιακών εκθεμάτων, εποπτικού υλικού και προβολών βίντεο, ως εκ τούτου είναι επιθυμητός ένας ελαφρώς χαμηλός γενικός φωτισμός.

Στον όροφο παρουσιάζονται διάφορα αντικείμενα όπως, κεραμικής, κοσμικής, υφαντικής, μεταλλοτεχνίας κ.α. οπότε ο γενικός φωτισμός κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από του ισόγειου, με σημειακή εστίαση στα εκθέματα.

Σε συγκεκριμένες γωνίες του κλιμακοστασίου τοποθετείται κατακόρυφα γωνιακό προφίλ με Led linear. Γενικότερα, στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

Κτηριακή Ενότητα Γ (κτήριο Γ2): Η Ιστορία Του Τετραγώνου.

Το 2ο κτήριο της ενότητας Γ είναι διώροφο, συστεγάζει το πωλητήριο του Μουσείου που βρίσκεται στο ισόγειο και την έκθεση που ξεδιπλώνεται στον όροφο.

Το θεματικό περιεχόμενο του κτηρίου Γ2 πραγματεύεται την ιστορία και την αρχιτεκτονική των κτηρίων του οικοδομικού τετραγώνου και παρουσιάζει στοιχεία για τις οικογένειες που το κατοίκησαν. Η παρουσίαση της εν λόγω έκθεσης επιτυγχάνεται κυρίως μέσω ψηφιακών παραγωγών, συμβατικού εποπτικού υλικού, διαδραστικών ψηφιακών εκθεμάτων και με ψηφιακές κορνίζες. Ο φωτισμός έρχεται και προσαρμόζεται σε αυτό τον τρόπο παρουσίασης, είναι λιτός και χαμηλός αλλά παράλληλα ομοιόμορφος ευνοώντας τις προβολές και τα ψηφιακά μέσα απόδοσης του περιεχομένου. Γενικότερα, στο χώρο χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Κτηριακή Ενότητα Δ (κτήριο Δ1): Που έμεναν;/Που μένετε;

Η ενότητα Δ είναι η εκτενέστερη σε όγκο και σε εκθέματα, ως εκ τούτου χωροθετείται στο κτηριακό σύμπλεγμα του συγκροτήματος με το μεγαλύτερο εμβαδό. Αποτελείται από τα κτήρια Δ1 και Δ2, Δ3, Δ4. Το Δ1 είναι ένα χαμηλό κτίσμα, η έκθεση παρουσιάζεται στον ενιαίο χώρο του ισόγειου με θεματολογία, την αρχιτεκτονική, την κατοικία και το δημόσιο βίο. Τα εκθέματα είναι κυρίως ψηφιακά αλληλεπιδραστικά, επίσης γίνονται προβολές ψηφιακών διαφανειών πάνω σε υλικά διάφορων υφών, η εκθεσιακή ενότητα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση αρχαιακού υλικού.

Στο χώρο Δ.0.1. τοποθετείται στην οροφή ειδική κατασκευή φωτισμού η οποία δίνει την δυνατότητα δημιουργίας ενιαίου κατακόρυφου διάχυτου φωτισμού όπως επίσης και την προσαρμογή της ροηφόρου ράγας (άρθρο Φωτισμού Φ17). Φωτιστικά σώματα τοποθετούνται στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

Κτηριακή Ενότητα Δ (κτήριο Δ2, Δ3, Δ4): Που έμεναν;/Που μένετε;

Οι χώροι του κτηρίου Δ2, Δ3, Δ4 αναπτύσσονται σε ισόγειο τριών επίπεδων & όροφο δυο επιπέδων. Το θεματικό περιεχόμενο συνοπτικά, πραγματεύεται την παραδοσιακή ελληνική κατοικία διάφορων τύπων και τη ζωή μέσα στο σπίτι. Υπάρχουν πολλών ειδών εκθέματα, μακέτες, σκηνικά κατοικιών σε κλίμακα 1:1, τοιχογραφίες, αντικείμενα, διακοσμητικά, εποπτικό υλικό, και διαδραστικά ψηφιακά.

Επισημαίνεται, ότι στο χώρο Δ.0.7 τοποθετείται το “Δωμάτιο του Θεόφιλου” στο οποίο υπάρχει σύνθετη κατασκευή από ακρυλικό φύλλο (τύπου Plexiglas) διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να δεχτεί εποπτικό υλικό στο επάνω του μέρος και ειδικά διαμορφωμένο μεταλλικό προφίλ μέσα στο οποίο τοποθετείται το linear τύπου LED διάχυτου φωτισμού. Γενικότερα, στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

Επίσης σε συγκεκριμένα σημεία τοποθετείται ειδική κατασκευή φωτισμού η οποία συνδυάζει ενιαίο κατακόρυφο διάχυτο φωτισμό και φωτισμό εστίασης μέσω spot μικρών διαστάσεων (βλπ. άρθρο Φ16). Για τον φωτισμό των μακετών προτείνεται: το φωτιστικό τύπου spot ράγας το οποίο φωτίζει κατακόρυφα την μακέτα να φέρει φίλτρο daylight με στόχο τη δημιουργία φωτός προερχόμενο από ένα μεγάλο θερμοκρασιακό εύρος.

Κτηριακή Ενότητα Ε: Πως διασκεδάζουν;/Πως διασκεδάζετε;

Η ενότητα Ε εντοπίζεται σε ένα χαμηλό ισόγειο κτίσμα με πέντε χώρους, η ιδιαιτερότητα του είναι το κεντρικό αίθριο που λούζει με φυσικό φως τους υπόλοιπους χώρους που το περιβάλλουν. Ο φυσικός φωτισμός έχει σημαντικά πλεονεκτήματα (όπως την καλύτερη ποιότητα φωτός), η σωστή εκμετάλλευση του αποτελεί θέλγητρο για έναν εκθεσιακό χώρο, τον διαχειριζόμαστε με μεγάλη προσοχή για λόγους προστασίας των εκθεμάτων (υπέρυθρη και υπεριώδης ακτινοβολία). Ο έλεγχος του φυσικού φωτός γίνεται με διαχυτικά υλικά και με τη χρήση ειδικών φίλτρων - μεμβρανών που απορροφούν τη βλαβερή υπεριώδη ακτινοβολία.

Η θεματολογία της ενότητας εστιάζει στο θέατρο σκιών, στις αποκριές και την ψυχαγωγία. Τα εκθέματα είναι φιγούρες και αντικείμενα του θεάτρου σκιών, κοστούμια, εποπτικό υλικό, αναπαραγωγή βίντεο, συνδυασμός ψηφιακών και φυσικών εκθεμάτων, edge-lit κορνίζες, ειδική κατασκευή μπερντέ.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Αρχικά στην είσοδο του χώρου (E.0.1) τοποθετείται κρύσταλλο ειδικού τύπου προς αποφυγήν της απευθείας εισόδου των ακτινών του ηλίου και ο έλεγχος του συστήματος σκίασης εντάσσεται στο σύστημα αυτοματισμού του μουσείου και λειτουργεί με βάση τις τιμές φωτισμού που έχουν δοθεί στο αισθητήρα φωτεινότητας που τοποθετείται στον χώρο του αίθριου, αλλά και αυτούς που υπάρχουν στους υπόλοιπους εσωτερικούς χώρους.

Στους χώρους E.0.2, E.0.3, E.04 & E.0.5 κατασκευάζεται ειδική μεταλλική διάτρητη ψευδοροφή η οποία με χρήση τεχνολογίας τύπου image2runch ή ισοδύναμου και κοπής laser μετατρέπεται σε μια οροφή η οποία απεικονίζει μια εικόνα φυλλωσιάς δέντρων η οποία διαβάζεται μέσω διαφορετικής διαμέτρου διατρήσεων στη μεταλλική επιφάνεια. Η τελική επιφάνεια αυτής είναι ηλεκτροστατικά βαμμένη σε αποχρώσεις του λευκού. Περιμετρικά σε εσοχή της κατασκευής της οροφής τοποθετείται φωτισμός τύπου LED. Επίσης σε αυτή την ενότητα το φως αποτελεί πηγή πληροφορίας και διαδραστικό στοιχείο του χώρου και με αφορμή την αναφορά της έκθεσης στις απόκριες δημιουργείται στον χώρο E.0.5 μια προσομοίωση χρωματιστών σκιών οι οποίες δημιουργούνται από τους ίδιους τους επισκέπτες του μουσείου. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση τριών φωτιστικών σωμάτων RGB που φωτίζουν τον τοίχο στον οποίο δημιουργούνται οι σκιές. Στο χώρο του αίθριου τοποθετούνται φωτιστικά σώματα ράγας τύπου projectors με φίλτρα εικόνας (gobos) τα οποία προβάλλουν σε σημεία του χώρου τα οποία δεν επηρεάζουν τα εκθέματα. Γενικότερα, στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

Κτηριακή Ενότητα Z: Τι δουλειά κάνουν;/Τι δουλειά κάνετε;

Το συγκεκριμένο κτίσμα είναι δώροφο με εξωτερική κλίμακα, το κάθε επίπεδο αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο. Το θεματικό περιεχόμενο της ενότητας Z όπως και της ενότητας M είναι η εργασία και η απασχόληση στη νεώτερη Ελλάδα. Τα εκθέματα είναι αντικείμενα διάφορων διαστάσεων, διαδραστική σύνθετη κατασκευή, ψηφιακό αλληλεπιδραστικό έκθεμα και εποπτικό υλικό. Στο ισόγειο ο φωτισμός είναι χαμηλός ευνοώντας το ψηφιακό έκθεμα (οθόνη αφής). Γενικότερα, στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

Κτηριακή Ενότητα M: Τι δουλειά κάνουν;/Τι δουλειά κάνετε; Έργα Γυναικών.

Το κτίσμα βρίσκεται αντικριστά από το κτίσμα της ενότητας Z και πραγματεύεται την ίδια θεματολογία. Οι χώροι του αναπτύσσονται σε ισόγειο δυο επιπέδων και έναν όροφο. Τα εκθέματα είναι αντικείμενα διάφορων διαστάσεων, εποπτικό υλικό, οπτικοακουστικές παραγωγές, ψηφιακά - οθόνες αφής και διαδραστικά βίντεο.

Στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία. Σε συγκεκριμένα σημεία τοποθετείται ειδική κατασκευή φωτισμού η οποία συνδυάζει ενιαίο κατακόρυφο διάχυτο φωτισμό και φωτισμό εστίασης μέσω spot μικρών διαστάσεων (βλπ. άρθρο Φ16).

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Κτηριακή Ενότητα N (Οικία Δραγούμη): Τι φοράτε;/Τι φορούν;

Το συγκεκριμένο κτίσμα είναι διώροφο με εσωτερική κλίμακα όπου στην απόληξη του έχει αίθριο. Η θεματολογία που πραγματεύεται είναι η ενδυμασία και ο στολισμός στη νεώτερη Ελλάδα. Ως επί το πλείστον τα εκθέματα είναι ενδυμασίες. Επίσης έχει αντικείμενα, διαδραστικές ειδικές κατασκευές, βίντεο, βιωματικά ψηφιακά εκθέματα και εποπτικό υλικό. Τα υφάσματα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στο φως, ως εκ τούτου για την συντήρηση και προστασία τους τα lux κυμαίνονται από 50 έως 150 και ο γενικός φωτισμός είναι αρκετά χαμηλός.

Στο κλιμακοστάσιο σε θέσεις που προσδιορίζονται στην μελέτη τοποθετείται κατακόρυφα γωνιακό προφίλ με Led linear όπως επίσης και κρυφός κατακόρυφος διάχυτος γραμμικός φωτισμός στις γωνίες της διαδραστικής κατασκευής N.1.4.K6 «βεστιάριο». Γενικότερα, στους χώρους χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα τοποθετημένα στις ροηφόρους ράγες τα οποία είτε φωτίζουν κάθετες επιφάνειες (wallwashers) είτε στοχεύουν σε συγκεκριμένα σημεία.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Οποιαδήποτε τροποποίηση στην ποιότητα του φωτός πρέπει να αξιολογηθεί, καθότι μπορεί να επιφέρει σημαντικές αλλοιώσεις τόσο στα αντικείμενα όσο και στην απόδοση του επιθυμητού εκθεσιακού αποτελέσματος, την παρουσίαση του αρχαιολογικού υλικού, των γραφιστικών και ψηφιακών εκθεμάτων.

Προβλέπεται να τοποθετηθούν ειδικά φίλτρα - μεμβράνες σε όλα τα παράθυρα των εκθεσιακών χώρων, για τη μείωση της UV και IR ακτινοβολίας. (ενδεικτικού τύπου 3M - Syn Control Film Presti e40 Exterior)

Τα άρθρα (Φ) είναι αναπόσπαστο τμήμα της μελέτης φωτισμού, συνοδεύονται από τα σχέδια της μελέτης εφαρμογής καθώς και οδηγίες για τις θέσεις των φωτιστικών σωμάτων, οι οποίες θα πρέπει να επικαιροποιηθούν μετά την αποκατάσταση των κτηρίων.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

A.3.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ.

Οι βασικές αρχές των ψηφιακών εφαρμογών συνοψίζονται στα παρακάτω:

- Την ανάδειξη των θεματικών εννοιών της έκθεσης με τη δημιουργία πολυμεσικών διαδραστικών εφαρμογών που λειτουργούν συμπληρωματικά με τα υπάρχοντα φυσικά εκθέματα, αναπληρώνουν την απουσία φυσικών εκθεμάτων και παρέχουν πληροφορία σε εικονικό περιβάλλον.
- Τη “φυσική” σύνδεση αντικειμένων και ψηφιακών εφαρμογών.
- Τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών για τη δημιουργία μιας διαδραστικής εκπαιδευτικής και πολιτιστικής εμπειρίας που μετατρέπει την παθητική πρόσβαση στην πληροφορία σε ενεργητική διαδικασία.
- Το “δέσιμο” όλων των μέσων με τρόπο “διαφανή”, που εξυπηρετεί το σκοπό της έκθεσης και όχι μόνο τον απλό εντυπωσιασμό του επισκέπτη. Η αλληλεπίδραση του επισκέπτη με την τεχνολογία γίνεται με όσο το δυνατόν πιο φυσικό τρόπο.
- Η καταγραφή στο ακόλουθο τεύχος της μελέτης των ψηφιακών εκθεμάτων βασίζεται στον ορισμό των εκθετικών εννοιών της μόνιμης έκθεσης, όπως αυτή έχει διατυπωθεί στο κείμενο της Μουσειολογικής Μελέτης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Τα άρθρα (Ψ) είναι αναπόσπαστο τμήμα της μελέτης ψηφιακού εξοπλισμού, συνοδεύονται από μια σειρά σχεδίων της μελέτης εφαρμογής με συγκεκριμένες οδηγίες για τις θέσεις των ψηφιακών εκθεμάτων, οι οποίες θα πρέπει να επιβεβαιωθούν στη φάση της κατασκευής.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

A.3.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ.

Η δημιουργία και ανάπτυξη των ψηφιακών παραγωγών που προβλέπεται για τους χώρους της μόνιμης έκθεσης του ΜΕΛΤ λαμβάνει υπόψη της τη γενική ερμηνευτική προσέγγιση της έκθεσης καθώς και την αισθητική της αντίληψη. Τα ψηφιακά μέσα ενσωματώνονται οργανικά στη συνολική αφήγηση της έκθεσης και στο σύνολο των εκθεσιακών μέσων βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

- Συνάφεια με τους μουσειολογικούς στόχους της έκθεσης σε κάθε χώρο ξεχωριστά και τους ευρύτερους στόχους του Μουσείου (οργανική ένταξη των εφαρμογών στην έκθεση στο εννοιακό επίπεδο).
- Ένταξη “της τεχνολογίας” με, στα μέτρα του δυνατού, “αόρατο” τρόπο στην έκθεση και δυνατότητα δημιουργίας “ατμόσφαιρας” (οργανική ένταξη των εφαρμογών στην έκθεση στο αρχιτεκτονικό επίπεδο).
- “Συμπλήρωση” των αντικειμένων/εκθεμάτων, δυνατότητα εξερεύνησης του κατασκευαστικού, σημασιολογικού και εννοιακού τους πλαισίου σε πολλαπλά επίπεδα (οργανική ένταξη των εφαρμογών στην έκθεση).
- Δυνατότητα συνεχούς εμπλουτισμού στοιχείων (ιδιαίτερα σημαντικό για τις μόνιμες εκθέσεις καθώς μας επιτρέπει να τις “ενημερώνουμε” με τις τελευταίες εξελίξεις και να τις διατηρούμε ελκυστικές και για τους “τακτικούς” επισκέπτες).
- Δυνατότητα παροχής διαφορετικών ερμηνευτικών προσεγγίσεων και απόψεων για το ίδιο έκθεμα ή θέμα.
- Άρτιος αισθητικά και λειτουργικά σχεδιασμός που περιλαμβάνει στόχους, οδηγίες και εύκολα αντιληπτό “interface”.

Επίσης, ικανοποιούν τις ανάγκες και προσδοκίες των επισκεπτών βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

- Ευχρηστία.
- Προσβασιμότητα (π.χ. ηλικιακή, ΑΜΕΑ).
- Δημιουργία ικανοποίησης/αίσθηση ολοκλήρωσης και εκπλήρωσης στόχων.
- Τροφοδότηση διαφορετικών αισθήσεων και “τύπων νοημοσύνης”.
- Προτροπή συμμετοχής (ελκυστικότητα/ διατήρηση ενδιαφέροντος).
- Δημιουργία κινήτρων (αναγνώριση των πολλαπλών διαστάσεων «της μάθησης» έτσι όπως αυτή νοείται σε χώρους άτυπης εκπαίδευσης).
- Υποστήριξη δημιουργικότητας.
- Δυνατότητα ανάπτυξης ποικίλων δεξιοτήτων.,
- Πρόκληση συναισθηματικής εμπλοκής.
- Εξατομίκευση της εμπειρίας της επίσκεψης.
- Δυνατότητα για κοινωνική αλληλεπίδραση.

**A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/
ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ****Διαδικασίες και γενικές παραδοχές.**

Θα ακολουθηθούν συγκεκριμένες διαδικασίες που αναλύονται ως εξής:

- Συγκέντρωση απαραίτητης πληροφόρησης για την υπάρχουσα κατάσταση σε πληροφοριακό υλικό.
- Ανάλυση απαιτήσεων.
- Προσχεδιακός σχεδιασμός περιεχομένου.
- Παραμετροποίηση και βελτιστοποίηση των δεδομένων του σχεδιασμού σύμφωνα με το διαθέσιμο εποπτικό υλικό και με κριτήρια την ικανοποίηση των στόχων που ορίζονται από τα σενάρια απόδοσης των εκθεσιακών σεναρίων όπως αυτά ορίζονται από την μουσειολογική μελέτη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Τα άρθρα (Π) είναι αναπόσπαστο τμήμα της μελέτης ψηφιακών παραγωγών και σχετίζονται άρρηκτα με τα περιγραφόμενα στα άρθρα (Ψ) της μελέτης ψηφιακού εξοπλισμού.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

A.3.5 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ.

Η ανάδειξη του ιστορικού υλικού του μουσείου και η πληροφόρηση του επισκέπτη μέσα από απλούς τρόπους και μεθόδους με σεβασμό τόσο στους χώρους και τις ιδιαιτερότητες τους όσο και στον επισκέπτη, έτσι ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή ερμηνεία αποτελεί το βασικό στόχο της σήμανσης του εποπτικού υλικού για το νέο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης.

Η μελέτη για το εποπτικό υλικό και την σήμανση σκοπό έχει να αναδείξει με τον καλύτερο και ορθότερο δυνατό τρόπο τα κείμενα και το φωτογραφικό υλικό που χρησιμοποιούνται για την ερμηνεία και επεξήγηση των χώρων και των εκθεμάτων του μουσείου τόσο για τον εσωτερικό όσο και για τον εξωτερικό χώρο του Μουσείου.

Τα βασικά κριτήρια που εφαρμόστηκαν είναι:

- Η ανάδειξη του ιστορικού υλικού του μουσείου και των εκθεμάτων του.
- Η φιλική αντιμετώπιση προς τον χρήστη.
- Η επίτευξη της καλύτερης δυνατής ερμηνείας του εποπτικού υλικού.

Η μελέτη ψηφιακών εκτυπώσεων αναλύεται σε μέρη:

α) Την μελέτη για το εποπτικό υλικό.

Η μελέτη του εποπτικού υλικού διαρθρώνεται σε πέντε επίπεδα πληροφόρησης σύμφωνα με τις ανάγκες του μουσειολογικού σεναρίου:

- Εποπτικό υλικό κτηριακής ενότητας.
- Εποπτικό υλικό θεματικής ενότητας. (εκθεσιακό υλικό που συνήθως καταλαμβάνει ένα από τα δωμάτια των κτηρίων).
- Εποπτικό υλικό διάδρασης (ψηφιακής ή χειροκίνητης).
- Εποπτικό υλικό θεματικής περιοχής (εντός και εκτός προθηκών, επί βαθρών, αριθμήσεις εκθεμάτων κλπ.).
- Εποπτικό υλικό που αφορά αρχειακό υλικό, μαρτυρίες κλπ.

β) Την μελέτη σήμανσης του Μουσείου.

Η μελέτη σήμανσης αποτελείται από δύο τμήματα:

- Την σήμανση του εσωτερικού εκθεσιακού χώρου των κτηρίων.
- Την σήμανση του εξωτερικού περιβάλλοντα χώρου του Μουσείου.

Αφορά κυρίως στην πλοήγηση και τη σηματοδότηση των επισκεπτών στους μουσειακούς χώρους.

Η επιλογή των υλικών γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγονται πολλά διαφορετικά υλικά και να δημιουργείται μια εικόνα φιλική προς τον επισκέπτη και διακριτική προς το Μουσείο. Επιδιώκεται η ομοιομορφία των υλικών, η αποφυγή της πολυπλοκότητας των κατασκευών και η δημιουργία ενός περιβάλλοντος φιλικού προς τον χρήστη μέσα από ένα σύστημα σήμανσης που καθοδηγεί, ενημερώνει και συνδέει άμεσα το επικοινωνιακό υλικό με το χώρο και τη χρήση του.

A.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ/ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στο εσωτερικό των κτηρίων, η μελέτη ψηφιακών εκτυπώσεων παρουσιάζει τον τρόπο ανάδειξης του πληροφοριακού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί στο μουσείο, δηλαδή κείμενα, φωτογραφίες, μαρτυρίες, ιστορικές αναδρομές, κλπ. Σκοπός είναι να αναδειχθεί το κείμενο και η πληροφορία με τέτοιο τρόπο ώστε ο επισκέπτης να επιμορφώνεται χωρίς ωστόσο να κουράζεται, δημιουργώντας γι' αυτόν μια ευχάριστη εμπειρία.

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την σήμανση του εσωτερικού χώρου είναι το MDF-ZF, το ακρυλικό τύπου Plexiglas και τα διαφορετικά ως προς τη σύσταση και υφή υλικά στα οποία εφαρμόζεται η ψηφιακή εκτύπωση. Στην πλειοψηφία, το υλικό που χρησιμοποιείται είναι το MDF-ZF το οποίο καλύπτει συγκεκριμένες επιφάνειες των κτιριακών ενότητων με σκοπό να εφαρμοστεί πάνω σε αυτές αυτοκόλλητο βινύλιο με ψηφιακή εκτύπωση. Με τον τρόπο αυτό υπάρχει μεγαλύτερη ελευθερία κατά την εφαρμογή του εποπτικού υλικού και δεν θίγονται οι τοιχοποιίες των κτηρίων του Μουσείου. Ακρυλικό φύλλο τύπου Plexiglas φιλοξενεί εισαγωγικό κείμενο κτιριακής ενότητας, βρίσκεται στην είσοδο κάθε κτιρίου και για αυτό το λόγο διαφοροποιείται σαν υλικό.

Στο εξωτερικό των κτηρίων και του περιβάλλοντος χώρου, η μελέτη ψηφιακών εκτυπώσεων επικεντρώνεται στην καθοδήγηση του επισκέπτη και στον προσανατολισμό του χώρου. Σκοπός είναι να διευκολύνει τον επισκέπτη στην περιήγησή του στους χώρους του Μουσείου και να του δώσει μια αρχική ιδέα της έκθεσης που θα επισκεφτεί. Συγκεκριμένα η σήμανση εξωτερικού χώρου αφορά τις πινακίδες σήμανσης και υπόδειξης κατευθύνσεων, τις πινακίδες με τις ονομασίες κτηρίων, ενδείξεις για κτήρια και λειτουργίες, (πχ. wc, καφετέρια, πωλητήριο κλπ), χωρίς να λείπουν όμως και κάποιες πινακίδες πληροφόρησης που αφορούν τα Μνημεία (πχ. Τζαμί Τσισδαράκη).

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι κυρίως το μέταλλο και οι ψηφιακές εκτυπώσεις με ανεξίτηλα, φιλικά προς το περιβάλλον χρώματα, καταλλήλως επεξεργασμένες έτσι ώστε να είναι πιο ανθεκτικές σε εξωτερικές συνθήκες.

Η μελέτη ψηφιακών εκτυπώσεων στο σύνολο της αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Μουσειολογικής Μελέτης που στόχο έχει την ανάδειξη του ιστορικού υλικού του μουσείου μέσα από απλούς τρόπους και μεθόδους με σεβασμό στον χώρο και στον επισκέπτη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΕΚΘΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ		
ΕΚΘ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΘ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
E.0.1	E.0.1.K1	1
	E.0.1.K2	2
	E.0.1.K3	6
E.0.2	E.0.2.K19	1
	E.0.2.K4	20
	E.0.2.K5	16
E.0.3	E.0.3.K6	22
	E.0.3.K7	30
E.0.4	E.0.4.K8	10
	E.0.4.K9	6
	E.0.4.K22	2
	E.0.4.K20	1
	E.0.4.K21	1
	E.0.4.K17	1
	E.0.4.K10	1
	E.0.4.K11	1
E.0.5	E.0.5.K12	10
	E.0.5.K13	8
	E.0.5.K14	1
S[E]		140
M.0.1	M.0.1.K1	36
	M.0.1.K2	20
	M.0.1.K5	1
M.0.2	M.0.2.K4	28
	M.0.2.K3	12
	M.0.2.K8	1
M.0.3	M.0.3.K6	7
	M.0.3.K7	10
	M.0.3.K9	1
M.1.1	M.1.1.K1	9
	M.1.1.K2	8
	M.1.1.K3	20
	M.1.1.K4	6
	M.1.1.K5	12
M.1.2	M.1.2.K6	8
	M.1.2.K7	8
	M.1.2.K8	10
	M.1.2.K9	9
	M.1.2.K10	5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚΘ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΘ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
M.1.3	M.1.3.K11	4
s[M]		215
N.0.1	N.0.1.K1 α + β	15
	N.0.1.K.2 α + β	18
N.0.2		0
N.0.3	N.0.3.K3 α + β	22
N.0.4	N.0.4.K4 α + β	23
N.1.1	N.1.1.K1 β	16
	N.1.1.K1 β ντουλάπα	1
	N.1.1.K1 β	14
	N.1.1.K1 α	34
N.1.2	N.1.2.K2 α	23
	N.1.2.K2 β	23
	N.1.2.K2 β ντουλάπα	4
N.1.3	N.1.3.K3	97
N.1.4	N.1.4.K4	7
	N.1.4.K5	16
	N.1.4.K6	0
S[N]		313
Z.0	Z.0.K1α	1
	Z.0.K1β	2
	Z.0.K1γ	7
	Z.0.K1δ	1
	Z.0.K1ε	1
	Z.0.K1ζ	7
	Z.0.K1η	1
	Z.0.K1θ	1
	Z.0.1.K1 ε.ε.	3
	Z.0.1.K5	5
	Z.0.1.K2	29
	Z.0.1.K3	31
	Z.0.1.K4	22
Z.1	Z.1.1.K1α (τραπέζι)	32
	Z.1.1.K1b (ράφι)	29
	Z.1.1.K2	23
	Z.1.1.K3	8
	ελεύθερη έκθεση	3
S[Z]		206
TZAMI	TZ.0.1.K1	3
	TZ.0.1.K2	11
	TZ.0.1.K3	15

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚΘ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΘ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
	TZ.0.1.K4 Πρόσοψη	25
	TZ.0.1.K4.I Πίσω όψη	1
	TZ.0.1.K4.II	1
	TZ.0.1.K4.III	2
	TZ.0.1.K4IVa	1
	TZ.0.1.K4IVb	1
	TZ.0.1.K4IVc	1
	TZ.0.1.K4 V	3
	TZ.0.1.K4 VI	6
	TZ.0.1.K4 VIIa	6
	TZ.0.1.K4 VIIb	14
	TZ.0.1.K5 Πρόσοψη	4
	TZ.0.1.K5.I Πίσω όψη	2
	TZ.0.1.K5.II	3
	TZ.0.1.K5.III	7
	TZ.0.1.K5.IVa	9
	TZ.0.1.K5.IVb	3
	TZ.0.1.K5.Va	2
	TZ.0.1.K5.Vb	2
	TZ.0.1.K6	11
	TZ.0.1.K7	13
	TZ.0.1.K8	4
	TZ.0.1.K9	17
S[TZ]		167
Γ0	Γ.0.3.K2	1
	Γ.0.2.K1	1
Γ1	Γ.1.3.K.2	22
	Γ.1.2.K.1	18
Γ1	Γ.1.5.K.3	1
Γ1	Γ.1.4.K4	0
S[Γ]		43
Δ.0.1	Δ.0.1.K1	13
	Δ.0.1.K2	47
	Δ.0.1.K20	1
	Δ.0.1.K21	1
	Δ.0.1.K19	1
Δ.0.2	Δ.0.2.K22	1
	Δ.0.2.K13	1
Δ.0.3	Δ.0.3.K3	28
	Δ.0.3.K4	19
Δ.0.4	Δ.0.4.K5	19

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚΘ. ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΘ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
	Δ.0.4.Κ6	13
	Δ.0.4.Κ7	64
	Δ.0.4.Κ8	15
Δ.0.5	Δ.0.5.Κ9	2
Δ.0.6	Δ.0.6.Κ10	28
Δ.0.7	Δ.0.7 .Κ11	3
	Δ.0.7.Κ12	1
Δ.1.1	Δ.1.1.Κ1	1
Δ.1.2	Δ.1.2. Κ2	21
	Δ.1.2 Κ3α	37
	Δ.1.2.Κ3β	30
	Δ.1.2.Κ3γ	7
Δ.1.3	Δ.1.3.Κ4	20
	Δ.1.3 Κ5	37
	Δ.1.3 Κ6	10
	Δ.1.3. Κ7	10
	Δ.1.3. Κ10	2
	Δ.1.3 Κ8	31
S[Δ]		463
A.0.1	A.0.1.Κ6	11
A.0.2	A.0.2.Κ1	9
A.0.3	A.0.3.Κ2	39
	A.0.3.Κ3	56
A.0.4	A.0.4.Κ4	52
	A.0.4.Κ7	2
A.0.5	A.0.5.Κ8	3
	A.0.5.Κ5	22
A.1.1	A.1.1.Κ1	33
A.1.2	A.1.2.Κ2	10
A.1.3	A.1.3.Κ3	13
	A.1.3.Κ4	14
	A.1.3.Κ9	3
A.1.4	A.1.4.Κ5	24
	A.1.4.Κ6	7
A.1.5	A.1.5.Κ8	1
	A.1.5.Κ7	17
S[A]		316
ΣΥΝΟΛΟ		1863